

Adrian A. Jojko



Arcybractwo  
Straży Honorowej NSPJ  
w Mikołowie



Adrian A. Jojko



Arcybractwo  
Straży Honorowej NSPJ  
w Mikołowie

Skład tekstu i opracowanie graficzne: Adrian A. Jojko

Obróbka komputerowa: Adrian A. Jojko

Projekt okładki: Adrian A. Jojko

Pomoc techniczna: Ewa Skórczyńska, Michał Pienta

Indeks nazwisk: Adrian A. Jojko

© Copyright by Adrian A. Jojko, Mikołów 2008

Opracowanie powstało przede wszystkim w oparciu o  
Protokolarz Arcybractwa Straży Honorowej z lat 1935-1949  
oraz Księgę Pamiątkową Arcybractwa z lat 1938-1948.  
Dokumenty te pochodzą ze zbiorów Biblioteki Katolickiej  
przy Parafii św. Wojciecha w Mikołowie.

## **Druk:**

Firma D&D Sp. z o.o.

44-100 Gliwice, ul. Moniuszki 6

[www.dd.com.pl](http://www.dd.com.pl); e-mail: [druk@dd.com.pl](mailto:druk@dd.com.pl)

Nakładem autora. Wydanie I, Mikołów 2008

ISBN-13: 978-83-921366-6-8



*Dla Rodziców*



*„Miarą miłości jest miłość bez miary”*

Św. Franciszek Salezy

## OD AUTORA

Spśród kilkudziesięciu różnych organizacji i stowarzyszeń, które działały w Mikołowie na przestrzeni ostatnich dwustu lat, w zasadzie tylko trzy doczekały się do tej pory odrębnych monografi historycznych: Towarzystwo Śpiewu „Harmonia” (m.in. 1928, 1958, 2008), Towarzystwo Strzeleckie, zwane też Bractwem Kurkowym (1912, 2005) oraz Towarzystwo Wojaków (Kriegerverein). Ta ostatnia pozycja, wydana z okazji 25-lecia Towarzystwa, znana jest nam wyłącznie z krótkich wzmianek, bowiem po przejściu tej części Górnego Śląska przez Polskę (1922) członkowie Kriegerverein zniszczyli wszystkie pamiątki po działalności swej organizacji, w tym znaczną część nakładu jubileuszowej książki; ocalałe egzemplarze uległy rozproszeniu.

W przypadku dalszych kilkunastu organizacji zarys ich historii odnaleźć możemy w rozmaitych książkach, opracowaniach i artykułach, przede wszystkim w tekstach publikowanych od roku 1991 na łamach „*Gazety Mikołowskiej*”.

Jednak po przytłaczającej większości stowarzyszeń pozostały nam tylko wzmianki lub pojedyncze dokumenty. Odnosi się to w szczególności do informacji dotyczących działalności XIX- i XX-wiecznych organizacji niemieckich; nie lepiej prezentuje się także stan naszej wiedzy o organizacjach religijnych i wyznaniowych (katolickich, ewangelickich, żydowskich), i to zarówno niemieckich, jak i polskich. O wielu spośród nich wiemy dziś tylko tyle, że istniały.

Pół wieku programowo antyniemieckiego i ateistycznego reżimu w PRL poczyniło w historiografii naszego miasta ogromne, w dużej mierze nieodwracalne już dziś spustoszenia...

Arcybractwo Straży Honorowej przy mikołowskiej Parafii św. Wojciecha, założone w 1935 roku z inicjatywy nowo powołanego wówczas proboszcza, ks. Karola Wilka, stanowi w tym gronie przypadek szczególny, bowiem informacja o jego istnieniu nie pojawiła się w ŻADNEJ z dotychczasowych publikacji i nawet najwytrawniejsi znawcy historii Mikołowa o istnieniu Arcybractwa w ogóle nie słyszeli.

Jest to tym bardziej zaskakujące, że w zbiorach Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie zachowały się do dziś dwa oryginalne dokumenty, składające się w sumie na w miarę pełny zapis historii tu-tejszego Arcybractwa: protokolarz pochodzący z lat 1935-1949 i Księga Pamiątkowa z lat 1938-1948.

Na nich to właśnie w największym stopniu oparte zostało niniejsze opracowanie, wzbogacone dodatkowo o informacje oraz materiały zaczerpnięte z innych źródeł.

Niestety, próby nawiązania osobistego kontaktu z byłymi członkami mikołowskiego Arcybractwa nie przyniosły spodziewanego efektu. Jest to poniekąd zrozumiałe, wszystko bowiem wskazuje na to, że aktywność Straży Honorowej ustała w roku 1949 lub 1950, zaś absolutną większość członków stanowiły już wówczas osoby starsze.

Udało się natomiast dotrzeć do bliskich krewnych niektórych spośród nich, dzięki czemu pozyskano kilka cennych pamiątek, m.in. wykonaną w 1938 roku fotografię grupy członkiń i członków Arcybractwa.

Pozostaje tylko mieć nadzieję, że ukazanie się tej monografii umożliwi autorowi nawiązanie kontaktu z osobami, do których do tej pory nie udało się dotrzeć, a które dysponują nieznanymi dotąd informacjami lub pamiątkami. Warto przeszukać domowe archiwa – z pewnością wiele aspektów działalności Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie nie zostało wciąż odkrytych i opisanych...

A handwritten signature in black ink, followed by the date "11.04.2008" written in a smaller, similar script.

**Stowarzyszenia religijne  
i wyznaniowe w Mikołowie  
przed II wojną światową**



## **Najstarsze stowarzyszenia w Mikołowie**

Najstarszymi stowarzyszeniami świeckimi w Mikołowie były niewątpliwie cechy rzemieślnicze.<sup>1</sup> Do chwili obecnej w Archiwum Państwowym w Pszczynie zachowało się kilka statutów cechów rzemieślniczych istniejących swego czasu Mikołowie: szewców (1578), kuśnierzy (1585), garncarzy (1625), krawców (1634), rzeźników (1636), ślusarzy, bednarzy, kowali i kołodziejów (1657) oraz sukienników (1680).<sup>2</sup> Liczba i charakter cechów zmieniały się na przestrzeni wieków – poszczególne cechy łączyły się ze sobą, to znów dzieliły.

Z kolei spośród stowarzyszeń religijnych najstarszym było Bractwo Różańcowe. Powstało ono w roku 1711 przy ówczesnym kościele parafialnym (obecny stary kościółek), a jego założycielem był mikołowski proboszcz, ks. Fabian S. Rostabiński.<sup>3</sup> Bractwo posiadało m.in. prawo nadawania odpustów zupełnych w święta Matki Boskiej, w święto patrona kościoła (św. Wojciecha), a w latach 1786-1796 na św. Barbary.

Dwa lata po założeniu Bractwa, w dniu 30 VIII 1713 roku, biskup krakowski zatwierdził powstanie przy mikołowskim kościele prebendy, czyli fundacji, mającej opiekować się odtąd Bractwem Różańcowym i dbać o jego dalszy rozwój, także finansowy. Wraz z założeniem prebendy, ustanowiono pierwszego zarządzającego nią kapłana – prebendarza; w roku 1713 został nim ks. Walenty Karkoszka.<sup>4</sup>

Mikołowskich prebendarzy (a znamy obecnie nazwiska 23 spośród nich), podobnie jak i proboszczów, ustanawiał osobnym dekretem sam biskup, przez co ci pierwsi byli od proboszcza całkowicie niezależni. Na mieszkanie, urzędowanie i gospodarowanie posiadali osobny dom z niewielkim podwórkiem oraz ogródkiem, umiejscowiony na samym krańcu ówczesnego Podfarza. Pierwotna, drewniana jeszcze prebenda spłonęła w wielkim pożarze miasta z 1794 roku, natomiast wzniesiony na jej miejscu budynek murowany, pełniący też później funkcję organistówki, nadal istnieje (dom na rogu ul. Okrzei i św. Wojciecha; mieści się w nim obecnie kwiaciarnia „Magnolia”).

<sup>1</sup> K. Prus: *Z przeszłości Mikołowa i jego okolicy*, Katowice-Mikołów 1932; reprinty 1992 i 1997, ss. 116-127.

<sup>2</sup> B. Spyra: *Archiwum Książąt Pszczyńskich. Przewodnik po zespołach 1287-1945*, Warszawa 1973

<sup>3</sup> K. Prus, op. cit., ss. 302-305.

<sup>4</sup> Ibidem, ss. 327-334.

Prebenda posiadała własne naczynia liturgiczne, jak również przybory na ołtarz, którym się opiekowała (boczny ołtarz MB Różańcowej – po lewej stronie, zwany czasem ołtarzem prebendarzy; według Prusa, wymienia go już opis mikołowskiego kościoła z roku 1690).

Do obowiązków prebendarza należało przede wszystkim: kierowanie Bractwem Różańcowym oraz opieka nad nim; odprawianie trzech Mszy św. tygodniowo za braci i siostry z Bractwa oraz za fundatorów; odprawianie (w każdą pierwszą sobotę i niedzielę miesiąca) śpiewanej Wotywy; odśpiewywanie w pierwszą niedzielę miesiąca Litanii Loretańskiej; wygłaszanie kazań w święto MB Różańcowej etc.

Ostatnim spośród mikołowskich prebendarzy był ks. Andrzej Pampuch (1824-1877); był on zrazu (od 1863?) wikarym w Mikołowie, następnie zaś – w latach 1866-1877 – pełnił funkcję prebendarza. Po jego śmierci (zm. 28 V 1877) prebenda w Mikołowie nie została w zasadzie formalnie rozwiązana, nie powoływano już jednak prebendarzy, a ich obowiązki przejęli *de facto* mikołowscy proboszczowie.<sup>5</sup>

Przez cały okres swego istnienia mikołowskie Bractwo Różańcowe było organizacją prężną i bardzo wpływową, a w jego szeregach zrzeszali się najwybitniejsi przedstawiciele miejscowej społeczności. Z jego fundacji powstała między innymi istniejąca do dziś kamienna Boża Męka (1873) stojąca przed wejściem do starego kościółka.

Jednak największą zasługą Bractwa i prebendy było bez wątpienia ocalenie od zniszczenia najstarszego dziś zabytku na terenie miasta – starego kościółka św. Wojciecha. Po wzniesieniu dzisiejszego kościoła parafialnego (1861), starą świątynię postanowiono wyburzyć. Spotkało się to z gwałtownym protestem ze strony 690 członków miejscowego Bractwa Różańcowego. Dzięki ich 5-letnim staraniom, pierwotną decyzję ostatecznie zmieniono (1866), a stary kościółek został uratowany i gruntownie odrestaurowany (1869). Remont ten sfinansowany został w całości z funduszy zebranych przez Bractwo Różańcowe oraz jego ostatniego zawiadowcę, prebendarza Andrzeja Pampucha.<sup>6</sup>

Grób ks. Andrzeja Pampucha nadal istnieje na cmentarzu parafialnym przy kościele św. Wojciecha, nieopodal kapliczki, wśród zlokalizowanych po lewej stronie grobów kapłańskich.

---

<sup>5</sup> Ibidem, ss. 333-334; A.A. Jójko: *O Andrzeju Pampuchu, ostatnim mikołowskim prebendarzu i Bractwie Różańcowym...* [w:] „GM” nr 8/185, VIII 2006, ss. 22-23.

<sup>6</sup> K. Prus, op. cit., ss. 268-269.





**Ks. Fabian S. Rostabiński,**  
założyciel Bractwa Różańcowego w Mikołowie,  
proboszcz w latach 1698-1714.



**Ks. Andrzej Pampuch,**  
ostatni mikołowski prebendarz w latach 1866-1877;  
zmarł 28 maja 1877 roku.



**Powyżej:** Dawna prebenda, przez lata służąca za mieszkanie księży prebendarzy. Dzisiaj budynek ten mieści kwiaciarnię „Magnolia”.



**Obok:** Kamienna Boża Męka, ufundowana w 1873 roku przez mikołowskie Bractwo Różańca Świętego i ustawiona u wejścia do starego kościołka.



Stary kościółek św. Wojciecha, uratowany przed rozbiórką przez miejscowe Bractwo Różańcowe i jego ostatniego prebendarza, ks. Andrzeja Pampucha, stanowi dziś najcenniejszy zabytek mikołowskiego śródmieścia. W latach sześćdziesiątych XX w. świątynia otrzymała drugą patronkę, Matkę Boską Śnieżną (zwaną też MB Mikołowską); jej obraz znajduje się w kościele.

W początkach XIX stulecia powstało kilka organizacji świeckich, które – stosując dzisiejsze kryteria – można zaliczyć do stowarzyszeń. Należały do nich m.in. straż pożarna<sup>7</sup> oraz gwardia obywatelska.<sup>8</sup>

W połowie XIX wieku powstała Gmina Żydowska (*Synagogen Gemeinde*) w Mikołowie (1854)<sup>9</sup> oraz Towarzystwo Strzeleckie – Schützengilde (1864).<sup>10</sup>

W roku 1868 powstało Towarzystwo Czeladników (*Gesellenverein*). Co ciekawe, miało ono dwóch prezesów: pierwszym był jeden z mikołowskich księży katolickich, drugim zaś – osoba świecka. W 1908 roku prezesem Towarzystwa Czeladników był wikariusz, ks. Teodor Kubina, natomiast prezesem świeckim – nauczyciel Anton Machura. Podobną formułę przyjęło także Katolickie Towarzystwo Robotnicze, założone w 1896 roku; w 1908 roku jego prezesem był proboszcz, ks. Paweł Dworski, a prezesem świeckim – organista Wiktor Lokay.<sup>11</sup>

Jednakże czas prawdziwego rozkwitu rozmaitych organizacji przypada na II połowę XIX wieku i na cztery pierwsze dekady XX wieku. W Mikołowie pojawiają się w tym okresie liczne stowarzyszenia branżowe (m.in. nauczycieli, kupców, restauratorów, rewizorów mięsa, robotników maszynowych etc.), kulturalne (*Männer-Gesangverein*, *Geselligkeits-Verein „Frohsinn“*), społeczno-polityczne (*Krieger-Verein*, *Männer-Turnverein*, *Ostmarken-Verein* etc.), jak również szereg towarzystw żydowskich. Początkowo były to głównie organizacje niemieckie, z tym że większość z nich zrzeszała zarówno miejscowych Niemców, jak i Polaków (np. członkiem niemieckiego Schützengilde był nawet Karol Miarka junior!).

Powstanie pierwszych organizacji *stricte* polskich wiąże się w zasadzie z obecnością w Mikołowie Karola Miarki seniora oraz jego syna. W roku 1874 założył on w Mikołowie Kasyno Katolickie; w roku 1878 powstało tutaj Górnośląskie Towarzystwo Włościan, w 1879 – Kółko Włościańskie, a w 1895 – Związek Włościański. W tymże roku (1895) powołano też do życia Towarzystwo „Zgoda”.<sup>12</sup>

<sup>7</sup> K. Prus, op. cit., ss. 437-438.

<sup>8</sup> Ibidem, s. 162.

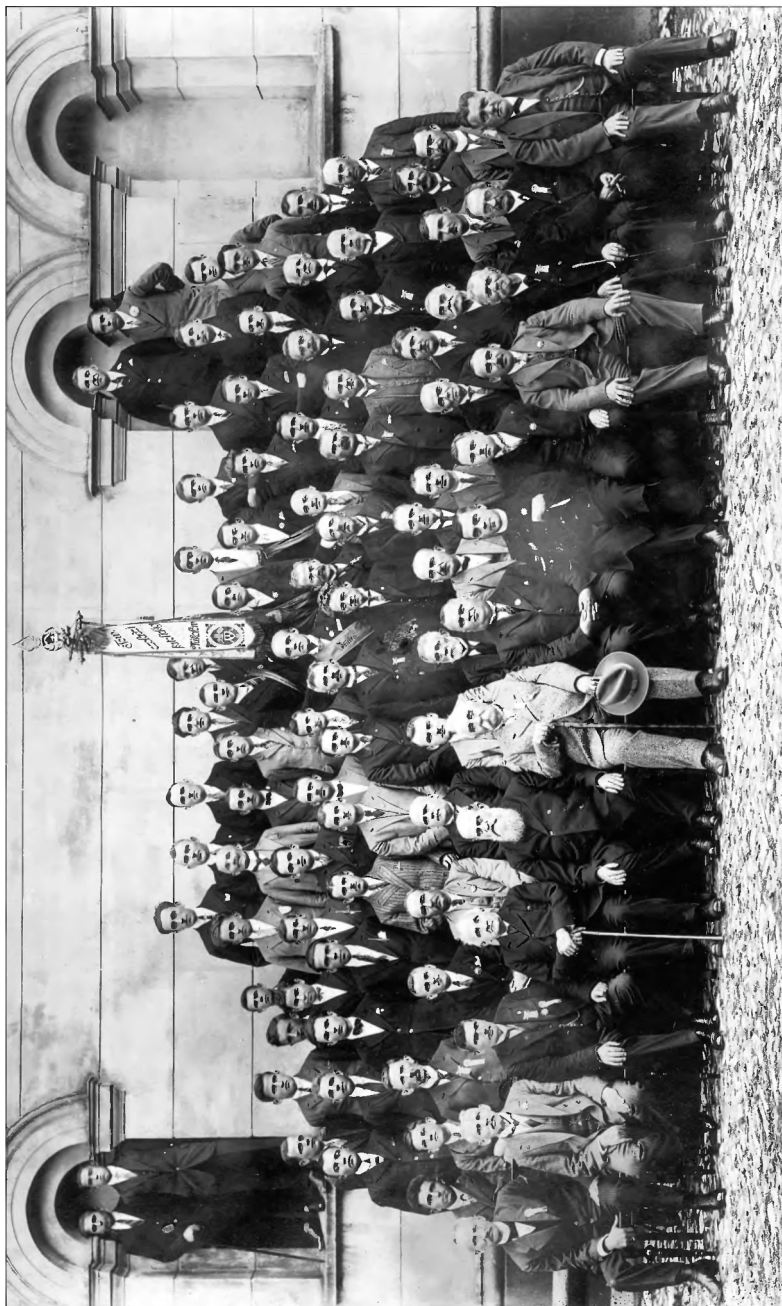
<sup>9</sup> Ibidem, ss. 393-398; H. Taistra: *Heimatstadt Nikolai*, Nürnberg 1969, ss. 122-123.

<sup>10</sup> K. Prus, op. cit., ss. 447; R. Szendzielarz: *Z dziejów Bractwa Strzeleckiego w Mikołowie*, Mikołów 2005.

<sup>11</sup> K. Prus, op. cit., s. 446.

<sup>12</sup> J. Kantyka, A. Targ: *Mikołów. Zarys rozwoju miasta*, Katowice 1972, ss. 47-51.





Katolickie Tow. Czeladników (a dokładniej: Tow. Czeladzi Katolickiej) w Mikołowie w okresie międzywojennym. Fot. ze zbiorów R. Szendzielarza.

## Przełom XIX i XX wieku

Z początkiem XX stulecia pojawiają się dalsze organizacje polskie; w 1902 roku założono polską Kongregację Mariańską Dziewcząt przy Parafii św. Wojciecha (w tym samym roku powstał także jej niemiecki odpowiednik)<sup>13</sup>, natomiast sześć lat później założone zostało Towarzystwo Śpiewacze „Harmonia”, jeden z najstarszych polskich chórów na Górnym Śląsku, obchodzący właśnie 100-lecie swego istnienia.<sup>14</sup>

Jednak prawdziwy wysyp rozmaitych stowarzyszeń nastąpił po zakończeniu I wojny światowej i w latach następnych. Tym razem większość z nich miała już zdecydowanie polski charakter, choć nie zabrakło tu również organizacji zakładanych przez zamieszkującą Mikołów mniejszość niemiecką.

Wśród tych wszystkich organizacji szczególną rolę odgrywały stowarzyszenia religijne (tzn. skupiające się na sprawach wiary) i wyznaniowe (zrzeszające przedstawicieli danego wyznania). Były to organizacje katolickie, ewangelickie oraz żydowskie.

Przed rokiem 1939 stowarzyszenia religijne i wyznaniowe należały do najprężniej działających, legitymując się też zwykle znacznie większą liczbą członków niż organizacje świeckie.

K. Prus, autor pierwszej monografii miasta (1932), wymienia następujące stowarzyszenia katolickie powstałe po roku 1900:

- Kongregacja Mariańska Dziewcząt (polska), zał. 1902;
- Kongregacja Mariańska Dziewcząt (niemiecka), zał. 1902;
- Kongregacja Mariańska Młodzieńców, zał. 1904;
- Towarzystwo Mężów Katolickich, zał. 1925.<sup>15</sup>

W roku 1919 do Mikołowa przeniesiono siedzibę Towarzystwa św. Jacka oraz redakcję „*Głosów z nad Odry*”.

W okresie międzywojennym przy Parafii św. Wojciecha w Mikołowie działały też m.in.: założony w 1929 roku chór parafialny (polski)<sup>16</sup>, Stowarzyszenie Matek Chrześcijańskich, Trzeci Zakon Św. Franciszka i jego niemiecki odpowiednik (*III Orden des hl. Franziskus*) oraz Związek Katolików Niemieckich (*Verband deutscher Katholiken*).

<sup>13</sup> K. Prus, op. cit., s. 446.

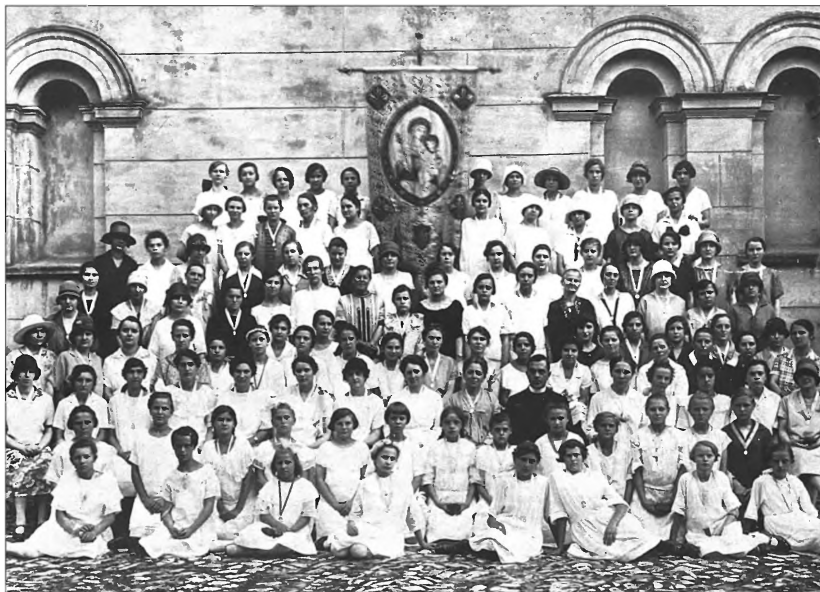
<sup>14</sup> *Towarzystwo Śpiewu „Harmonia” założone 2.5. 1908 r.*, Mikołów 1908.

<sup>15</sup> Wykaz wg: K. Prus, op. cit., s. 446.

<sup>16</sup> B. Bromboszcz, R. Szendzielarz: *Mikołów w XX wieku*, Mikołów 2002, ss. 132-133.



Katolickie Towarzystwo Młodzieży Męskiej w Mikołowie w początkach XX wieku (ok. 1910). Pośrodku siedzi ks. dr. Paweł Michacz. Fot. ze zbiorów Ryszarda Szendzielarza.



Niemiecka Kongregacja Marińska, prawdopodobnie w okresie międzywojennym. W tyle widoczny sztandar z wizerunkiem Matki Boskiej. Fot. ze zbiorów Ryszarda Szendzielarza.

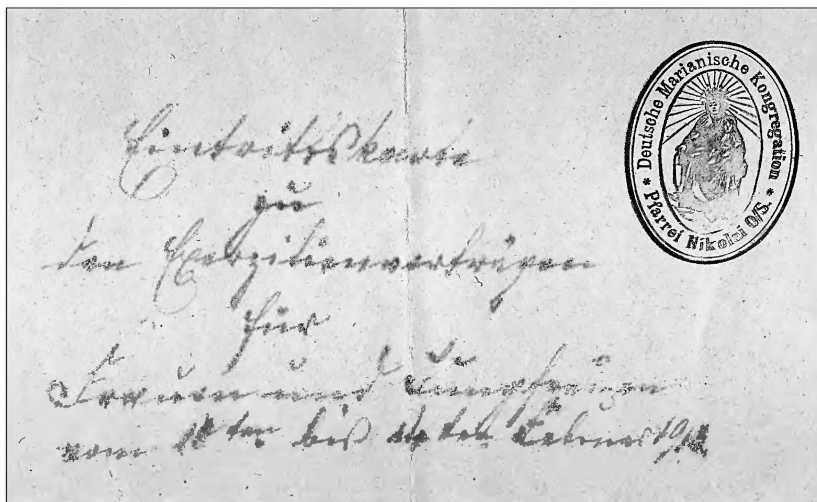




Stempel niemieckiej Kongregacji Marińskiej w Mikołowie  
z początków XX w. (1902). Ze zbiorów autora.



Stempel polskiego III Zakonu Świętego Franciszka w Mikołowie  
z okresu międzywojennego. Ze zbiorów autora.



Karta wstępu na zajęcia niemieckiej Kongregacji Mariańskiej Kobiet i Dziewcząt, wystawiona w lutym 1912 roku. Dokument ze zbiorów Miejskiej Placówki Muzealnej w Mikołowie.

Jahr \_\_\_\_\_

Januar	Februar	März
April	Mai	Juni
Juli	August	September
Oktober	November	Dezember

Die Beitragszahlung quittiert die Kassiererin

  
Durch Maria zu Jesus!

**Mitgliedskarte Nr.** 278

Sodalin Liese Rotarski  
(Vor- und Zuname)

ist Mitglied der Marian. Jungfrauenkongregation  
in Nikola Ols Pfarrei

Die Aufnahme erfolgte am 11.9.1932  
Nikola Ols den 2. März 1938  
(Ort und Datum der Ausstellung dieser Karte)

(Stempel) K. Rotarski  
Moderator (Präses)

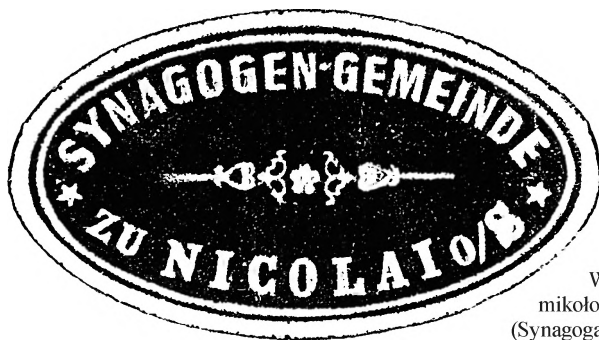
cl. Hadrian Präfektin  
A. Pincowski Schriftführerin

Legitymacja członkowska niemieckiej Kongregacji Mariańskiej Dziewcząt w Mikołowie, wystawiona 2 III 1938 roku. Dokument ze zbiorów Miejskiej Placówki Muzealnej w Mikołowie.

Z kolei przy ewangelickiej Parafii św. Jana istniały m.in.:

- Związek Gustawa Adolfa (*Gustav-Adolph Verein*), zał. 1856;
- Ewangelicki Chór Kościelny (*Evangelischer Kirchenchor*), zał. 1889;
- Ewangelickie Towarzystwo Mężczyzn i Młodzieńców (*Evang. Männer- und Jünglings Verein*), zał. 1907;
- Towarzystwo Polaków Ewangelików, zał. 1935;
- Związek Polskiej Młodzieży Ewangelickiej, zał. 1936;
- Polski chór kościelny, zał. 1938;
- Ewangelickie Stowarzyszenie Niewiast, zał. 1938.<sup>17</sup>

Zaskakująco liczne były również stowarzyszenia żydowskie, szczególnie jeśli zestawimy je ze stosunkowo niewielkim jednak odsetkiem mikołowian żydowskiego pochodzenia, który zresztą od połowy XIX wieku systematycznie spadał. Działały tu m.in. Towarzystwo Izraelickich Kobiet (*Israelitischer Frauen-Verein*) oraz Tow. Izraelickich Panien (*Israelitischer Jungfrauen-Verein*), a także Gmina Żydowska. Stowarzyszenia i organizacje żydowskie były z zasady niemieckie, jako że przytłaczająca większość mikołowskich Żydów była niemieckojęzyczna i zaliczana do ludności niemieckiej.



Wersja nadrukowa stempla  
mikołowskiej Gminy Żydowskiej  
(Synagogałnej). Odcisk z 1875 roku.

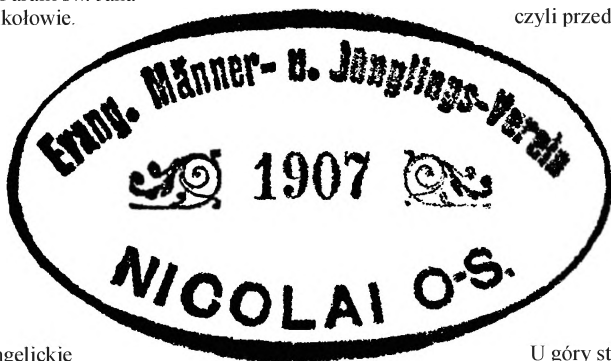
Jednak w żadnej z wydanych dotąd publikacji nie sposób znaleźć wzmianki o jeszcze jednej organizacji religijnej, jaka istniała przy mikołowskiej Parafii św. Wojciecha w okresie międzywojennym oraz przez pewien czas po zakończeniu wojny. Organizacją tą było Arcybractwo Straży Honorowej NSPJ.

<sup>17</sup> Wykaz wg: A.A. Jojko, *Szkice z Dziejów Parafii Ewangelickiej w Mikołowie*, Mikołów 2003, ss. 49, 74, 79, 86, 88-90.



Ewangelicki  
chór kościelny (niem.)  
przy Parafii św. Jana  
w Mikołowie.

Powyższa wersja  
obowiązywała w czasie  
administr. niemieckiej,  
czyli przed 1922.



Ewangelickie  
Towarzystwo Mężczyzn  
i Młodzieńców (niem.)  
w Mikołowie.

U góry stempel  
używany przed 1922 r.;  
poniżej wersja z okresu  
mędzywojennego.



**Historyczny zarys  
rozwoju Kultu Najświętszego  
Serca Pana Jezusa**



## Symbolika Kultu Serca Jezusowego

Kult SJ wyrósł na gruncie katolicyzmu i z tej właśnie tradycji wywodzi się cała jego symbolika. Jednak bezpośrednim źródłem używanych współcześnie symboli były objawienia XVII-wiecznej mistyczki – św. Małgorzaty Marii Alacoque, patronki Straży Honorowej.

- **Serce** – to głównie symbol miłości Boga do człowieka, w szerszym zaś sensie także miłości człowieka do Boga oraz do bliźnich.
- **Szpada, korona cierniowa i krzyż** – odwołują się bezpośrednio do męczeńskiej śmierci Chrystusa. Lecz można odczytywać je także jako symbole ludzkiego cierpienia, które staje się darem miłości ofiarowanemu Bogu.
- **Promienie** – to symbol miłości do człowieka, którą promieniuje Boskie Serce. Jednakże promienie te można również odczytywać w duchu słów Jezusa: „*Ja jestem światłością świata. Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał światło życia*” (BT, Jn 8:12); idąc jeszcze dalej, można także odwołać się do Księgi Rodzaju, gdzie światło to symbol dobra i piękna, które legły u podstaw Boskiego dzieła stworzenia: „*Wtedy Bóg rzekł: Niechaj się stanie światłość! I stała się światłość. Bóg widząc, że światłość jest dobra, oddzielił ją od ciemności*” (BT, Rdz 1:3-4).

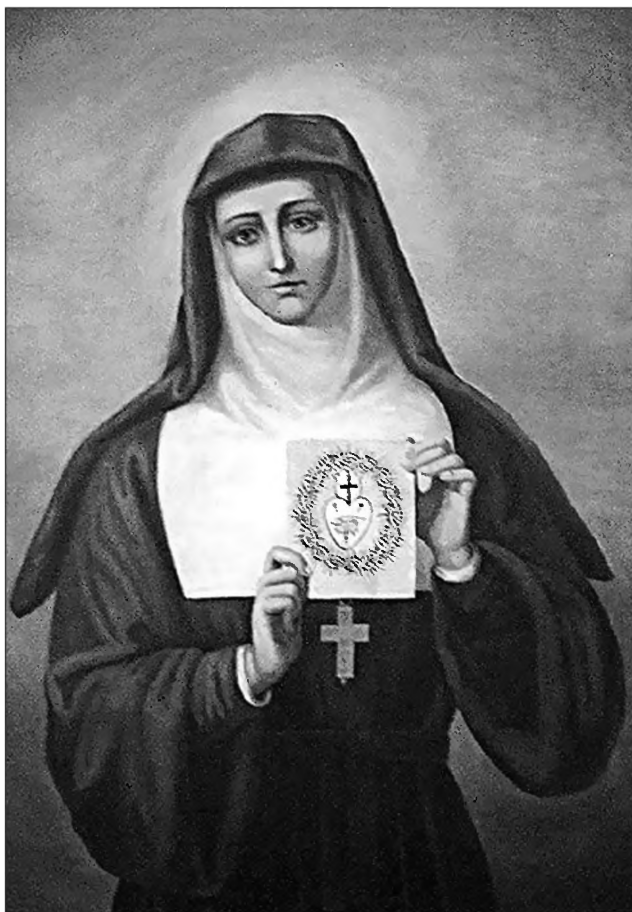
## Korzenie Kultu SJ w Piśmie Świętym

Odniesienia do Bożej Miłości odnaleźć można zarówno w Starym, jak i w Nowym Testamencie. W pismach proroka Ozeasza czytamy:

„*Milowałem Izraela, gdy jeszcze był dzieckiem i syna swego wezwałem z Egiptu. Ja uczyłem chodzić Efraima, na swe ramiona ich brałem; oni zaś nie rozumieli, że troszczyłem się o nich. Pociągnąłem ich ludzkimi więzami, a były to więzy miłości... Uleczę ich niewierność i umiłu-ję ich z serca, bo gniew mój odwrócił się od nich*” (Oz 11, 1.3-4; 14,5).

Z drugiej strony, w Starym Testamencie odnajdujemy również wyrażne wezwania do umiłowania Boga, jak np. w przykazaniu miłości z Księgi Powtórzonego Prawa:

„*Sluchaj, Izraelu, Pan jest naszym Bogiem – Panem jedynym. Będziesz miłował Pana Boga twójego z całego swego serca, z całej duszy swojej, ze wszystkich swych sił. Niech pozostają w twym sercu te słowa, które ja dziś ci nakazuje*” (PWT 6, 4-5).



**Św. Małgorzata Maria Alacoque  
z wykonanym w oparciu o objawienia szkicem.  
Ta XVII-wieczna symbolika Serca Jezusowego  
przetrwiała do naszych czasów**



Miłość stała się fundamentem Nowego Przymierza, a zapowiedział to już prorok Jeremiasz:

*„Ukochalem cię odwieczną miłością, dlatego też zachowałem dla ciebie łaskawość... Oto nadchodzą dni... – kiedy zawrę z domem Izraela Nowe Przymierze... Umieszczę swe prawo w głębi ich jestestwa i wypiszę na ich sercu”* (Jr 31, 3; 31, 33).

W Nowym Testamencie motyw miłości Boga do człowieka to klamra, która spina całą historię życia Jezusa – od Betlejem aż po Golgotę. Z miłości do człowieka Bóg zsyła na ziemię swego Syna i w imię tejże miłości Syn poświęca swe życie, aby zbawić świat. Ewangelia Miłości – to źródło i fundament Kultu Serca Jezusowego.

### **Matka Boska – Pierwsza Czciicielka NSPJ**

Za pierwszą Czciicielkę Najświętszego Serca Pana Jezusa uznaje się Matkę Boską, bowiem w chwili, gdy odpowiedziała Archaniołowi Gabrielowi: *„Niech mi się stanie według słowa twego”*, Jej Serce stało się żywą świątynią, w której nieustannie składana jest cześć Boskiemu Sercu.<sup>18</sup> Św. Ludwik pisze na ten temat:

*„Maryja jest świątynią i miejscem odpoczynku Trójcy Przenajświętszej, gdzie Bóg przebywa we wspaniałości i chwale większej niż w jakimkolwiek innym przybytku świata, nie wyłączając stolicy Jego wyniesionej ponad cherubinów i serafinów”*.<sup>19</sup>

Z kolei Ewa Hanter dodaje:

*„Nazywamy Ją Królową Serca Jezusowego, ponieważ Ona stała się szafarką zasług i bogactw Serca Swego Syna”*.<sup>20</sup>

Pragnąc podkreślić mistyczny związek pomiędzy kultem Przenajświętszego Serca Jezusa i Niepokalanego Serca Maryi, św. Jan z Eudes (1601-1680) mówił wręcz o *„Przenajświętszym Sercu Jezusa i Maryi”*. W użytej tutaj liczbie pojedynczej zawiera się myśl o istnieniu Dwóch Nierozłącznych Serc, tak zjednoczonych, że nie sposób rozważać ich z osobna. Z tego właśnie powodu na rewersie popularnego Cudownego Medalika wyryte są dwa serca: Jezusa i Maryi. Pierwsze opasane zostało koroną cierniową, drugie zaś – przeszyte szpadą.

<sup>18</sup> E. Hanter: *Historia kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa*, Łomża 1998, s. 9.

<sup>19</sup> Św. Ludwik M. Grignon de Montfort: *Traktat o prawdziwym nabożeństwie do Najświętszej Maryi Panny*, Warszawa 1996, s. 11.

<sup>20</sup> E. Hanter, op. cit., 1998, s. 9.



**Na odwrocie Cudownego Medalika umieszczone  
zostały dwa Serca – Jezusa i Maryi.**

Tajemnicę Miłości Serca Jezusa poznał także św. Jan Ewangelista, gdy podczas ostatniej wieczerzy położył głowę na Jego Sercu. Ewangelia św. Jana oraz jego listy przepełnione są duchem miłości.

Matka Boska, św. Jan oraz św. Magdalena byli również świadkami uderzenia włócznią, która przebiła Serce Jezusa, z którego wypłynęły krew i woda.

A zatem Kult Miłości Boga w symbolice przebitego Serca Chrystusa był obecny w Kościele od samego początku.

### **Kult Serca Jezusowego w średniowieczu**

W średniowieczu Kult Serca Jezusowego miał z początku charakter prywatny, z czasem jednak ogarnął szerokie rzesze społeczeństwa. Średniowieczna mistyka łączyła Kult z nabożeństwem do Najświętszej Rany Boku Jezusa. Do pierwszych, którzy w otwartej włócznią żołnierza Ranie odnaleźli Serce Boże, należy nieznan nam dziś z imienia autor poetyckiego utworu *Winny szczep mistyczny*. Píše on, że w tej właśnie Ranie odnalazł Serce Boże i że spocznie przy Nim, już się z Nim nie rozstanie.

Bardzo wczesnie nabożeństwo do zranionego Boku i Serca Pana Jezusa przyswoił sobie zakon św. Dominika Guzmana. W piątek po oktawie Bożego Ciała dominikanie odmawiali oficjum o Ranie Boku Pana Jezusa.

W tym czasie rozprzestrzenianiu się Kultu Serca Jezusowego towarzyszyły liczne objawienia.

Św. Mechtylda (1241-1298), zakonnica i przeorysza, w swych wizjach wchodziła do Serca Jezusa i spoczywała tam. Zachęcał ją do tego sam Jezus, czyniąc tak na znak zawartego z nią przymierza.

W opublikowanym w 1910 roku w mikołowskiej Drukarni K. Miarki dziele *Żywoty Świętych Pańskich* czytamy na ten temat m.in.:

„Kiedy pewnego razu modliła się w czasie Wielkanocnym, przejęły ją słowa wstępu (Introitus): „Pójdźcie błogosławieni Ojca Mego” wielką radością i rzekła do Pana: „Ach, gdybym i ja pomiędzy owymi błogosławionymi mogła się znajdować i usłyszeć Twój słodki głos wzywający mnie do Nieba”. Natychmiast usłyszała głos: „Wiedz, że jesteś jedną spomiędzy nich i abyś nie wątpiła, oddaję Ci w zadatku Me Serce na mieszkanie i ucieczkę, abyś nigdy nie potrzebowała szukać gdzie indziej pociechy, a szczególnie w godzinę śmierci”.

*Od tego czasu pałała gorącym nabożeństwem do Serca Jezusowego i mawiała w swej prostocie: „Gdybym miała opisać wszystkie te dary, które z tego Serca czerpać można, żadna książka na świecie objąć by ich nie zdołała”.*

Św. Mechtylda doświadczyła również mistycznego zjednoczenia z Sercem Jezusa.

*„Innego razu po Komunii świętej widziała, jak Jezus wyjął z jej piersi serce i całkiem ze swoim Sercem połączył, mówiąc: „Chciałbym, aby tak serca ludzi w pragnieniu ze Mną były połączone; aby człowiek sam niczego nie pragnął, tylko swe pragnienia do Mojego Serca stosował, tak jak dwa wietrzyki w jeden się zlewają. Dlatego ludzie, zabierający się do jakiego przedsięwzięcia, powinni w łączności z swoją miłością mówić: „Panie, w łączności z Twoją miłością, przez którą chciałeś pracować i ciągle jeszcze w duszach działasz, także i na mnie pracę tę włożyłeś; daj, abym dzieło to doprowadził do skutku na chwałę Twoją i na mój pożytek”. W ten sposób – dodał Jezus – człowiek łączy się w duchu miłością ze Mną [...] Innego razu w czasie Mszy świętej widziała w kościele serca wszystkich obecnych przywiązane do świętego Serca Jezusowego, również w postaci lamp. Były między nimi lampy przymocowane do Serca Jezusowego, pełne i gorejące; zaś inne były słabo przymocowane, przewrócone, na znak, że nic się w nich nie znajduje. W pierwszych domyśliła się Mechtylda tych, którzy nabożnie słuchają Mszy świętej, a w lampach przewróconych serca tych wszystkich, którzy zaniechali wnieść swe serce z nabożeństwem ku Jezusowi”.*

Wizje związane z Sercem Jezusa były również udziałem św. Gertrudy (1250-1302). Ta benedyktyńska z Helfty w Niemczech była jedną z największych mistyczek chrześcijaństwa. Jej widzenia rozpoczęły się, gdy miała 26 lat – w dniu 27 I 1281 roku przeżyła swoje mistyczne zaślubiny z Boskim Oblubieńcem, otrzymując dar kontemplacji, charyzmat nadprzyrodzonych ekstaz i objawień oraz proroczych wizji. Jej zjednoczenie z Bogiem skupiło się na tajemnicy miłości Serca Jezusowego. Swoje modlitwy i objawienia zapisała z polecenia Pana Jezusa w dziele *Objawienia*.

Z kolei w jednej z wizji św. Małgorzaty z Kortony (1252-1297), Jezus rzekł do niej: „Połóż twe ręce na ranach moich rąk!”, na co odpowiedziała: „Nie, Panie!” W tej chwili otwarła się rana w boku Chrystusa i święta ujrzała w niej Serce Zbawcy.

Początek 1288-  
stronicowego  
dzieła *Żywoty  
Świtych Pań-  
skich* z 1910 r.  
Książkę tę  
wydrukowano  
w Drukarni  
Karola Miarki  
w Mikołowie.

W książce  
można znaleźć  
życiorysy kilku  
świtych ściśle  
związanych z  
Kultem Serca  
Jezusowego:  
św. Franciszka  
Salezego,  
św. Gertrudy,  
św. Małgorzaty  
Marii Alaco-  
que, św. Mech-  
tyldy i innych.  
Jest tutaj także  
rozdział dot.  
Uroczystości  
Najśłodszego  
Serca Jezusow.

# ŻYWOTY ŚWITYCH PAŃSKICH

NA WSZYSTKIE DNI ROKU  
PODŁO NAJWIAROGODNIEJSZYCH ŹRÓDEŁ WYTYCH  
Z DZIEL OJCÓW I DOKTORÓW KOŚCIOŁA ŚW.

OPRACOWANE PODŁO  
KSIEŻA PIOTRA SKARBI T. J., OCA POKOPIA, KAPUCYNA,  
OCA RITSCHINIA, BENEDIKTYNA  
I INNYCH WYBITNYCH AUTORÓW.

Z UWZGLĘDNIENIEM  
ŚWITYCH PAŃSKICH, BŁOGOSŁAWIONYCH I ŚWITYBELWYCH,  
KTÓRYCH WYDZIAŁ ZENIT POŚŁAŁ DO NUMEROWYCH CIASÓW.

Z 16 KOLOROWYCH OBRAZAMI I PRZESZŁO 300 DZIEWORYTAMI.

WYDANE SZÓSTE POPRAWNE I POMNOŻONE.



MIKOŁÓW—WARSZAWA,  
NAKLADEM KAROLA MIARKI.  
1910.





„Uczcie się ode Mnie, żem cichy i pokornego Serca.“

(Mateusz 11, 29).

Ilustracja z *Żywotów Świątych Pańskich* (1910), z części dot.  
Uroczystości Najśłodszego Serca Jezusowego.

## Rozwój Kultu SJ w XVII wieku

W XVII stuleciu Kult Serca Jezusowego przybrał nową formę, a to za sprawą św. Jana Eudes (1601-1680). Św. Jan, doktor teologii, stał się twórcą liturgicznego Kultu Serca Jezusowego. W 1648 roku wydał on książeczkę do nabożeństwa ku czci NSPJ, zaś w roku 1670 teologowie zaaprobowali ułożone przez niego i znane do dzisiaj oficjum Mszy św. na Uroczystość Serca Jezusowego.

Jak już wspomniano wcześniej, św. Jan z Eudes podkreślał łączność między Sercem Jezusowym a Sercem Maryi, mówiąc wręcz o „*Przenajświętszym Sercu Jezusa i Maryi*”. W dekrecie o heroiczności cnót (1903) nazwany został „twórcą liturgicznego kultu Serca Jezusa i Maryi”, a wprowadzenie do liturgii Kościoła nabożeństwa do tych dwóch Serc było jednym z największych osiągnięć św. Jana. W breve beatyfikacyjnym czytamy m.in.: „*Plonąc sam szczególną miłością ku Najśw. Sercu Jezusa i Maryi, powziął pierwszy – a nie było to bez natchnienia Bożego – myśl publicznego kultu ku ich czci. Należy go przeto uważać za ojca tego, tak milego nam nabożeństwa [...] Był także tego kultu doktorem, albowiem ku czci obu Serc ułożył oficjum i Mszę świętą. Był wreszcie ich apostołem, bo całym sercem przykładał się do szerzenia tego zbawienego nabożeństwa*”.<sup>21</sup>

Jednak największe zasługi w szerzeniu Kultu Boskiego Serca Jezusa przypisuje się św. Małgorzacie Marii Alacoque (1647-1690). Ta mistyczka i członkini zakonu Sióstr Nawiedzenia NMP (Wizytek) w miejscowości Paray-le-Monial (Burgundia, Francja) żyła równocześnie ze św. Janem. Od grudnia 1673 do czerwca 1675 doświadczyła kilku widzeń, w trakcie których Jezus opowiedział św. Małgorzacie o Jego nieskończonym Miłosierdziu dla ludzi i zaapelował o zaprowadzenie nabożeństwa do Jego Serca, obiecując w zamian wielkie łaski.

Wprawdzie pod względem doktrynalnym objawienia te nie wniosły nic nowego, zrodziły jednak nowy, świeży nurt pobożności.

I. Podczas pierwszego objawienia, które miało miejsce 27 XII 1673 roku, gdy modliła się w chórze klasztorным, Jezus rzekł do niej:

„*Moje Boskie Serce tak płonie miłością ku ludziom, że nie może już dłużej utrzymać tych płomieni gorejących zamkniętych w moim łonie.*

---

<sup>21</sup> Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa [w:] Internetowa Liturgia Godzin, [www.duchprawdy.com](http://www.duchprawdy.com).

*Ono pragnie rozlać je za twoim pośrednictwem i wzbogacić ludzi swymi Bożymi skarbami. „w nim znajdują wszystko czegokolwiek będzie im potrzeba dla ratowania swych dusz z przepaści zguby”.*

Następnie wziął serce swojej służebnicy i symbolicznie umieścił je w Swoim Sercu, po chwili zaś wyjął je – gorejące – i oddał Małgorzacie Marii.

II. Podczas drugiego objawienia Małgorzata miała wizję Serca Bożego. Ujrzała Je na tronie z płomieni, jaśniejące silniej od słońca, przezroczyste niczym kryształ. Z boku widniała krwawa Rana. Serce otoczone było koroną cierniową, świeciło zatkniętym u szczytu krzyżem. Jezus wyjawiał, że pragnie wprowadzenia nowego nabożeństwa, by być miłowanym przez ludzi, by ratować ich dusze od zguby wiecznej oraz być dla nich drogą uświęcenia. To skłoniło Go do objawienia Swojego Serca wraz ze wszystkimi skarbami Jego Bożej miłości, łask i miłosierdzia, które się w nim znajdują. Jezus powiedział wówczas, że:

*„To nabożeństwo jest ostatnim wysiłkiem Jego miłości i będzie dla ludzi jedynym ratunkiem w ostatnich czasach [Będzie jakby] odkupieniem miłosnym, oswobodzeniem ich z mocy księcia ciemności [...] pewnego rodzaju słodką wolnością dla nas w królestwie Jego miłości”.*

III. W trakcie trzeciego z tych objawień Jezus ukazał się *„jaśniejący chwałą, ze stygmatami pięciu ran błyszczącymi jak słońce. Z Jego Świętej postaci były promienie a z piersi płomienie jakby z ogniska gorejącego. Pan Jezus rozwarł pierś i ukazał Swe miłujące i najbardziej uwielbienia godne Serce, które było źródłem tych płomieni”*, po czym rzekł do swojej wybranki:

*„Oto Serce, które tak umiłowało ludzi a w zamian za to otrzymuje niewdzięczność, wzgardę i zapomnienie [...] Sprawia mi to przykrejszą udrękę niż wszystko, co wycierpiałem w czasie mej męki: a to tak dalece, że jeśliby mnie choć trochę ukochano, to za nic bym sobie uważał wszystko, co wycierpiałem dla ludzi i pragnąłbym, o ile byłoby to możliwe, uczynić dla nich jeszcze więcej; lecz oni na wszystkie moje wysiłki czynienia im dobrze odpowiadają oziębłością i wzgardą”.*

Jezus domagał się wynagrodzenia najpierw od swojej uczennicy. Zażądał od św. Małgorzaty, aby jak najczęściej przystępowała do Komunii św., zwłaszcza w każdy pierwszy piątek miesiąca oraz by każdej nocy z czwartku na piątek uczestniczyła w Jego śmiertelnym smutku, który przeżywał na Górze Oliwnej.



*„Żebyś zaś mogła Mi towarzyszyć w tej pokornej modlitwie, jaką Ja wówczas zanosilem do Ojca, wstaniesz pomiędzy jedenastą a dwunastą godziną w nocy, upadniesz na twarz i spędzisz ze mną jedną godzinę; będziesz wzywała Bożego Miłosierdzia dla uproszenia przebaczenia grzesznikom i będziesz starała się osłodzić Mi choć trochę gorycz, jakiej doznawałem z powodu opuszczenia mnie przez uczniów...”*

Złożył także obietnicę: *„Obiecuję w nadmiarze Miłosierdzia Serca Mego, że Jego Miłość wszechpotężna udzieli wszystkim, którzy komunikować będą przez dziewięć pierwszych piątków miesiąca z rzędu, łaski pokuty ostatecznej, że nie umrą w stanie niełaski ani bez sakramentów świętych i że Moje Serce będzie dla nich bezpieczną ucieczką w ostatniej godzinie ich życia”*.

IV. Czwarte objawienie miało miejsce 16 VI 1675 roku, kiedy Małgorzata modliła się w kaplicy przed tabernakulum. Jezus skierował do całej ludzkości następujące słowa:

*„Oto Serce, które ogromnie umiłowało ludzi, że niczego nie szczędziło, aż do zupełnego wyniszczenia Siebie, dla okazania im Swej miłości, a jednak w zamian za to doznaje od większości ludzi gorzkiej niewdzięczności, wzgardy, nieuszanowania, lekceważenia, oziębłości oraz świętokradztw, jakie Mi oddają w tym Sakramencie Miłości. Lecz najbardziej boli Mnie to, że w podobny sposób obchodzą się ze Mną serca służbie Mojej szczególnie poświęcone”*.

*„Dlatego żądam, żeby pierwszy piątek po oktawie Bożego Ciała był odtąd poświęcony, jako osobne święto na uczczenie Mojego Serca i wynagrodzenia mi przez Komunię Św. i inne praktyki pobożne zniewag, jakich doznaję, gdy wystawiony Jestem na ołtarzach. W zamian za to obiecuję ci, że Serce Moje wyleje hojne łaski na tych wszystkich, którzy w ten sposób oddadzą Mu cześć lub przyczynią się do rozszerzenia Jego święta”*.

Gdy zaś przyszła święta spytała, jak może wypełnić te wszystkie żądania, skoro nie od niej to zależy, Jezus powiedział: *„Czy nie wiesz, moje dziecię, że Ja używam słabych, aby zawstydzić mocnych?”*.

Polecił też Małgorzacie zwrócić się w tej sprawie do jej spowiednika, jezuity Claude'a de la Colombiere.<sup>22</sup>

<sup>22</sup> Opis objawień św. Małgorzaty Marii Alacoque wg: *Objawienie Najświętszego Serca Jezusowego skierowane do całej ludzkości przez świętą Małgorzatę Alacoque* [w:] <http://mtrojnar.rzeszow.opoka.org.pl>.

Jezus dał św. Małgorzacie Alacoque dwanaście obietnic, dotyczących czcicieli Jego Serca:

1. Dam im łaski, potrzebne w ich stanie.
2. Ustale pokój w ich rodzinach.
3. Będę ich pocieszał w utrapieniach.
4. Będę ich pewną ucieczką w życiu, szczególnie w godzinę śmierci.
5. Będę im błogosławił w ich przedsięwzięciach.
6. Grzesznicy znajdując w moim Sercu źródło i ocean miłosierdzia.
7. Dusze oziębłe staną się gorliwymi.
8. Dusze gorliwe prędko dojdą do doskonałości.
9. Będę błogosławił domom, w których wizerunek Serca mojego będzie czczony.
10. Osoby, które będą to nabożeństwo rozszerzały, będą miały imię swoje wypisane w Sercu moim.
11. Dam kapłanom dar wzruszania serc, nawet najzatwardziały.
12. W nadmiarze miłosierdzia Serca mojego przyrzekam tym wszystkim, którzy będą komunikować w pierwsze piątki miesiąca przez dziewięć miesięcy z rzędu w intencji wynagrodzenia, że miłość ma udzielić im łaski pokuty, i że nie umrą w mojej niełasce, ani bez Sakramentów świętych, a Serce moje będzie im ucieczką w ostatniej godzinie życia.

Chociaż w sensie *stricte* historycznym wspomniane objawienia bez wątpienia w największym stopniu przyczyniły się do późniejszego rozkwitu Kultu SJ, w encyklice *Haurietis aquas* Pius XII zastrzegł:

*„Nie należy mówić, że nabożeństwo do Najświętszego Serca wzięło swój początek z prywatnego objawienia, że nagle pojawiło się w Kościele. Ono wytrysnęło z żywej wiary i z gorącej pobożności serc napęnlonych niebieskimi darami, ożywionych uczuciem miłości ku Najświętszemu Odkupicielowi i ku Jego chwalebnym ranom, które były dla nich najbardziej wzruszającym świadectwem Jego miłości”.*

Małgorzata Maria Alacoque została beatyfikowana dnia 18 IX 1864 roku przez papieża Piusa IX, zaś w dniu 13 X 1920 roku Benedykt XV dokonał jej kanonizacji, co było wyrazem ostatecznej aprobaty dla nabożeństwa do Najświętszego Serca Pana Jezusa.

W kościele wizytek w Paray-le-Monial znajduje się obecnie kaplica św. Małgorzaty Marii Alacoque, gdzie Święta spoczywa w ołtarzu. Jest ona patronką osób chorych na polio, a wspomnienie św. Małgorzaty Marii przypada na dzień 17 października.



**Dawna francuska pocztówka,  
przedstawiająca św. Małgorzatę Marię Alacoque  
z wizerunkiem NSPJ w rękach.**

**AKT OSOBISTEGO POŚWIĘCENIA SIĘ  
NAJŚW. SERCU JEZUSOWEMU  
WEDŁUG ŚW. MAŁGORZATY-MARIII**

Ja N. oddaję i poświęcam  
Najśw. Sercu Pana naszego  
Jezusa Chrystusa moją osobę  
i moje życie, moje uczynki, tro-  
ski i cierpienia, nie chcąc od-  
tąd używać żadnej cząstki me-  
go jestestwa, jeno aby czcić,  
miłować i wielbić To Serce.  
Mam niezłomną wolę całkowi-  
cie należeć do Niego i czynić  
wszystko z miłości ku Niemu,  
wyrzekając się z całego serca  
tego wszystkiego, coby Mu się  
mogło nie podobać.

Obieram więc Ciebie, Najśw.  
Serce, za jedyny przedmiot mo-  
jej miłości, za Opiekuna mego

życia, za rękojmię mego zba-  
wienia, za lekarstwo na moją  
ułomność i niestałość, za na-  
prawienie wszystkich błędów  
mojego życia i za pewne schro-  
nienie w godzinę mej śmierci.  
Bądź więc, o Serce pełne do-  
broci, moim prześlągnięciem wo-  
bec Boga Ojca i odwróć ode  
mnie strzały Jego sprawiedli-  
wego gniewu. O Serce pełne  
miłości, w Tobie pokładam ca-  
łąm ufność, gdyż wszystkie-  
go się obawiam po mojej sła-  
bości i złości, natomiast spo-  
dziewam się wszystkiego po  
Twojej dobroci.

Zniszcz więc we mnie wszy-  
stko, cokolwiek może Ci się  
nie podobać albo sprzeciwiać.

Książeczka-składanka, w której zamieszczono „Akt Osobistego Poświęcenia Się Najświętszemu Sercu Jezusowemu” według św. Małgorzaty Marii Alacoque. Powyżej: strony 2 (po lewej) oraz 3; poniżej: strony 4 (po lewej) oraz 1. Dok. ze zbiorów Jana Jojko.

Niech boska Twa miłość tak  
głęboko wnuknie w me serce,  
bym nigdy nie mógł zapomnieć  
o Tobie ani się od Ciebie od-  
łączyć. Błagam Cię przez nie-  
skończoną Twą dobroć, niech  
imię moje będzie zapisane w To-  
bie, gdyż pragnę, by całym  
mym szczęściem i najwyższą  
mą chwałą było żyć i umierać  
jako Twój wierny sługa. Amen.

Odpust 31-ty za każdy raz. Odpust zupełny  
pod zwykłymi warunkami za codzienne odma-  
wianie przez cały miesiąc. (S. P. A., 25. II. 1924).

Przeznaczaj związaną z tym aktem broszurę  
p. t.: „Osobiste poświęcenie się Najśw. Sercu  
Jezusowemu” lub „Daj Mi... serce twoje”.

Waża. Aby poświęcić się Najśw. Sercu P. Je-  
zusa według wskazówek św. Małgorzaty Marii,  
należy po spowiedzi i Komunii św. (o ile można  
w pierwszy piątek miesiąca) odmówić powyż-  
szy akt poświęcenia. Odtąd akt ten własnorę-  
cznie podpisany należy nosić stale na sobie  
wraz z wizerunkiem Najśw. Serca, codziennie  
go odmawiać, a w każdy pierwszy piątek od-  
nawiać swe ofiarowanie przy Komunii św.

Za pozwoleniem Władzy Diecezjalnej.

Druk. „Patris” – W-364/8



„Synu daj mi serce twoje!”

# **AKT POŚWIĘCENIA PARAFII BOSKIEMU SERCU JEZUSA**

Najśw. Serce Jezusa, Tyś objawiło św. Marii Małgorzacie życzenie, by Cię wszystkie społeczności ludzkie uznawały dobrodziejnie i uroczyste miłościwym Królem swoim.

Oto dzisiaj parafia nasza zebrana przed Tobą, mieszkającym w Najśw. Sakramencie pragnie<sup>1)</sup> Cię, o Jezu, obwołać w sposób uroczysty swoim Królem i Panem. Spójrz, Zbawicielu najdroższy, na cały lud polski i racz mu błogosławić. Spójrz, dziś miłościwym okiem osobiście na naszą parafię. W tej bowiem chwili ja... duszpasterz tej parafii, wszyscy kapłani w niej pracujący, wszystkie rodziny i stowarzyszenia w niej żyjące i każdy z osobna (ponownie) oddajemy się i poświęcamy uroczyste Boskiemu Sercu Twojemu. Odtąd już Twoją jesteśmy własnością i do Ciebie należeć chcemy.

<sup>1)</sup> Przy odnowieniu poświęcenia parafii: „uroczyste odnowić swoje poświęcenie i ponownie obrać Cię swoim...”

Przyrzekamy Ci, Zbawicielu najdroższy, zachowywać święte przykazania Twoje tak w życiu prywatnym, jak i zbiorowym. Chcemy w całe postępowanie nasze wprowadzić ducha Twojej miłości. Pragniemy gorąco, ażeby cała parafia nasza stała się naprawdę umiłowanym dziedzictwem Serca Twojego.

A Ty, Najświętsze Serce Jezusa, króluj nam i błogosław. Błogosław mnie, duszpasterzowi tej parafii i kapłanom w niej pracujących, byśmy powierzone sobie dusze karmiły zdrową nauką Ewangelii i bożą łaską świętych Sakramentów. Spraw, byśmy z powierzonych sobie dusz żadnej nie zgubili, ale wszystkie do Najśw. Serca Twojego przywiedli.

Błogosław, Serce Boże, hojnie wszystkim ojcom rodzin. Niech pamiętają zawsze, że są za nie wobec Ciebie odpowiedzialni. Niech rodziny swoje prowadzą słodko i mocno do Najśw. Serca Twego. Błogosław matkom, by rozpalone miłością Twoją umiały kochać i cierpieć cicho dla Ciebie. Błogosław młodzieży męskiej, by ceniła sobie wiarę świętą,

Książeczka-składanka, w której zamieszczono Akt Poświęcenia Parafii Sercu Jezusowemu, nawiązujący w swej treści do „Aktu Osobistego Poświęcenia Sie” wg św. Małgorzaty Marii Ala-coque. Powyżej: strony 2 (po lewej) oraz 3; poniżej: strony 4-1. Dok. ze zbiorów Jana Jojko.

według niej żyła i strzegła czystości obyczajów. Błogosław dziewice polskie, by kochały Ciebie i anielską cnotę ponad wszystko. Błogosław dziatkom, które tu na ziemi do serca tuliłeś!... Pocieszaj, Jezu, chorych, cierpiących i strapionych. Otaczaj łzy sierotom, wdowom i broń je przed nędzą i krzywdą!

Zstępuj dnia każdego w potęgę dośroci swojej do naszych rodzin. Zstępuj tam, gdzie będziemy się modlić, gdzie pracować i cierpieć będziemy. Zstępuj i racz nam błogosławić! Zapisz, o Jezu, całą parafię naszą w sercu Swoim. A my Ci przyrzekamy: rok rocznie odnawiać to poświęcenie. Obiecujemy Ci szczerze pracować nad tym, żeby od całej parafii naszej płynął w niebo jeden głos: Chwała bądź Bożemu Sercu, Jemu cześć i uwielbienie na wieki!

Niech żyje Serce Jezusa, Pana i Króla naszego! Amen.

Za pozwoleniem Władzy Duchownej.  
Wyd. Ap. Modl. — Kraków, ul. Kopernika 26  
M 44373  
Druk. Związkowa, Kraków, ul. Mikołajska 13



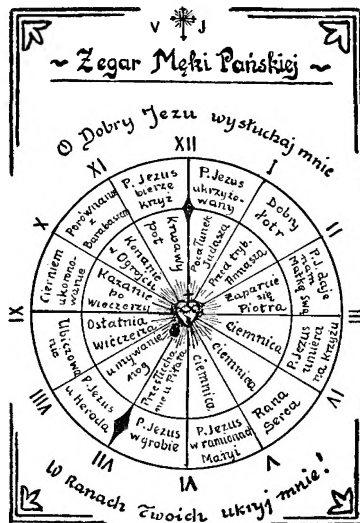
NAJŚWIĘTSZE SERCE JEZUSA,  
BŁOGOSŁAW NASZEJ PARAFII!

## OBJAŚNIENIE

Zegar Męki Pańskiej zawiera w sobie niezliczone skarby na żywot wieczny. Sposób przyswojenia ich sobie jest bardzo łatwy.

Osoby, którym byłoby trudno pamiętać o wszystkich godzinach, mogłyby np. wieczorem ofiarować wszystkie godziny nocne, a rano godziny dzienne. W ten sposób cały dzień byłby poświęcony zjednoczeniem z drogocennymi zasługami Chrystusa Pana. Najważniejszą rzeczą jest utrwalić sobie w pamięci wszystkie godziny, tak, aby w każdej wolnej chwili dusza przenosiła się do stóp Pana Jezusa w tabernakulum, wspominając na Jego cierpienia poniesione z miłości ku nam w czasie tej godziny, wyrażając Mu swą wdzięczność choćby krótkimi słowy i wzywała Jego pomocy. Jakie skarby zasług można zebrać w ten sposób i jak wiele pociechy przynieść zbolętemu Sercu Zbawiciela!

ZA POZWOLENIEM WŁADZY DUCHOWNEJ.



Przykład interesującego wydawnictwa sprzed lat: książeczka-składanka z Zegarem Męki Pańskiej, w której zamieszczono m.in. skargę Serca Jezusowego do św. Małgorzaty Marii Alacoque. Powyżej: strony 4 (po lewej) oraz 1; poniżej: strony 2-3. Dok. ze zbiorów Jana Jójko.

### SKARGA NAJŚW. SERCA PANA JEZUSA do św. Małgorzaty Marii

„Boleśniej odczuwam niewdzięczność niż wszystko co wycierpiałem w czasie Męki. Gdyby ludzie odpłacali Mi miłością, wszystko co uczyniłem dla nich miałym by Mi się wydawało i byłbym gotów jeszcze więcej cierpieć, gdyby to było możliwe. Ale na wszystkie Moje starania, aby uczynić im dobrze, odpowiadają tylko oziębłością i odtrącają Mnie“.

Zbliźmy się do Jezusa i usiłujmy Go pocieszyć, a będzie to skuteczny sposób spłacenia naszych długów wobec Jego sprawiedliwości. Uwielbimy Ojca Przedwiecznego ustawicznym ofiarowywaniem Mu Jego Boskiego Syna, wzbogacimy duszę nieskończonymi zasługami i wyprosimy łaskę i miłosierdzie dla biednych grzeszników.

#### GODZINY MĘKI PAŃSKIEJ

- 19 — UMYWANIE NÓG.
- 20 — OSTATNIA WIECZERZA.
- 21 — MOWA POŻEGNALNA.
- 22 — MODLITWA W OGRÓJCU.
- 23 — KRWAWY POT.
- 24 — POCAŁUNEK JUDASZA.
- 1 — PRZED TRYBUNAŁEM ANNASZA.
- 2 — ZAPARCIE SIĘ PIOTRA.

- 3 — 5 CIEMNICA.
- 6 — PRZESŁUCHANIE U PILATA.
- 7 — P. JEZUS U HERODA.
- 8 — UBICZOWANIE.
- 9 — CIERNIEM UKORONOWANIE.
- 10 — PORÓWNIANIE Z BARABASZEM.
- 11 — P. JEZUS BIERZE KRZYŻ.
- 12 — P. JEZUS PRZYBITY DO KRZYŻA.
- 13 — DOBRY ŁOT.
- 14 — P. JEZUS DAJE NAM SWĄ MATKĘ.
- 15 — P. JEZUS UMIERA NA KRZYŻU.
- 16 — RANA SERCA (przebiecie boku).
- 17 — P. JEZUS W RAMIONACH MARYI.
- 18 — P. JEZUS W GROBIE.

#### OFIAROWANIE GODZINY

Ojciec Przedwieczny ofiaruję Ci wszystkie zadośćuczynienia Pana Jezusa tej godziny tak pełnej zasług, w której wspominam Jego .....  
(wymienić tajemnicę Męki wyznaczoną na tę godzinę).

Jednoczę się, o ile w mej mocy z wszystkimi intencjami Jego Najśw. Serca i pragnę, aby wszystkie sprawy moje i poruszenia mojego serca były kierowane przez Niego i z Nim na większą Jego chwałę, zbawienie moje własne i całego świata.

O Maryjo, Matko moja, najdoskonalsza Miłośnica Jezusa Ukrzyżowanego, naucz mnie jednoczyć się z Nim w tej godzinie.

## Posłannictwo króla Ludwika XIV

Szczególna rola przypaść miała Ludwikowi XIV Wielkiemu z dynastii Burbonów (1638-1715), królowi Francji od roku 1643.

W 1689 roku, podczas jednego z objawień, Jezus rzekł do św. Małgorzaty Marii Alacoque:

*„To umiłowane Serce będzie królowało wbrew sprzeciwu szatana i jego poddanych. Pragnie Ono wejść w majestacie i blasku do domów książąt i królów, alby było uczczone i uwielbione w takie mierze, w jakiej było wzgardzone, zbezczeszczone i uniżone w Swej Męce”.*

*„Ojciec Przedwieczny pragnie wynagrodzić Bożemu Sercu Swego Syna krzywdy oraz zniewagi, jakich doznało w domach możnych tego świata, bóle i upokorzenia podczas Męki. Żąda, aby Jego panowanie ustaliło się na dworze monarszym”.*

Do wypełnienia tego posłannictwa wybrany został właśnie Ludwik XIV, wszechwładny Król Słońce. Jezus zażądał aby:

- Król wraz z całą swoją rodziną poświęcił się Najświętszemu Sercu.
- Czczył je publicznie.
- Zbudował świątynię pod tym wezwaniem.
- Szerzył w wojsku kult obrazu SJ i ozdobił Nim królewskie sztandary.

Przyrzekł równocześnie, że jeśli Francja wypełni to posłannictwo, wówczas otoczy ją szczególną opieką – będzie strzegł Francję i jej lud we dnie i w nocy, błogosławił we wszystkich poczynaniach, a wszystkich wrogów złoży u jej stóp.

Ludwik XIV żądań tych jednak nie spełnił, zaś dla wielu czcicieli Serca Jezusowego późniejszy upadek potęgi Francji i wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej były następstwem postawy króla.

W istocie do głębokiego kryzysu gospodarczego i społecznego pod koniec panowania Ludwika XIV przyczyniły się głównie liczne i wyczerpujące wojny, jakie prowadził przez cały okres swych rządów. Wojny te, w większości zwycięskie, doprowadziły wprawdzie Francję do szczytu potęgi, lecz koszt ich prowadzenia – przerzucony głównie na społeczeństwo – był trudny do udźwignięcia. Sytuację pogorszyły dodatkowo nieurodzaje i klęski żywiołowe, które nawiedziły Francję w 1709 roku i w latach następnych. Kryzys był bardzo dotkliwy, doprowadzając wkrótce do ogromnej pauperyzacji ludności oraz ogarniającej całe regiony klęski głodu.



Ludwik XIV, król Francji i Nawarry,  
objął tron w roku 1643, w wieku niespełna pięciu lat.  
Obraz pędzla Henri Testelina (1648).



## Ustanowienie Uroczystości NSPJ

Zgodnie z treścią objawień, Nabożeństwo do SJ wprowadzał w życie spowiednik i powiernik św. Małgorzaty Marii Alacoque, bł. Claude de la Colombiere. Święto Serca Jezusowego było obchodzone – zgodnie z zaleceniem Pana – w piątek po oktawie Bożego Ciała. Najszybciej przyjęło się we Francji, głównie dzięki królowej Marii Leszczyńskiej.

Jednak do objawień, które legły u podstaw Kultu Serca Jezusowego, jak i do rozmaitych form tego Kultu, Stolica Apostolska podeszła z dużą ostrożnością. Dopiero po przeprowadzeniu szczegółowych badań zezwolono na obchodzenie święta i oddawanie czci wizerunkom Serca Jezusowego w znanych dziś powszechnie formach.

Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa (w pierwszy piątek po oktawie Bożego Ciała) została ustanowiona formalnie przez papieża Klemensa XIII w 1765 roku, przy czym dotyczyło to jedynie zakonu Sióstr Wizytek, do którego należała niegdyś św. Małgorzata Maria. Podobno decydujące znaczenie miał w tym przypadku memoriał biskupów polskich. W memoriale tym, wysłanym do papieża Klemensa XIII w 1765 roku (jeszcze przed podjęciem przezeń decyzji), zamieszczono historyczny przegląd Kultu Serca Jezusowego oraz wskazano na „godziwość i pożytki płynące z tego nabożeństwa”.

Na cały Kościół uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa rozszerzył dopiero papież Pius IX, wpisując ją w 1856 roku do kalendarza liturgicznego.<sup>23</sup>

Pierwsze litanie do Najświętszego Serca Jezusowego powstawały w XVII wieku. Litania obecnie obowiązująca pochodzi z XIX stulecia; powstała w klasztorze sióstr Nawiedzenia NMP (Wizytek) we Francji, a zatwierdził ją 2 IV 1889 roku papież Leon XIII, autor encykliki *Miserentissimus Redemptor* (Współczujący Odkupiciel). Dnia 31 XII 1899 roku Leon XIII – będący prywatnie gorącym orędownikiem Kultu Serca Jezusowego – oddał pod Jego opiekę Kościół Powszechny oraz cały rodzaj ludzki.

Z kolei papież Pius XI dodał do Litanii Akt Wynagrodzenia Sercu Jezusowemu, który nakazał odmawiać corocznie w uroczystość Serca Jezusowego.

---

<sup>23</sup> Por. m.in.: *Uroczystość Najśłodszego Serca Jezusowego* [w:] *Żywoty Świętych Pańskich*, praca zbiorowa, wyd. VI, Mikołów 1910, ss. 547-553.

herz Jesu, Du Quelle alles Trostes,  
herz Jesu, unser Leben und unsere Auferhebung,  
herz Jesu, unser Friede und unsere Veröhnung,  
herz Jesu, Du Schlachtopfer für die Sünder,  
herz Jesu, Du heil derer, die auf Dich hoffen,  
herz Jesu, Du Hoffnung derer, die in Dir sterben,  
herz Jesu, Du Wonne aller Heiligen,

o Du Lamm Gottes, das Du hinwegnimmst die  
Sünden der Welt, — Verführe uns, o herr!  
o Du Lamm Gottes, das Du hinwegnimmst die  
Sünden der Welt, — Erhöre uns, o herr!  
o Du Lamm Gottes, das Du hinwegnimmst die  
Sünden der Welt, — Erbarme Dich unser,  
o herr!

V. Jesus, sanftmütig und barmhertzig von Herzen,  
R. Bilde unser herz nach Deinem Herzen.

**Gasset uns beten!**

Almächtiger, ewiger Gott, blicke hin auf das  
herz Deines vielgeliebten Sohnes und auf den  
Lobpreis und die Genugtuung, die es im Namen  
der Sünder Dir darbringt, und verleihe ihnen,  
die Deine Barmherzigkeit anflehen, gnädig Ver-  
zeihung im Namen Deines Sohnes Jesus  
Christus, der mit Dir lebt und regiert in Einheit  
des heiligen Geistes, Gott von Ewigkeit zu  
Ewigkeit. Amen.

IMPRIMATUR. Steyl, die 1. Octobris 1929.

H. auf der Heide, libr. cens.

Millionsdruckerei in Steyl; Post-Kalenderdrucker (Rbld.)



### Kirchliches Weihegebet an das heiligste herz Jesu.

o liebster Jesus, Erlöser des Menschengeschlechtes, blicke auf uns herab, die wir uns in Demut vor Deinem Altare niedergeworfen haben: Dein sind wir, und Dein wollen wir sein. Damit wir aber immer inniger mit Dir verbunden sein mögen, siehe, darum weist sich heute jeder von uns freudig Deinem heiligsten Herzen. — Viele haben Deine Gebote niemals erkannt, viele haben Deine Gebote verachtet und Dich von sich gestoßen. Erbarme Dich ihrer, o gütigster Jesus, und ziehe alle an Dein heiligstes herz. Sei Du, o herr, König nicht bloß über die Gekauften, die nie von Dir gewichen sind, sondern auch über die verlorenen Söhne, die Dich verlassen haben. Gib, daß diese bald ins Vaterhaus zurückkehren, damit sie nicht vor Elend und Hunger zugrunde gehen. Sei Du König auch über die, welche durch Irrelehre getäuscht oder durch Spaltung von Dir getrennt sind; rufe sie zur sicheren Stätte der Wahrheit und zur Einheit des Glaubens zurück, damit

Z 4/2

Książeczka-składanka  
z czasów niemieckich,  
zawierająca Litanię do  
NSPJ. Strony 4-1.  
Dok. ze zbiorów autora.

<p>halb nur eine Herde und ein Hirt werde. Sei Du König über alle diejenigen, welche immer noch vom alten Wahn des Heidentums oder des Aßams umfungen sind; entreiß sie der Sinfirnis und führe sie alle zum Lichte und Reiche Gottes. Blicke endlich voll Erbarmen auf die Kinder des Dolles, das ebendem das aus- erwählte war. Möge das Blut, das einjt auf sie herabgerufen wurde, als das Bad der Erlösung und des Lebens auch über sie fließen. Verleihe, o Herr, Deiner Kirche Wohlfahrt, Sicherheit und Freiheit; verleihe allen Dölkern Ruhe und Ordnung. Gib, daß von einem Ende der Erde bis zum andern der gleiche Ruf erschalle: Lob sei dem göttlichen Herzen, durch welches uns das Heil gekommen ist; ihm sei Ruhm und Ehre in Ewigkeit. Amen.</p> <p><b>Stänzel zum heiligsten Herzen Jesu.</b></p> <p>Herr, erbarne Dich unser!          Christus, erbarne Dich unser!          Herr, erbarne Dich unser!          Christus, höre uns!          Christus, erhöre uns!          Gott Vater vom Himmel, — Erbarne Dich unser!          Gott Sohn, Erlöser der Welt,          Gott heiliger Geist,          heilige Dreifaltigkeit, ein einziger Gott,          Herz Jesu, des Sohnes des ewigen Vaters,          Herz Jesu, im Schoße der jungfräulichen Mutter vom heiligen Geiste gebildet,</p>	<p>Herz Jesu, mit dem göttlichen Worte wesentlich vereint,          Herz Jesu, von unendlicher Majestät,          Herz Jesu, Du heiliger Tempel Gottes,          Herz Jesu, Du Tabernakel des Allerhöchsten,          Herz Jesu, Du Haus Gottes und Pforte des Himmels,          Herz Jesu, Du brennender Ofen der Liebe,          Herz Jesu, Du Gefäß der Gerechtigkeit und Liebe,          Herz Jesu, voll der Güte und Liebe,          Herz Jesu, Du Abgrund aller Tugenden,          Herz Jesu, alles Lobes überaus würdig,          Herz Jesu, Du König und Mittelpunkt aller Herzen,          Herz Jesu, in dem alle Stärke der Weisheit und Wissenschaft beßlossen sind,          Herz Jesu, in dem die ganze Fülle der Gottheit wohnt,          Herz Jesu, an dem der ewige Vater sein Wohlgefallen hat,          Herz Jesu, aus dessen Fülle wir alle empfangen haben,          Herz Jesu, Du Sehnsucht der ewigen Hügel,          Herz Jesu, gebildet und von großer Erbarnung,          Herz Jesu, reich für alle, die Dich anrufen,          Herz Jesu, Du Quelle des Lebens und der Heiligkeit,          Herz Jesu, Du Stütze für unsere Sünden,          Herz Jesu, mit Schmach gefüllt,          Herz Jesu, verwundet um unserer Missetaten willen,          Herz Jesu, gekorrt gemorden bis zum Tode,          Herz Jesu, mit der Lame durchbohrt,</p>	<p>Książeczka-składanka          z czasów niemieckich,          zawierająca Litanię do          NSPJ. Strony 2-3.          Dok. ze zbiorów autora.</p>
---	--	--

W całej Polsce znajduje się obecnie około 400 kościołów pod wezwaniem Serca Jezusowego. Dwa znajdują się nawet w granicach dawnej parafii mikołowskiej, a są to:

- Kościół i Parafia NSPJ w Wyrach (parafia erygowana 1 VIII 1925);
- Kościół i Parafia NSPJ i św. Jana Bosko w Katowicach-Piotrowicach (parafia erygowana 1 XI 1936).

W Kościele Rzymskokatolickim Kult SJ przejawia się m.in.:

- w odprawianiu nabożeństwa do Najświętszego Serca Pana Jezusa;
- w ustanowieniu uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa;
- w odprawianiu pierwszych piątków miesiąca;
- w nabożeństwie Godziny Świętej;
- w odmawianiu litanii do Najświętszego Serca Pana Jezusa i litanii do Przenajświętszego Oblicza Pana Jezusa;
- w śpiewaniu pieśni do Serca Jezusowego;
- w nazywaniu parafii i kościołów wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa.

### **Zgromadzenie Sióstr Sercanek**

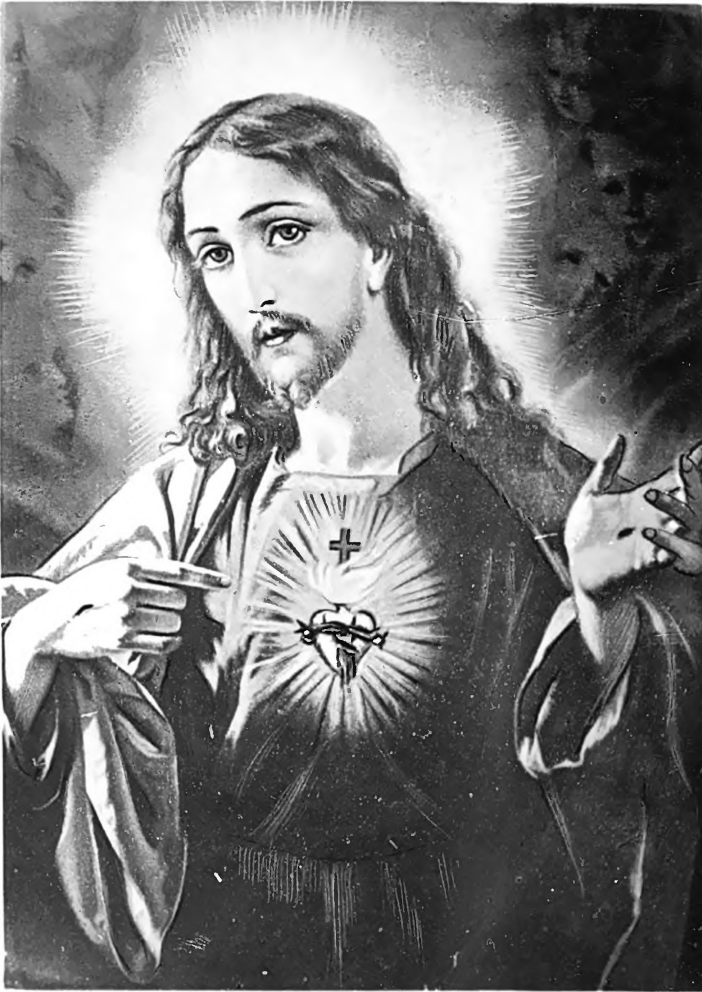
Jednym z przejawów rosnącego znaczenia Kultu Serca Jezusowego było powstanie Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego, zwanych Siostrami Sercankami. Należą one do wielkiej rodziny zakonów franciszkańskich.

Godło zgromadzenia, którym jest symbol Najświętszego Serca Pana Jezusa, siostry noszą na swych szkaplerzach.

Zgromadzenie to założone zostało w Krakowie w dniu 15 IV 1894 roku z inicjatywy ks. Józefa Sebastiana Pelczara (1842-1924), ówczesnego profesora wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, a późniejszego biskupa przemyskiego. Założycielką i pierwszą przełożoną została siostra Klara Ludwika Szczęsna.

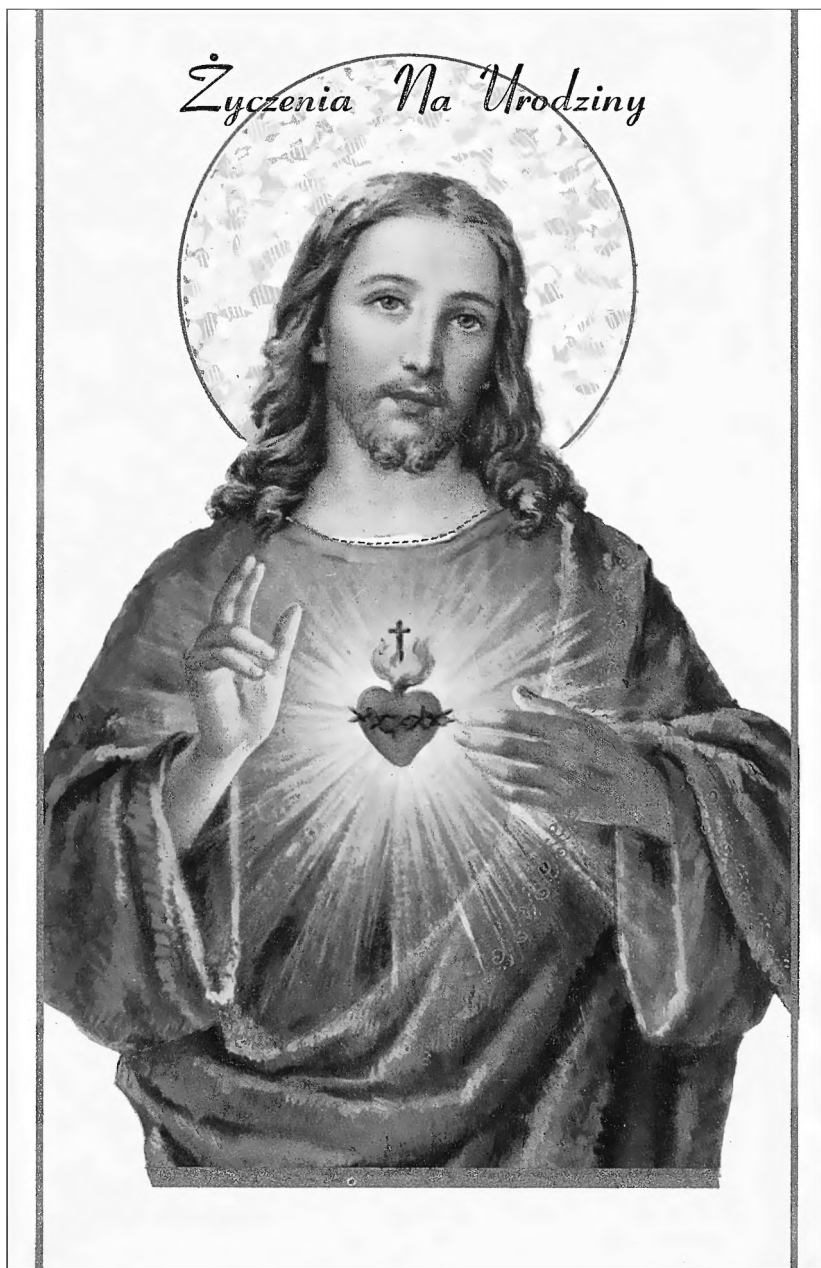
W 1909 roku Zgromadzenie to otrzymało dekret pochwalny Stolicy Apostolskiej, zaś w 1912 roku papież Pius X wydał decyzję o jego formalnym zatwierdzeniu.

Zgromadzenie Sióstr Sercanek jest dziś wspólnotą zakonną opartą na prawie papieskim, agregowaną do Zakonu Braci Mniejszych. Siostry składają Bogu publiczne śluby czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, tworząc jedną rodzinę zakonną z równymi prawami i obowiązkami.



## **SERCE JEZUSA, UFAM TOBIE**

**(300 dni odpustu. Ench. 226)**



Najśw. Serce Jezusowe bywa nawet motywem kart urodzinowych. Dok. ze zbiorów Jana Jojko.

## Powstanie Straży Honorowej

Pierwszą Straż Honorową, czuwającą przy Zbawicielu, kiedy potrzebował On pocieszenia, byli Maryja, św. Jan Apostoł i Maria Magdalena. To oni podczas Męki Pańskiej byli świadkami otwarcia Serca Jezusowego i jako pierwsi wpatrywali się w przebite włócznią Serce, gdy wypłynęły zeń krew i woda.

Ogromny wpływ na kształtowanie się tej idei miały również wizje św. Małgorzaty Marii Alacoque, uznawanej do dziś za jej duchową patronkę. Można by wręcz powiedzieć, że Straż Honorowa wyrosła z duchowości objawień św. Małgorzaty Marii oraz z całego Zakonu Nawiedzenia NMP, gdzie Siostry Wizytki czczą Matkę Boską w radosnej tajemnicy Nawiedzenia NMP.<sup>24</sup>

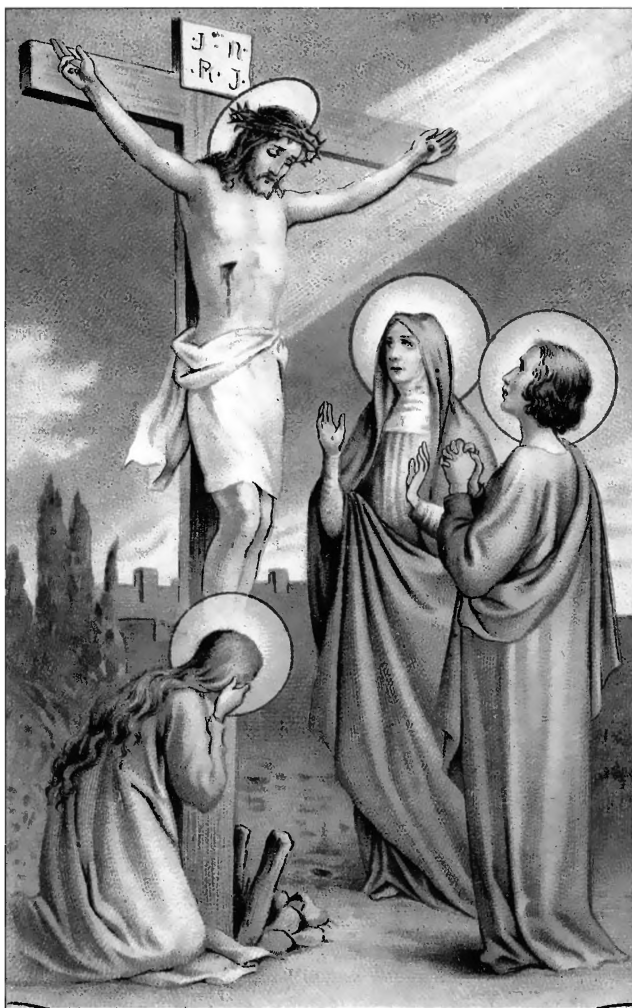
Jednak w sensie instytucjonalnym historia Straży Honorowej rozpoczyna się dopiero w połowie XIX stulecia. W dniu 13 III 1863 roku, w liturgiczne święto Pięciu Ran Chrystusa, siostra Maria Bernard od Najświętszego Serca, zakonnica ze Zgromadzenia Nawiedzenia NMP (Wizytek) w Bourg-en-Bresse (Francja), założyła pierwszą Wspólnotę, mającą być kontynuatorką duchowego dziedzictwa Pierwszej Straży, pełnionej przez Maryję, św. Jana i św. Marię Magdalenę u stóp Krzyża.

W niektórych źródłach – głównie internetowych – w roli faktycznej założycielki Straży Honorowej występuje św. Małgorzata Maria Alacoque. Błąd ten wynika z pomylenia obu sióstr: obie były Francuzkami i zakonnicami Zgromadzenia Nawiedzenia NMP, obie też posługiwały się imieniem „Maria”. Jednak o ile św. Małgorzatę Marię Alacoque uznać można za „duchową matkę” Straży Honorowej, to rzeczywistą założycielką Bractwa (jako stowarzyszenia) była żyjąca dwa stulecia później siostra Maria od Najświętszego Serca.

Pośrednią zachętą do utworzenia Straży był fragment Psalmu 69: „*Hańba złamała moje serce i sił mi zabrakło, na współczującego czekałem, ale go nie było, i na pocieszających, lecz ich nie znalazłem*” (BT, Ps 69:21), a także pełne gorzkości słowa Jezusa, które skierował do Apostołów: „*jednej godziny nie mogliście czuwać?*” (BT, Mt 26:40). Jednak najważniejszym impulsem było wezwanie Jezusa, przekazane w jednym z Objawień św. Małgorzacie Marii Alacoque.

---

<sup>24</sup> *Dzieje Straży Honorowej* [w:] [www.wojciech-kartuzy.pelplin.opoka.org.pl](http://www.wojciech-kartuzy.pelplin.opoka.org.pl).



**Pierwsza Straż Honorowa:  
Matka Boska, św. Maria Magdalena oraz św. Jan,  
czuwający u stóp Krzyża.**



W reakcji na to właśnie wezwanie narodził się pomysł nieustannej Straży przy Najświętszym Sercu Pana Jezusa. Siostra Maria przedstawiła projekt zegara, zwanego obecnie Zegarem Straży Honorowej. Oznaczono tam godziny, a u góry umieszczono napis: „chwała, dziękczynienie i wynagrodzenie”; pośrodku widniało Serce Jezusa. Na każdej z zaznaczonych na Zegarze godzin wpisywane są nazwiska członków Straży Honorowej i o wskazanej godzinie stawiają się oni kolejno na posterunku, uświadamiając sobie obecność Boga i ofiarując swoje codzienne zajęcia w łączności z ofiarą Chrystusa, jako wyraz czci, uwielbienia i wynagrodzenia. W ten sposób tworzy się wieniec złożony z czcicieli z całego świata – trwających nieustannie na posterunku na wzór Najświętszej Panny, św. Marii Magdaleny i św. Jana.

Idea ta stanowi w zasadzie rozwinięcie myśli założyciela Zgromadzenia Nawiedzenia NMP, św. Franciszka Salezego: *„Nabożeństwo do Najświętszego Serca może posłużyć za podstawę duchowości dostępnej dla wszystkich. Każdy według swojego «stanu i zawodu» – jak mówił św. Założyciel – mógłby żyć tym nabożeństwem w duchu pokuty i wynagrodzenia dla większej chwały Bożej, spełniając obowiązki swojego stanu. Kto zatem zdecydowałby się przystąpić do Straży Honorowej, mógłby swoje codzienne życie prowadzić w zjednoczeniu z Chrystusem, z Jego eucharystyczną Ofiarą”*. Św. Franciszek mawiał również: *„Chciałbym, aby zamiast cierniowej korony otaczała Serce Pana Jezusa korona wszystkich serc ludzkich”* [www.kapucyni.krakow.pl.]

Dnia 9 III 1864 roku wspólnota w Bourg-en-Bresse została zatwierdzona w oparciu o prawo diecezjalne jako Bractwo Straży Honorowej.

Czternaście lat później, dnia 26 XI 1878 roku, papież Pius IX wydał breve, w którym wyniósł Straż Honorową do rangi Arcybractwa. Pius IX uznał się również za pierwszego z członków Arcybractwa, poczynając to sobie za zaszczyt.

Gorącym zwolennikiem Arcybractwa był też Leon XIII, który miał ponoć rzec do biskupa z Belley: *„Jestem członkiem Straży Honorowej. Co miesiąc przysyłają mi mój bilet i codziennie odprawiam swoją godzinę Straży”*, zaś w 1889 roku poświęcił Bożemu Sercu Kościół oraz cały rodzaj ludzki. Z kolei jego następca – Pius X – nazwał się w 1906 roku szczególnym Protektorem Straży Honorowej.

Hasło Straży Honorowej, zaczerpnięte z pism św. Franciszka Salezego, brzmi: „Niech żyje Jezus”. Odpowiedź: „Zawsze w naszych sercach”.



Pius IX, papież w latach 1846-1878,  
który zatwierdził Arcybractwo Straży Honorowej  
i uznał się za jego pierwszego członka.

## **Straż Honorowa w Polsce**

Już w 1869 roku przy klasztorze sióstr Nawiedzenia NMP w Krakowie założone zostało Bractwo Straży Honorowej, zatwierdzone kanonicznie przez administratora diecezji krakowskiej, ks. biskupa Antoniego Gałęckiego.

W dniu 19 I 1919 roku, po usilnych staraniach, zostało ono podniesione przez Stolicę Apostolską do godności Arcybractwa dla całej Polski, a stosowny dekret wydał ówczesny Wizytator Apostolski w Warszawie, ks. Achilles Ratti, czyli późniejszy papież Pius XI.

Dyrekcja Arcybractwa Straży Honorowej NSPJ w Polsce mieści się nadal w Krakowie, przy ul. Krowoderskiej 16.

Stowarzyszenie zaleca swoim członkom:

- Kult Najświętszego Serca Jezusa;
- poświęcenie się miłości Boskiego Odkupiciela;
- wypełnianie obowiązku wynagrodzenia za grzechy swoje i bliźnich;
- życie przepojone wiarą, wyrażoną czynną miłością bliźniego;
- uświadamianie sobie nieustannej Boskiej miłości do człowieka;
- obranie godzin obecności i regularne ich odprawianie;
- oddawanie szczególnej czci Najświętszej Eucharystii;
- częste uczestnictwo w Mszy Św., szczególnie w 1. piątek miesiąca;
- wpisanie się do Księgi Arcybractwa w Klasztorze Sióstr Wizytek w Krakowie, ul. Krowoderska 16.

Patronami Straży Honorowej są:

MB Bolesna – 15. września;

Św. Józef – 19. marca;

Św. Franciszek Salezy – 24. stycznia;

Św. Franciszek z Asyżu – 4. października;

Św. Małgorzata Maria Alacoque – 14. października;

Św. Jan z Eudes – 27. grudnia.

Zgodnie z dekretem św. Penitencji z 30 IV 1969 roku, członkowie Straży Honorowej otrzymują odpust zupełny:

- w dniu zapisania się do Straży;
- w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa;
- w święto Chrystusa Króla;
- w święto Małgorzaty Marii Alacoque;
- w święto św. Magdaleny.

### ***Pieśń Straży Honorowej***

*Pójdź, o honorowa straży, pełnić świętą służbę swą;  
U stóp Pańskich stań ołtarzy, otocz Boskie Serce czcią.  
Oby dzisiaj ziemia cała, jak Twoja wierna straż,  
Hołd Sercu Twemu słała, o Jezu, Królu nasz!*

*Z tego serca zranionego miłości jaśniejże blask;  
Jezus zlewa na świat z Niego zdroje swoich Boskich łask.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*Boskie Serce, weź dla siebie serca nasze, niemi rządz,  
Ucz nas znać i kochać Ciebie, Królem naszym Ty nam bądź,  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*W Tobie życia i świętości skarby utajone są,  
Daj nam wyrzec się próżności, daj ukochać piękność Twą.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*Tyś jest domem i świątynią, gdzie z rozkoszą mieszka Bóg,  
Ratuj tych, którzy źle czynią, sprowadź ich z występku dróg.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*Świat Ci płaci oziębłością, o pragnienie wiecznych wzgórz,  
Lecz Ty, świętą Twą miłością lody serc niewdzięcznych skrusz.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*Wśród samotnych świątyń ciszy Ty wynurzasz skargi swe,  
Ale mało kto je słyszy, mało kto rozumie je.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*Nam się wolno, Boski Królu, Strażą Serca Twego zwać,  
Daj nam cieszyć się Cię w Twym bólu i przy Tobie wiernie stać.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*

*Boskie Serce, Ty nam za to bądź schronieniem w czasie burz,  
Zanim hojną nam zapłatą nie staniesz się wiecznie już.  
Oby dzisiaj ziemia cała... itd.*



Leon XIII, papież w latach 1878-1903,  
który był czynnym członkiem Straży Honorowej  
i codziennie odprawiał Godzinę Św.



Pius X, papież w latach 1903-1914,  
który w dniu 16 stycznia 1906 roku uznał się za  
Protektora Straży Honorowej.

**Działalność Arcybractwa  
Straży Honorowej w Mikołowie  
w latach 1935-1939**





## Brak wzmianek w literaturze

Na samym wstępie warto wyjaśnić powody, dla których wzmianki o istnieniu w Mikołowie Arcybractwa Straży Honorowej nie znalazły się w dotychczasowej literaturze historiograficznej.

Mikołowskie Arcybractwo powstało w roku 1935, jest więc rzeczą zrozumiałą, że informacja o nim nie mogła pojawić się w monografii Konstantego Prusa, którą wydano przecież w roku 1932.

W roku 1969 ukazała się w Norymberdze (RFN) niemieckojęzyczna monografia Mikołowa, autorstwa Hansa Taistry. Jednak H. Taistra, adresując swoją książkę do mikołowian-emigrantów niemieckiego pochodzenia, skupił się na organizacjach niemieckich, natomiast organizacje polskie w zasadzie całkowicie pominął.

Trzy lata później – w roku 1972 – ukazała się druga polskojęzyczna monografia miasta. Napisano ją przy okazji obchodów Jubileuszu 750-lecia Mikołowa, a jej autorami byli Jan Kantyka i Alojzy Targ. Dla odmiany, historię organizacji polskich omówiono tutaj bardzo obszernie, ignorując zresztą dzieje większości ich niemieckich odpowiedników. Jednak, jak na szanującą się PRL-owską monografię przystało, sprawy związane z Kościołem oraz religią pojawiają się w niej możliwie najrzadziej i tylko tam, gdzie żadną miarą nie sposób było ich pominąć. Nie powinno nas więc dziwić, że na najkrótszą nawet wzmiankę o arcykatolickim i *stricte* religijnym stowarzyszeniu, skupiającym się w zasadzie wyłącznie na adoracji Serca Jezusowego, nie zdołano znaleźć w tej monografii miejsca...

Dopiero w latach 1992 i 1997 ukazały się dwa wznowienia książki Konstantego Prusa. Nie były to wszakże nowe wydania tej pracy, lecz dokładne reprinty wydania z 1932 roku, a zatem informacja o założonym w 1935 roku Arcybractwie Straży Honorowej nie mogła się tam, rzecz jasna, znaleźć.

Nie pojawiła się ona również w żadnej z późniejszych książek, bowiem ich autorzy korzystali głównie z materiałów wcześniej już opublikowanych, w których – jak już zaznaczyliśmy – o istnieniu w Mikołowie Arcybractwa nie wspomniano ani słowem.

Niniejsza książka ma na celu wypełnić ową historiograficzną lukę, prezentując Czytelnikowi w przystępnej formie całość odnalezionego dotychczas materiału dotyczącego działalności mikołowskiego ASH.

## **Protokolarz z lat 1935-1949**

Podstawowym źródłem wiedzy o założeniu oraz pierwszych latach działalności Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie jest oryginalny protokolarz z lat 1935-1949, który zachował się w zbiorach Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie.

Jest to zeszyt szkolny o wymiarach 16 x 20 cm, liniowany (19 linii na stronie, ułożonych co 9 mm), zszywany (bez użycia kleju) oprawiony w twardą okładkę. Obejmuje on dziś 80 kartek (= 160 stron), w tym 144 strony zapisane i 16 pustych. Pierwotnie mógł być nieco grubszy, istnieją bowiem ślady świadczące o tym, że kilka stron mogło zostać zeń wyrwanych.

Na pierwszej stronie umieszczono napis: *Protokoły „Arcybractwa Straży Honorowej” w Mikołowie* oraz odcisk opisanej nieco dalej pieczęci Arcybractwa (czarny tusz). Jest to zresztą jedyny znany obecnie odcisk tej pieczęci.

Wszystkie protokoły są datowane, lecz nienumerowane. Spisano je w całości w języku polskim, pismem odręcznym, za pomocą czarnego lub niebieskiego atramentu. Pod tekstem zamieszczono każdorazowo odręczne podpisy trzech osób: przełożonej, księdza-dyrektora (ks. K. Wilka, opiekuna Arcybractwa) oraz sekretarki.

Pierwszy protokół, informujący o założeniu Arcybractwa, sporządzony został w maju 1935 roku. To jedyny protokół, w którym nie podano dnia miesiąca, w związku z czym nie znamy dziennej daty założenia mikołowskiej Straży Honorowej. Natomiast ostatni protokół datowany jest na dzień 31 X 1949 roku.

Na szczególną uwagę zasługują także dwa inne, sąsiadujące ze sobą protokoły: z 6 VIII 1939 roku (to ostatni protokół przed wybuchem II wojny światowej) oraz z 6 VIII 1945 roku (pierwszy protokół po zakończeniu wojny, informujący o reaktywacji Arcybractwa po 6-letniej przerwie w działalności).

Ogółem w zeszycie znajdują się 62 protokoły oraz 3 notatki:

**Rok 1935** – 6 protokołów (V, VII, IX, X, XI, XII);

**Rok 1936** – 12 protokołów (po jednym na każdy miesiąc);

**Rok 1937** – 12 protokołów (po jednym na każdy miesiąc);

**Rok 1938** – 12 protokołów (I-IV, V – dwa, VI, VIII-XII);

**Rok 1939** – 8 protokołów (I-V, VI – dwa, VIII), 1 notatka (VII);

**Rok 1945** – 2 protokoły (VIII, IX), 1 notatka (X);

**Rok 1947** – 1 notatka (X);

**Rok 1948** – 5 protokołów (III, V, VI, IX, XI);

**Rok 1949** – 5 protokołów (IV-VII, X).

Gdyby zebrania miesięczne odbywałyby się rzeczywiście co miesiąc (nie licząc okresu wojny – IX 1939-V 1945), oznaczałoby to brak następujących protokołów:

**Rok 1935** – Brak 2 protokołów (VI, VIII);

**Rok 1938** – Brak 1 protokołu (VII), ale w V są dwa;

**Rok 1939** – Brak 1 protokołu (VII); w VI są dwa, a w VII notatka;

**Rok 1945** – Brak 3 protokołów (X-XII); w X jest notatka;

**Rok 1946** – Brak wszystkich protokołów;

**Rok 1947** – Brak wszystkich protokołów; w X notatka;

**Rok 1948** – Brak 7 protokołów (I, II, IV, VII, VIII, X, XII);

**Rok 1949** – Brak 7 protokołów (I, II, III, VIII, IX, XI, XII).

Z całą pewnością jednak większość owych braków należy wiązać z tym, że w danym miesiącu nie odbyło się po prostu żadne zebranie. Przerwy takie mogły trwać nawet po kilka miesięcy, o czym świadczy dobitnie przypadek z lat 1945-1948. Otóż pomiędzy 28 X 1945 roku a 7 III 1948 roku nie odbyło się ani jedno spotkanie, zaś notatka z 1945 roku i protokół z 1948 roku umieszczone są na dwu stronach **tej samej kartki**, a więc pomiędzy nimi nie mogło być żadnych innych wpisów.

Sprawa owej zaskakująco długiej przerwy została omówiona w sposób bardziej szczegółowy w rozdziale poświęconym powojennej działalności Arcybractwa.

Z drugiej strony, nie sposób wykluczyć, że jakieś protokoły rzeczywiście zostały z opisywanego zeszytu usunięte. Jeśli tak się stało, odnalezienie brakujących stron jest już obecnie mało prawdopodobne.

W każdym, razie wobec braku jednoznacznych wskazań, w niniejszej książce protokolarz traktowany jako źródło kompletne i obejmujące cały okres działalności mikołowskiej Straży Honorowej.

Poniżej zamieszczono zestawienie tabularyczne, prezentujące najważniejsze informacje dotyczące omawianego protokolarza, uszeregowane według kolejności zamieszczonych w nim notatek i protokołów. Znaczenie zastosowanych w zestawieniu skrótów podane zostało bezpośrednio pod tabelą.

Data	Strony	Typ	Data	Strony	Typ	Data	Strony	Typ
??.05.1935	9-10	PZZ	02.05.1937	50-51	PZM	05.03.1939	103-105	PZM
07.07.1935	11-12	PZM	06.06.1937	52	PZM	02.04.1939	106-108	PZM
01.09.1935	12-13	PZM	04.07.1937	53-54	PZM	07.05.1939	109-111	PZM
06.10.1935	14-15	PZM	01.08.1937	55-56	PZM	01.06.1939	112-114	SPR
03.11.1935	16-17	PZM	05.09.1937	57-58	PZM	04.06.1939	115-118	PZW
01.12.1935	18-19	PZM	03.10.1937	59-60	PZM	02.07.1939	119	NOT
05.01.1936	20-21	PZM	07.11.1937	61-62	PZM	06.08.1939	199-121	PZM
02.02.1936	22-23	PZM	05.12.1937	63-64	PZM	06.08.1945	122-124	PZR
01.03.1936	24-25	PZM	02.01.1938	65	PZM	23.09.1945	125-126	PZM
05.04.1936	26-27	PZM	06.02.1938	66-67	PZM	28.10.1945	127	NOT
03.05.1936	28-29	PZM	06.03.1938	68-70	PZM	07.03.1948	128-130	PZW
07.06.1936	30-31	PZM	03.04.1938	71-73	PZM	27.05.1948	131-133	PZM
05.07.1936	32-33	PZM	01.05.1938	74-76	PZM	29.06.1948	133-135	PZM
02.08.1936	34	PZM	29.05.1938	77-79	PZM	05.09.1948	136-137	PZM
06.09.1936	35-36	PZM	26.06.1938	80-81	PZM	07.11.1948	138-139	PZM
04.10.1936	37-38	PZM	07.08.1938	82-84	PZM	18.04.1949	141-143	PZM
05.11.1936	39-40	PZM	04.09.1938	86-88	PZM	29.05.1949	144-146	PZM
06.12.1936	41-42	PZM	02.10.1938	89-91	PZM	26.06.1949	147-148	PZM
03.01.1937	43	PZM	06.11.1938	92-94	PZM	31.07.1949	149-150	PZM
07.02.1937	44-45	PZM	04.12.1938	95-96	PZM	31.10.1949	151-153	PZM
07.03.1937	46-47	PZM	01.01.1939	97-99	PZM	Opracowano w oparciu o protokolarz		
04.04.1937	48-49	PZM	05.02.1939	100-102	PZM			

**PZZ** – protokół z zebrania założycielskiego; **PZM** – protokół z zebrania miesięcznego; **PZW** – protokół z zebrania walnego; **PZR** – protokół z zebrania reaktywującego; **SPR** – sprawozdanie roczne; **NOT** – notatka. Oprac. AAJ.

Stronę tytułową traktujemy w tym zestawieniu jako stronę 1, natomiast strony 2-8, 85, 140 oraz 154-160 pozostały niezapisane.

Dodajmy jeszcze, że poszczególne protokoły sporządzili:

**V 1935 do 6 II 1938** – Konstancya Mendrak;

**6 III 1938** – osoba nieznana (na pewno nie K. Mendrak);

**3 IV 1938 do 7 VIII 1938** – Konstancya Mendrak;

**4 IX 1938** – osoba nieznana (ta sama, co 6 III 1938);

**2 X 1938 do 6 VIII 1939** – Karol Pielczyk;

**6 VIII 1945 do 28 X 1945** – Konstancya Mendrak;

**7 III 1948 do 7 XI 1948** – Helena Herman;

**18 IV 1949** – osoba nieznana (żadna z poprzednio wymienionych);

**29 V 1949 do 26 VI 1949** – p. Plutowa (imię nieznane);

**31 VII 1949** – osoba nieznana (żadna z poprzednio wymienionych);

**31 X 1949** – osoba nieznana (żadna z poprzednio wymienionych).

Pismo w protokołach z 6 III 1938 roku i 4 IX 1938 roku przypomina wprawdzie pismo K. Pielczyka, występują tu jednak pewne różnice.

## Księga Pamiątkowa

Drugim autentycznym dokumentem, który zdołał przetrwać do naszych czasów, jest *KSIĘGA PAMIĄTKOWA Arcybractwa Straży Honorowej N. Serca P. Jezusa* (taki tytuł wytłoczono złotymi literami na okładce). Znajduje się ona w zbiorach Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie.

To oryginalna (zakupiona w gotowej formie) kronika o wymiarach okładki 21,5 x 29,5 cm, zszywana, w twardej oprawie koloru bordo. Obejmuje ona 62 gładkie (bez linii, kratek i marginesów) karty (= 124 strony) w formacie 20,5 x 29 cm, przy czym tylko 15 stron zostało zapisanych (pozostałe są puste).

Na stronach 5-11 zamieszczono wpisy dotyczące fundacji sztandaru w 1938 roku. Na stronach 5-7 znajdują się odręczne podpisy głównych fundatorów (prawie 60 podpisów), przy czym jako pierwsi wpisali się: ks. Karol Wilk (proboszcz mikołowski w latach 1935-1957) oraz Jan Koj (burmistrz Mikołowa w latach 1922-1939). Strony 8-10 zawierają wykaz wszystkich 135 fundatorów, z podaniem ofiarowanej przez każdą z tych osób kwoty (od 50 groszy do 20 zł). Natomiast na stronie 11 zamieszczono bilans: podsumowanie wpływów i wydatków związanych z fundacją sztandaru.

Na stronach 21 oraz 23-26 odnajdujemy już zapisy późniejsze, pochodzące z roku 1948 i odnoszące się do fundacji drugiego, powojennego sztandaru Arcybractwa. Strona 21 zawiera preambułę, informującą o ufundowaniu i poświęceniu nowego sztandaru (poniżej podpisy ks. K. Wilka, przewodniczącej ASH, Marii Kolarczyk oraz sekretarki, Heleny Herman). Natomiast na stronach 23-26 znajdują się odręczne podpisy „Ojców Chrzestnych” sztandaru (kilkanaście, na str. 23) i innych osób uczestniczących w uroczystości (101 wpisów, na ss. 24-26).

Dodatkowo, na stronach 101-103 znalazło się *Sprawozdanie Straży Honorowej i Arcybractwa Serca P.J.* z dnia 6 VI 1948 roku, spisane odręcznie przez sekretarkę Helenę Herman i prezentujące pokrótce zarys losów mikołowskiej Straży Honorowej od roku 1935 do 1948. Tekst tego sprawozdania, obejmującego trzy stronicę, zamieszczono w niniejszej książce w rozdziale IV – zarówno w odpisie, jak i w formie kopii (skanu) wersji oryginalnej.

Pozostałe stronicę *Księgi Pamiątkowej* pozostały puste.

## **Założenie Straży Honorowej w Mikołowie**

Arcybractwo Straży Honorowej Najświętszego Serca Pana Jezusa w Mikołowie zostało założone w maju 1935 roku z inicjatywy ks. Karola Wilka, proboszcza mikołowskiego w latach 1935-1957. W pierwszym protokole zaznaczono wyraźnie, że wcześniej – a zatem także w czasach niemieckich – organizacji tej w Parafii św. Wojciecha nie było.

Nie znamy dziś dokładnej (dziennej) daty założenia Arcybractwa. Ksiądz Wilk zwołał przedtem trzy zebrania informacyjne (zaprotokółowane zbiorczo), natomiast na zebraniu założycielskim – które odbyło się w maju 1935 roku, tuż po pierwszym nabożeństwie niedzielnym – wyłoniony został Zarząd, w skład którego weszły:

**Wiktoria Wolna** – przełożona;

**Konstantyna Mendrak** – sekretarka (do 2 X 1938);

**Paulina Gdynia** – skarbnik.

Opiekunem Arcybractwa został ks. Karol Wilk, tytułowany w protokołach „księdzem Dyrektorem”. Wraz z przełożoną oraz sekretarką składał on podpis pod każdym protokołem.

Do wybuchu II wojny światowej skład Zarządu Straży Honorowej w Mikołowie zmieniał się w zasadzie tylko raz – w trakcie zebrania w dniu 2 X 1938 roku K. Mendrakowa zrezygnowała „z powodu nawału pracy” (cytat z protokołu); nowym sekretarzem wybrany został wtedy Karol Pielczyk i funkcję tę pełnił on do wybuchu wojny.

W tym kontekście warto zwrócić uwagę na krótką wzmiankę, jaka znalazła się w protokole z dnia 2 X 1938 roku. Wynika z niej, iż po rezygnacji K. Mendrak, funkcję sekretarki zaproponowano początkowo: „siostrze Bromboszczowej, która znów odmówiła”. W przytoczonym tutaj fragmencie protokołu chodzi o p. Gertrudę Bromboszcz z d. Bąk; prywatnie była ona żoną znanego powstańca i działacza narodowego Wincentego Bromboszcza (1893-1972) i matką Bogusława Bromboszcza (1938-2006), autora książek i artykułów o historii Mikołowa, redaktora naczelnego „*Gazety Mikołowskiej*” w latach 1991-1998.

Składu Zarządu nie zmieniło też Walne Zebranie, które odbyło się w przededniu II wojny światowej, a którego przebieg opisano bardziej szczegółowo w jednym z dalszych punktów.

Choć dzienna data założenia Straży Honorowej pozostaje zagadką, w grę wchodzi tu tylko 4 dni: 5 V, 12 V, 19 V lub 26 V 1935 roku.

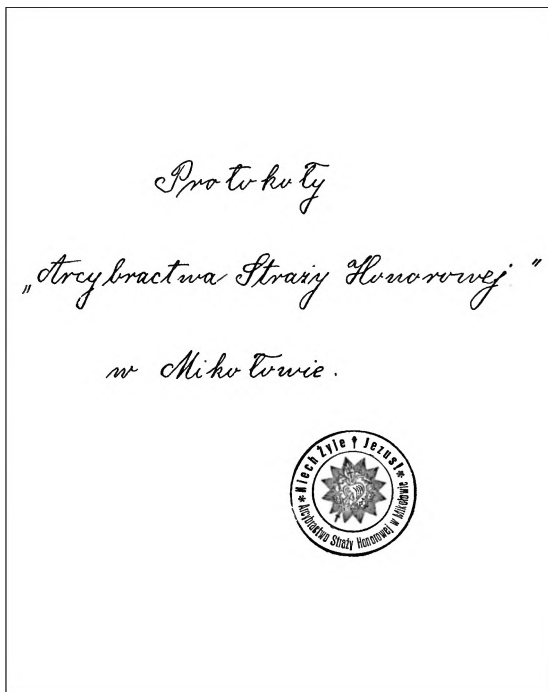


Znana jest natomiast dokładna data pierwszego „przyjęcia”, czyli uroczystego wprowadzenia do Arcybractwa nowych członków – stało się to w dniu 30 VI 1935 roku.

Nawiasem mówiąc, pierwotnie uroczystość tę planowano zorganizować tydzień wcześniej, tj. w uroczystość Serca Jezusowego, jednakże „z powodu zajęć członków w tym dniu przelożono przyjęcie na następną niedzielę t.j. 30 czerwca” (cytat z protokołu).

W późniejszych protokołach podano jeszcze daty kilku innych uroczystości przyjęcia nowych członków.

Z kolei w dniu 1 XII 1935 roku członkowie Arcybractwa uchwalili, by Godzinę Świętą odprawiać „w każdy nowy czwartek od godziny 5-6 wieczorem” i zwyczaj ten przetrwał do czasów powojennych. Wyrażenie „nowy czwartek” oznacza pierwszy czwartek miesiąca.



Strona tytułowa protoko-  
larza Arcybractwa Straży  
Honorowej w Mikołowie.  
Dok. ze zbiorów Biblioteki  
Parafialnej św. Wojciecha.

Zapewne niedługo po założeniu Straży Honorowej zamówiona została jego pieczęć. Jedyne znany obecnie odcisk owej pieczęci znajduje się na stronie tytułowej protokolarza z lat 1935-1949.





Pieczęć Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie z okresu międzywojennego. W oryginale ma ona średnicę 36-37 mm, w zależności od grubości obwódki (w prezentowanej tutaj wersji obwódkę poddano rekonstrukcji).

Pośrodku pieczęci umieszczone jest jej godło, na które składają się następujące elementy:

- a) przebite mieczem i krwawiące serce, symbolizujące Mękę Pańską;
- b) płomień na szczycie serca, nawiązujący do skierowanej do ludzi miłości, jaką płonie Serce Jezusa;
- c) umiejscowiony wśród płomieni krzyż łaciński, symbol śmierci Chrystusa;
- d) korona cierniowa, otaczająca serce i nawiązująca do Męki Pańskiej;
- e) ułożona z promieni gwiazda, symbolizująca światłość.

W otoku pieczęci umieszczono oficjalne hasło Straży Honorowej: *Niech żyje Jezus!* (wyrazy „żyje” i „Jezus” przedzielono krzyżem), a poniżej nazwę: *Arcybractwo Straży Honorowej w Mikołowie.*

## **Przebieg zebrań miesięcznych**

Od chwili założenia Arcybractwa poczynając, comiesięczne zebrania jego członków odbywały się zwykle w pierwszą niedzielę miesiąca, w salce ówczesnego Domu Związkowego.

Budynek ten, ufundowany z myślą o działających w mikołowskiej parafii stowarzyszeniach religijnych, wzniesiono w 1931 roku z inicjatywy ówczesnego proboszcza, ks. prałata Aleksandra Skowrońskiego. Powstał on niejako zamiast Domu Polskiego – inwestycji, której pomimo kilkuletnich zabiegów proboszcza, władz Mikołowa oraz wielu parafian, nie udało się zrealizować. Podczas uroczystości otwarcia Domu Związkowego przemawiał m.in. związany przez pewien czas z parafią mikołowską kapłan – ks. Emil Szramek (1887-1942), zamęczony przez Niemców w obozie koncentracyjnym w Dachau, a w roku 1999 ogłoszony przez papieża Jana Pawła II błogosławionym.<sup>25</sup>

Dawny Dom Związkowy, zlokalizowany nieopodal probostwa, nadal istnieje. W porównaniu z okresem międzywojennym zmieniła się jego nazwa (dziś to Salka Piusa X) oraz postać nad głównym wejściem (jak pokazują stare fotografie, dawniej była to figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem). Uważny obserwator dostrzeże również brak orła, godła Polski, pośród symboli umieszczonych na frontonie budynku. Usunięto go prawdopodobnie podczas okupacji.

Zebranie rozpoczynało się zwykle wraz z przybyciem do sali proboszcza (z wyjątkiem rzadkich sytuacji, gdy ksiądz nie mógł być obecny), a prowadziła je przełożona Arcybractwa.

Porządek był za każdym razem podobny:

1. Zagajenie (czyniła to zwykle przełożona).
2. Powitanie członków słowami: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus” oraz odśpiewanie pieśni religijnej.
3. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu z poprzedniego zebrania.
4. Przemówienie ks. Dyrektora K. Wilka.
5. Omówienie spraw bieżących, wolne głosy etc.
6. Rozdanie losów i zebranie comiesięcznych składek.
7. Zakończenie zebrania i odśpiewanie pieśni religijnej.

Dosyć często zebrania uatrakcyjniały występy dzieci, deklamujących wiersze o tematyce religijnej.

---

<sup>25</sup> B. Bromboszcz, R. Szendzielarz: *Mikołów w XX wieku*, Mikołów 2002, s. 46.



Dom Związkowy, czyli obecna Sala Piusa X w Mikołowie w okresie międzywojennym (powyżej) oraz w roku 2008 (poniżej). Fot. ze zbiorów R. Szendzielarza (1) i autora (2).





**Ks. Aleksander Skowroński** (1863-1934), ksiądz katolicki, prałat, działacz społeczny i narodowy, poeta i publicysta, kandydat na biskupa katowickiego w 1922 roku; poseł do Reichstagu (1907). Proboszcz mikołowski w latach 1922-1934. W 1931 roku wybudował Dom Związkowy, w którym odbywały się później zebrania członków Arcybractwa Straży Honorowej. Pochowano go w kapliczce na cmentarzu św. Wojciecha, gdzie od 1957 roku spoczywa też jego następca i założyciel Straży Honorowej, ks. Karol Wilk. Fot. przedruk: E. Szramek. *Ks. Aleksander Skowroński*, Katowice 1936, wkładka pomiędzy stronami 168-169 (egzemplarz ze zbiorów MPM).

Występy te były skrzętnie odnotowywane w protokołach; niestety, z reguły nie podawano tam imion i nazwisk małych artystek, ukrywając ich personalia pod niewiele dziś mówiącymi wyrażeniami „dziewczynki”, „małe członkinie”, „nasze orlątko”. Wyjątek uczyniono tylko dla jednej z nich – Krysi Golikówny – którą z imienia i nazwiska wymieniono aż w dwóch różnych protokołach (7 VII 1935, 7 III 1937).

Comiesięczne składki przeznaczane były – w całości lub w części – na opłacenie intencji mszalnych.<sup>26</sup>

Co interesujące, protokół z dnia 1 IX 1935 roku został opieczętowany pieczęcią ówczesnego biskupa sufragana katowickiego, ks. Teofila Bromboszcza. Oznacza to, że wizytował on w tym czasie mikołowską parafię, zapoznając się przy okazji z działalnością nowo powołanego do życia Arcybractwa Straży Honorowej.



Bp Teofil Bromboszcz, ówczesny sufragan katowicki wraz z ks. Józefem Knosąłą (trzeci od lewej), autorem m.in. pierwszego opracowania dot. dziejów wsi Mokre i tamtejszej parafii (1916). Źródło: *Materiały do dziejów Tarnowskich Gór i okolicy*; [www.entering.akcja.pl](http://www.entering.akcja.pl).

<sup>26</sup> W protokole z dnia 1 IX 1935 roku zapisano m.in.: „*Aby w każdy nowy piątek mieć udział w mszy św. zebrano składki miesięczne*”. Nie mamy pewności, czy były to datki „co łaska”, czy kwota składki była z góry ustalona. Jak zaznaczono w protokole z dnia 5 I 1936 roku, „*zastanawiając się nad stanem kasy*” ks. K. Wilk zaapelował do członków Arcybractwa „*o lepszym ofiarności*”. Nie wiadomo jednak, czy chodziło tu o składki miesięczne, czy też o jakieś inne ofiary na rzecz Arcybractwa.



Jak wynika z zapisów w protokołach, w okresie międzywojennym w zebraniach miesięcznych Arcybractwa uczestniczyło zwykle około 80-100 osób. Dokładną frekwencję ukazują poniższa tabelka:

<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>	<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>	<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>	<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>
05. 1935	b.d.	02.08.1936	80	05.09.1937	85	02.10.1938	65
07.07.1935	b.d.	06.09.1936	110	03.10.1937	85	06.11.1938	92
01.09.1935	b.d.	04.10.1936	70	07.11.1937	80	04.12.1938	71
06.10.1935	b.d.	05.11.1936	50	05.12.1937	85	01.01.1939	69
03.11.1935	73	06.12.1936	90	02.01.1938	60	05.02.1939	86
01.12.1935	110	03.01.1937	70	06.02.1938	85	05.03.1939	47
05.01.1936	102	07.02.1937	85	06.03.1938	76	02.04.1939	67
02.02.1936	85	07.03.1937	75	03.04.1938	70	07.05.1939	85
01.03.1936	90	04.04.1937	90	01.05.1938	85	04.06.1939	81
05.04.1936	90	02.05.1937	85	29.05.1938	70	06.08.1939	67
03.05.1936	80	06.06.1937	60	26.06.1938	96	Zestawiono w oparciu o informacje zawarte w protokołach.	
07.06.1936	70	04.07.1937	80	07.08.1938	96		
05.07.1936	105	01.08.1937	80	04.09.1938	71		

Aż do maja 1938 roku liczby te kończą się zwykle na 0 albo 5 – tak długa seria zbiegów okoliczności wydaje się wszakże mało prawdopodobna, więc liczbę uczestników podawano najpewniej w zaokrągleniu. Też tę uwiarygodnia dodatkowo fakt, że gdy doszło do zmiany sekretarza (w dniu 2 X 1938 Konstantynę Mendrak zastąpił Karol Pielczyk) zaokrąglenia te natychmiast zanikają.

### **Ks. dr Karol Wilk – założyciel i opiekun Straży Honorowej**

Najważniejszą postacią w mikołowskim Arcybractwie Straży Honorowej był bez wątpienia ówczesny proboszcz, ks. dr Karol Wilk. To jego pojawienie się w salce Domu Związkowego rozpoczynało comiesięczne zebrania Arcybractwa, a w kolejnych protokołach czytamy: „*Po przybyciu ks. Dyrektora przelożona zagaiła zebranie...*”

Karol Wilk urodził się 27 I 1882 roku w Piekarach, jako syn Emanuela i Apolonii z d. Franiel.

Po ukończeniu szkoły powszechnej w Piekarach Śląskich, uczęszczał do gimnazjum w Bytomiu, gdzie w 1903 roku zdał egzamin maturalny. W tym samym roku podjął studia na Wydziale Filozoficzno-Teologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego.

Święcenia kapłańskie otrzymał z rąk kard. G. Koppa w 1907 roku.

Po święceniach trafił jako wikariusz do Parafii św. Jadwigi w Chorzowie. W 1908 roku został kapłanem zamku Bellestremów w Pławniowicach, przy czym przez pierwsze dwa lata był u hrabiego Franciszka Bellestrema (ówczesnego przewodniczącego niemieckiego Reichstagu), a kolejne dwa – u Mikołaja Bellestrema.

Pod kierunkiem prof. M. Sdralka napisał rozprawę doktorską zatytułowaną *Św. Antoni z Padwy*; tytuł doktora otrzymał w 1912 roku. Po latach życie św. Antoniego Padewskiego stało się tematem jednej z książek ks. Wilka; wydano ją – pod tym samym tytułem, co praca doktorska – w roku 1931 we Lwowie i Wrocławiu.<sup>27</sup>

W grudniu 1912 roku przeniesiono ks. K. Wilka do Parafii NMP w Katowicach, zaś w listopadzie 1914 roku trafił na 9 lat do Lipin.

W czasie pobytu w Lipinach był tam m.in. prezesem niemieckiego Gessellen-Verein (Tow. Czeladników), polskiego Związku św. Józefa, niem. Junglings-Verein (Tow. Młodzieńców), kierował też niemieckimi oddziałami Kongregacji Mariańskiej dla dziewcząt, Apostolstwem Mężów oraz Strażą Honorową (zarówno jej polskimi, jak i niemieckimi oddziałami). Założył również m.in. kółko śpiewacze „Gwiazda”.

We wrześniu 1923 roku mianowany został proboszczem Parafii św. Bartłomieja w Bieruniu Starym.

W swojej nowej parafii był inicjatorem powstania wielu stowarzyszeń religijnych: Dzieciństwa Jezusowego (1930), Arcybractwa Straży Honorowej (1931), Apostolstwa Modlitwy (1933), Bractwa Pocieszenia NMP (1933) i Bractwa Przenajświętszej Krwi Pana Jezusa (1934).

W dniu 17 VI 1932 roku obchodził uroczyste 25-lecie kapłaństwa; w tym samym roku mianowano go też egzaminatorem prosynodalnym – przeprowadzał egzaminy z dogmatyki dla wikarych.

W 1929 roku udał się z pielgrzymką do Rzymu.

O tym bieruńskim okresie proboszczowania ks. K. Wilka inny mikołowianin – historyk Ludwik Musioł – pisał:

*„Po uspokojeniu się parafii, proboszczem został ks. dr Karol Wilk [...] Jego praca duszpasterska toczyła się już bez przeszkód i, trzeba to powiedzieć, wszyscy jego parafianie gorliwie z nim współpracowali.*

---

<sup>27</sup> W zbiorach Biblioteki Parafialnej św. Wojciecha w Mikołowie znajduje się egzemplarz II wydania tej książki – K. Wilk, *Św. Antoni z Padwy doktor Kościoła: jego życie, twórczość i chwała pośmiertna*, wyd. 2, Katowice: Księgarnia Św. Jacka, 1949. Jest to zresztą jedyna publikacja zwarta ks. Wilka w zbiorach tej biblioteki.



*Ks. dr Wilk wiele pracował w stowarzyszeniach kościelnych, dobrze się wtedy rozwijających. Zaprowadził do kościoła św. Bartłomieja i na plebanię światło elektryczne, wymalował w roku 1927 kościół św. Bartłomieja, pozostawiając po części dość dobrą polichromię sklepienia, pochodzącą z roku 1879. Zakupił trzy witraże (chwilowo z kościoła usunięte) i trzy dzwony, które w 1942 roku zostały zabrane na cele wojenne. Przeprowadzał normalne remonty”.*<sup>28</sup>

W roku 1935, po śmierci ks. Aleksandra Skowrońskiego, powołany został na stanowisko proboszcza Parafii św. Wojciecha w Mikołowie.

W publikacjach nie podawano dotąd dziennej daty przybycia ks. K. Wilka do Mikołowa; prawdopodobnie nie była ona znana.

Tymczasem w numerze 22 „Gościa Niedzielnego” z 2 VI 1935 roku (s. 15/313) znajduje się notatka, którą warto przytoczyć w całości:

*„Parafia mikołowska obchodziła dnia 28 kwietnia br. podniosłą uroczystość powitania nowego duszpasterza, dotychczasowego proboszcza w Starym Bieruniu ks. dr. Karola Wilka. Sprężyscie przygotował wszystko na uroczystość komitet przyjęciowy. Popołudniu o godz. 15.30 długim szeregiem ruszyła procesja na spotkanie nowego proboszcza ku pięknie przystrojonej bramie. Oddział banderji i rowerzystów wyruszył już przedtem na granice parafji. Po odśpiewaniu pieśni przyjęciowej przez zespolone chóry pod batutą miejscowego organisty p. M. Tycnera, witał dostojnego gościa dłuższą przemową imieniem Rady parafjalnej i Rady miejskiej p. burmistrz i poseł J. Koj oraz p. dyr. Sodomann, witała dziewczynka szkolna pięknym wierszykiem, poczem pochód ruszył ku świątyni. Przed świątynią następuje liturgiczne przyjęcie, z chóru rozbrzmiewa wspaniale „Veni Creator” – procesja wchodzi do kościoła. Po okolicznościowym kazaniu księdza dziekana Janoty wstępuje na ambonę ks. dr. Wilk. Podkreśla wielkie zasługi swego poprzednika śp. ks. prałata A. Skowrońskiego i ogromną pracę Jego dla dobra parafjan. Zarazem prosi wszystkich o dalszą współpracę.*

*Po ceremoniach kościelnych, zakończonych uroczystem „Te Deum”, odbyła się w Salce Związkowej przy probostwie uroczysta akademja przyjęciowa, zorganizowana przez katolickich mężów, na którą złożył się bogaty program. Wspólnie odśpiewaną pieśnią „My chcemy Boga” zakończono uroczystość”.*

<sup>28</sup> L. Musiol: *Bieruń. Miasto kościół i parafia*, Bieruń 1999, ss. 95-96.

Do Mikołowa ks. K. Wilk przeniósł swoją miłość do stowarzyszeń, a pierwszym jej owocem stało się założenie tutaj Straży Honorowej.

W roku 1936 został wicedziekanem, a w 1955 roku dziekanem dekanatu mikołowskiego.

W dniu 29 X 1952 roku bp Stanisław Adamski mianował go kanonikiem honorowym Kapituły Katedralnej w Katowicach. Był również członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Ks. Karol Wilk jest autorem ponad 100 książek i artykułów, głównie z dziedziny hagiografii. Do najważniejszych jego prac należą m.in. *Św. Antoni z Padwy* (1931), *Fürende Gestalten* (1935), *Gwiazdy katolickiej Polski* (1938). W formie manuskryptów przygotował między innymi dwie prace: *Dzieje Kościoła w żywotach świętych* oraz *Święci i błogosławieni Kościoła Katolickiego*.

Swoje artykuły publikował m.in. na łamach „*Ateneum Kapłańskie*”, „*Przeglądu Teologicznego*”, „*Ruchu Biblijnego i Teologicznego*”, „*Przeglądu Homiletycznego*”; przez pewien czas był współpracownikiem „*Gościa Niedzielnego*”, „*Skarbu Rodzinnego*” i „*Salwatora*”.

Poza zagadnieniami czysto religijnymi, zajmował się też tematyką pedagogiczną i regionalną. Jest on m.in. autorem pracy *Bieruń Stary. Dzieje pracy Górnego Śląska* (1927) oraz artykułu *Parafia Bieruń Stary* w dwutygodniku „*Ziemia Śląska*” (1929).

Będąc już proboszczem mikołowskim, opracował kronikę miejscowej parafii. Niestety, lokalizacja rękopisu kroniki nie jest obecnie znana. Po raz ostatni powołano się na nią w pracy magisterskiej ks. Grzegorza Jabłonki z 1999 roku<sup>29</sup>, gdzie znalazły się nawet cytaty z kroniki ks. Wilka, a jako miejsce lokalizacji rękopisu wskazano tam archiwum Parafii św. Wojciecha w Mikołowie. Jednakże w opinii obecnego proboszcza, ks. Alfonsa Janika, kroniki w archiwum parafialnym nie ma.

Ks. Karol Wilk zmarł nagle 28 IV 1957 roku, a dnia 1 V został pochowany w kapliczce na cmentarzu przy kościele św. Wojciecha, obok swego poprzednika, ks. prałata Aleksandra Skowrońskiego.<sup>30</sup>

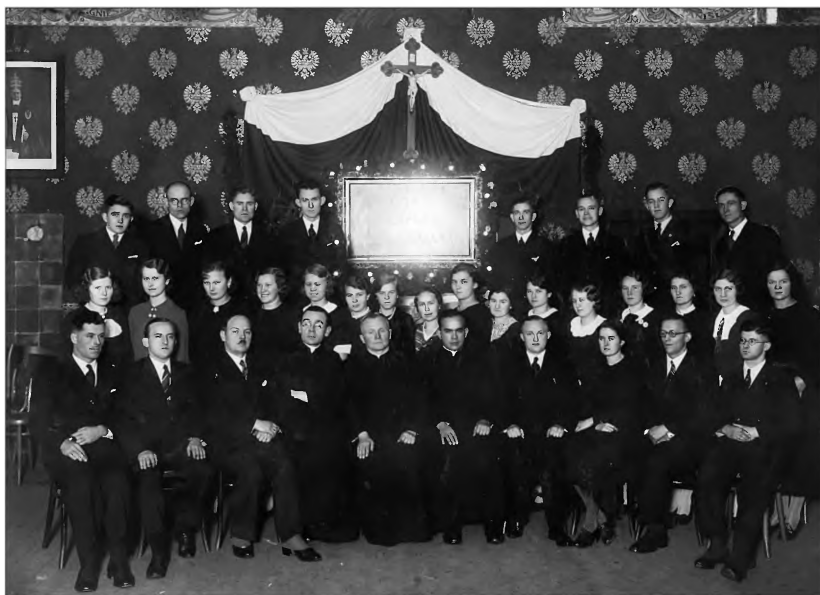
---

<sup>29</sup> G. Jabłonka SDS: *Męczeńska śmierć Sióstr Salwatorianek: Stanisławy Falkus i Leopoldy Ludwíg w Mikołowie w 1945 roku*, Wrocław 1999.

<sup>30</sup> Dane biograficzne dotyczące ks. K. Wilka znajdują się m.in. w następujących publikacjach: *Słownik Biograficzny Ziemi Pszczyńskiej*, praca zbiorowa, Pszczyna 1995, s. 312; *Mikołowski Słownik Biograficzny*, M. Sworzeń, A. Dudek, Mikołów 1998, ss. 195-196; L. Musioł, op. cit., Bieruń 1999, ss. 95-96.



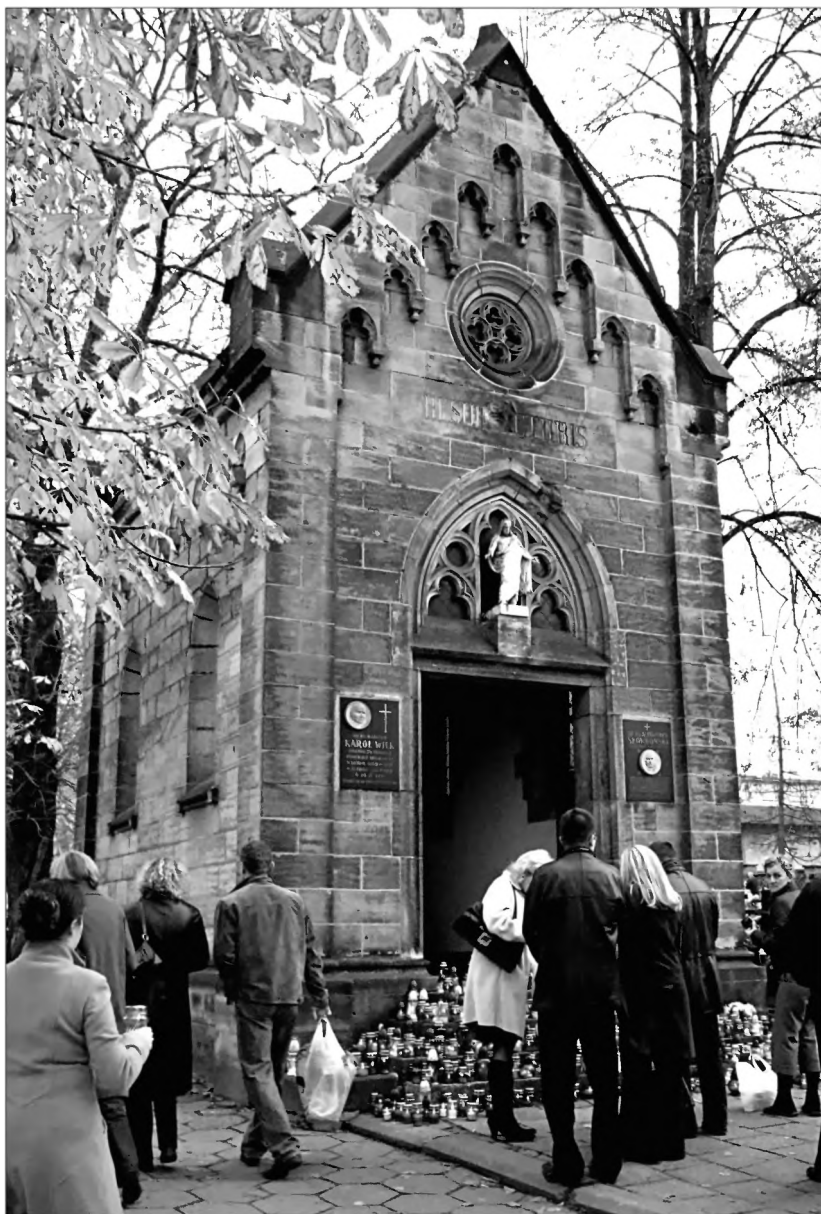
*Ks. S. R. W.*



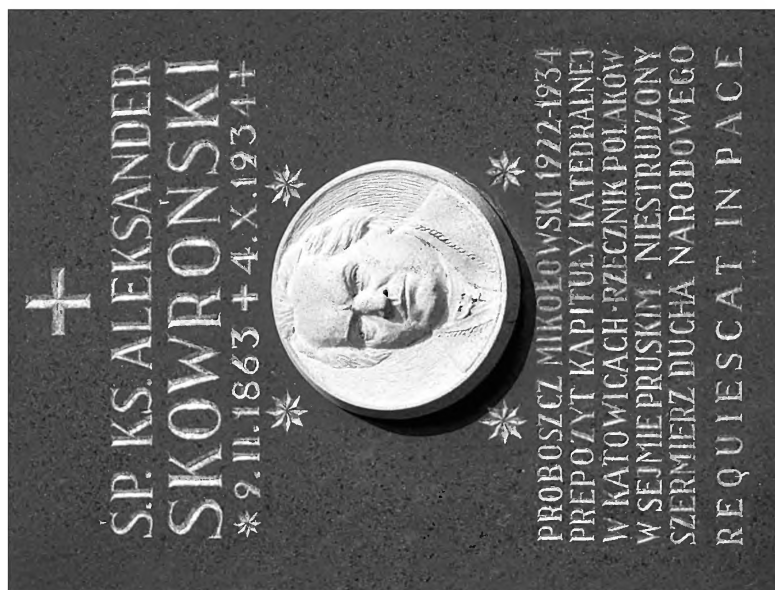
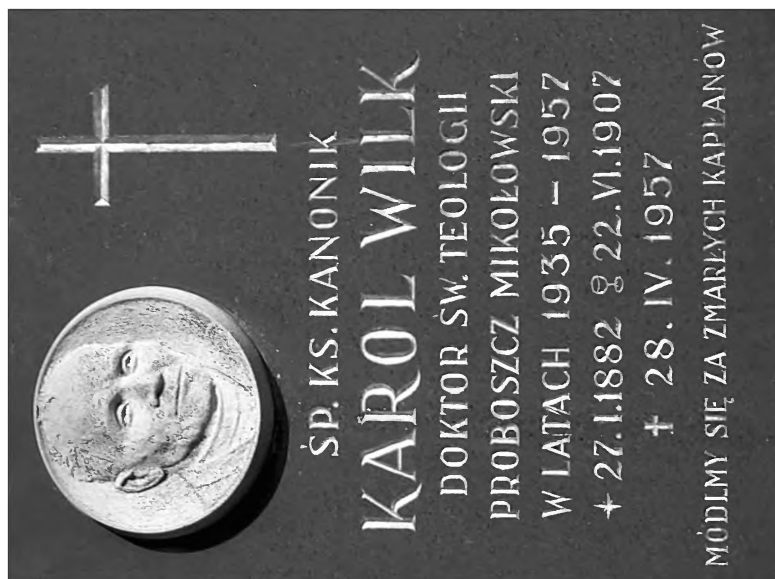
Ks. Karol Wilk (w pierwszym rzędzie, piąty od lewej) pośród członków jednego z działających przy mikołowskiej parafii stowarzyszeń katolickich; II połowa lat trzydziestych XX stulecia. Na tablicy napis: „*Cześć pieśni kościelnej*”. Fot. ze zbiorów Ryszarda Szendzielarza.



Ks. Karol Wilk (siedzi w pierwszym rzędzie, ósmy od lewej), księża wikariusze oraz członkinie Sodalicji Mariańskiej przy Parafii św. Wojciecha w Mikołowie. Zdjęcie to wykonano w roku 1938 przy murze mikołowskiego probostwa. Fot. ze zbiorów Stefanii Janosz.



Co roku w dniu 1. listopada kapliczka cmentarna, w której spoczywają dwaj mikołowscy proboszczowie: ks. Aleksander Skowroński i ks. Karol Wilk, jest najczęściej odwiedzanym miejscem na cmentarzu parafialnym w Mikołowie. Fot. AAJ (2007).



## **Wizytacja dziekana mikołowskiego**

W dniu 3 XI 1936 roku Parafię św. Wojciecha wizytował ówczesny dziekan dekanatu mikołowskiego, ks. Jan Janota (1883-1964). Od roku 1922 był on proboszczem w Wyrach, zaś od 1934 roku (tzn. od śmierci ks. prałata A. Skowrońskiego) pełnił także funkcję dziekana.

Śladem po tej wizytacji jest podpis złożony przez dziekana na protokole z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 4 X 1936 roku – był to ostatni protokół, jaki spisano przez jego wizytą.

*Niech żyje Jezu!*

*Przetworona*      *Ks. Dyrektor*      *długość*  
*Wolna.*      *Sekretarza*

*Widz, 3.11.1936r*  
*Ks. Janota, dziekan*

## **Przemówienia ks. Karola Wilka**

Centralnym punktem comiesięcznych zebrań Arcybractwa Straży Honorowej były przemówienia księdza Karola Wilka; protokoły odnoszą jedynie kilka sytuacji, gdy przemówienie proboszcza wypadło z porządku dnia ze względu na jego nieobecność na zebraniu lub udania się do innych zajęć.

Tematyka owych przemówień, czy może raczej wykładów ks. Wilka była różnorodna i zależała częstokroć od momentu, w którym dany wykład był wygłaszany.

Warto przy tym zaznaczyć, iż w ogromnej większości przypadków były to rozważania na tematy czysto religijne.

Dużą wagę przywiązywał ks. Wilk do wyjaśniania historii oraz roli Straży Honorowej oraz do pouczeń, w jaki sposób członkowie Straży Honorowej powinni postępować – zarówno w życiu codziennym, jak i w sprawach religijnych. Nie zabrakło też, co oczywiste, wykładów na temat rozmaitych aspektów życia i śmierci Jezusa Chrystusa oraz Kultu Serca Jezusowego jako symbolu Boskiej miłości i cierpienia, a także odniesień do osoby św. Małgorzaty Marii Alacoque – duchowej patronki Straży Honorowej.

Osobnym nurtem rozważań były nawiązania do przypadających w danym miesiącu świąt i uroczystości, np. Adwentu, Świąt Bożego Narodzenia, Oczyszczenia NMP, MB Bolesnej, Wielkiego Tygodnia czy Wielkanocy, Znalezienia Św. Krzyża, MB Różańcowej etc.

Omawiano również kwestie związane z wiarą (m.in. Sakrament Ołtarza, cierpienie dusz w czyśćcu, waga modlitwy, znaczenie cierpienia etc.) lub wygłaszanymi podczas Mszy niedzielnej fragmentami Ewangelii (Wieczernik, Zmartwychwstanie etc.).

Co pewien czas pojawiają się pouczenia co do zachowania wstrzeмиęźliwości i unikania grzechu. W protokole z 6 II 1938 r. zapisano:

*„W przemówieniu swoim Wielebny ksiądz Dyrektor porusza zabawy karnawałowe, prosząc członkinie, by były umiarkowanymi w zabawach i zachowały powagę, tak jak przystoi członkom Straży Honorowej”.*

Intrygujący temat poruszono podczas zebrania 4 VII 1937 roku:

*„Ponieważ miesiąc lipiec jest poświęcony krwi przenajdroższej, poucza nas Wielebny ksiądz Dyrektor o przelaniu krwi Pana Jezusa, od obrzezania do Ogrójca, aż na Kalwarię i na Krzyż. Dlatego Straż Honorowa ma sobie w tym miesiącu wziąć za zadanie, by te krople, które daremnie były przelane, ofiarować Bogu o nawrócenie grzeszników”.*

Co zaskakujące, w tym chronologicznym wykazie sytuacji, w których krew Jezusa została „daremnie przelana”, zgodny z prastarą żydowską tradycją obyczaj obrzezania potraktowano na równi z biczowaniem i ukrzyżowaniem.

Polityka pojawia się w przemówieniach ks. Wilka bardzo rzadko. Warto zauważyć, że kiedy w 1936 roku jedno z zebrań wypadło przypadkowo na dzień 3. maja, proboszcz nawiązał w swym przemówieniu do pamiątki Znalezienia Krzyża Św., ignorując całkowicie przypadającą na ten dzień rocznicę uchwalenia Konstytucji 3. Maja.



Najbardziej wyrazistym chyba odstępstwem od zasady całkowitej apolityczności był wykład z 6 IX 1936 roku:

*„Określa Wielebny ksiądz Dyrektor wielkie okrucieństwa w Hiszpanii. Mimo to katolicy hiszpańscy bronią się całymi siłami, by zostać wiernie przy swoim Mistrzu. Wielka zawziętość komunistów nie pozwoliła nawet na to, żeby wielka figura Serca Pana Jezusa mogła spokojnie stać, dlatego zaczęli strzelać do niej, aż się rozsypała w gruzy. Wielebny ksiądz Dyrektor zachęcał w gorących słowach do modlitw za prześladowanych katolików”.*

Proboszcz nawiązuje tutaj wprost do wydarzeń Wojny Domowej w Hiszpanii. Ten krwawy, przekształcony wkrótce w wojnę konflikt pomiędzy republikanami a faszystowskimi frankistami rozpoczął się w roku 1936 i trwał do roku 1939, pochłaniając w sumie milion ofiar. Istotnie, już na samym początku konfliktu doszło do aktów wrogości wobec katolicyzmu. Gdy 7 IV 1936 doszło do rozruchów, zwolennicy Frontu Ludowego oraz komunistycznych i socjalistycznych związków zawodowych spłądrowali kościoły i siedziby partii prawicowych.

Zupełnie odmienną, nieco liryczną wymowę miało przemówienie wygłoszone podczas zebrania w dniu 4 IX 1938 roku:

*„Ksiądz Dyrektor w swoim przemówieniu podkreśla, ta niby smutna jesień, która nadchodzi, ma swoje znaczenie”.*

Zdarzało się czasem, że przemówienia przeciągały się na kilka kolejnych zebrań; np. rozważania nad *Litanją Serca Jezusowego* i różnymi aspektami *Inwokacji* trwały od sierpnia do grudnia 1937 roku.

Wydaje się, że przemówienia ks. Wilka cieszyły się sporym uznaniem. W roku 1939 sekretarz Karol Pielczyk sporządził sprawozdanie z działalności Arcybractwa pomiędzy 1 VI 1938 a 1 VI 1939 roku; odnosząc się do przebiegu dwunastu miesięcznych zebrań, nie omieszczał on włączyć do sprawozdania następującej uwagi:

*„Regularnie wygłaszane, bardzo treściwe i pouczające nauki są zasługą naszego gorliwego Przewielebnego Księdza Dyrektora. Zostały one umieszczone w poszczególnych protokołach”.*

W ostatnim zebraniu przed wybuchem II wojny światowej (6 VIII 1939) ks. Wilk nie uczestniczył; zastąpił go wtenczas ks. Wolny, który wygłosił przemówienie na temat: „Obowiązki kobiety w rodzinie”.

Niestety, na kolejny wykład członkowie Arcybractwa musieli czekać dokładnie sześć lat...

## **Obraz (Zegar) Straży Honorowej**

Decyzję o ufundowaniu obrazu podjęto w I połowie 1936 roku. Na zebraniu w dniu 5 IV 1936 roku przełożona zwróciła się do członków i członkiń *„o ofiarność na oszklenie obrazu wzgl. Zegar Straży Honorowej, która kwotę wynosić będzie koło 200 zł”* (pisownia oryg.).

Z kolei 7 VI 1936 roku – przygotowując członków Straży Honorowej do uroczystości poświęcenia obrazu – ks. Wilk objaśnił jego znaczenie i „zewnętrzne znaki”.

Sama uroczystość poświęcenia odbyła się w dniu 19 VI 1936 roku, w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa. Termin wyznaczono początkowo na 21 VI, zmieniono go jednak ze względu na przypadającą na ten właśnie dzień procesję parafialną do Piotrowic.

Był to typowy „Zegar Straży”, czyli zarys tarczy zegarowej z wieńcem 12 gwiazd (godzin). Istnienie różnicy czasu na kuli ziemskiej powoduje, że zawsze jest ktoś, kto czuwa i czci Boskie Serce, które znajduje się wewnątrz tarczy. Serce Jezusa jest więc oplecione nieustannie modlitwą czcicieli, których symbolizują gwiazdy na Zegarze.

Czuwanie, którego symbolem jest „Zegar Straży”, polega na szczególnym łączeniu się z Jezusem podczas obranej przez siebie modlitwy. W godzinie tej członkowie Straży Honorowej ofiarują Boskiemu Sercu to wszystko, czym się akurat zajmują, a wykonując swoje codzienne czynności, myślą i sercem łączą się z Jezusem. A zatem celem Straży Honorowej nie jest spędzanie obranej godziny w świątyni (choćby możliwość taka oczywiście istnieje), lecz poświęcanie jej bez odrywania się od życia codziennego.

Prócz intencji własnych, wyznaczone są także intencje wspólne:

- 12-1** – Kościół, papież, biskupi, kapłani, seminaria i nowicjaty;
- 1-2** – Narody, rządzący, pokój i porozumienie;
- 2-3** – Wszelkie instytucje: polityczne, cywilne, społeczne;
- 3-4** – Nawrócenie grzeszników i dalekich od wiary;
- 4-5** – Nauczanie i wychowywanie młodzieży, nauczyciele i powołania;
- 5-6** – Praca i wszystkie wynikiłe z niej problemy społeczne i ekonomiczne;
- 6-7** – Osoby dotknięte strapieniem, narażone na pokusy i doświadczenia;
- 7-8** – Rodzina, ojcowie i matki, małżeństwa chrześcijańskie i narzeczeni;
- 8-9** – Misje katolickie, misjonarze i wszystkie dzieła dobroczynne;
- 9-10** – Chorzy i konający;
- 10-11** – Dusze w czyśćcu, zmarli, w tym członkowie Straży Honorowej;
- 11-12** – Królowanie Serca Pana Jezusa.

## ZEGAR STRAŻY HONOROWEJ



Typowy Zegar Straży Honorowej,  
w którym Najświętsze Serce Pana Jezusa  
otaczają gwiazdy symbolizujące godziny na zegarze.  
Każdy członek Straży Honorowej czuwał  
przy NSPJ przez jedną godzinę.

### **O Serce Jezusa**

O Serce Jezusa, u Ciebie schronienia  
Szukamy w ucisku, niedoli,  
Gdy w życiu się wzmogą nad nami cierpienia,  
Świat ostrem nas cierniem okoli.

Złość ludzka też rzewnych wyciśnie nam zdroje  
I poda nam kielich goryczy,  
O drogi nasz Jezu, niech Serce nas Twoje  
Pocieszy i sił nam użycz.

O, ileż to smutku i żalu i trwogi  
Wciąż na dnie serc naszych się mieści,  
Racz rozlać, o Jezu, w nich spokój Twój błogi  
W pociechę zmień jęki, boleści.

Racz Boską swą mocą nas wspierać w potrzebie,  
Mdłe siły krzep w trudach i znoju,  
Wszak sam nam kazałeś przychodzić do siebie,  
Do łask Twych, litości Twej zdroju.

„O, chodźcie tu do mnie”, tak mówisz do ludzi:  
„Wy wszyscy na duszy znękani,  
Gdy ciężar wam życia mdłe siły utrudzi,  
Gdy smutek wam serce rozrani”.

„O, chodźcie tu do mnie, ja trud wam osłodzę,  
Ja balsam na rany wam wleję,  
Do Serca przytulę i w znoju ochłodzę  
I spełnię najmiłą nadzieję”.

I jakże tu głosu nie słuchać takiego?  
Jak, Zbawco, nie kochać mam Ciebie!  
I jakże do Serca nie garnąć się Twego,  
Nie wzywać w wszelakiej potrzebie?

O, bądźże nam ulgą wśród trosk i cierpienia,  
Do Ciebie z ufnością wołamy:  
O Serce Jezusa, u Ciebie schronienia  
W niedoli i smutku szukamy.

## **Figura Serca Jezusowego**

Choć w protokołach brak wzmianki o zakupieniu w tym okresie figury Serca Jezusowego, figura taka z pewnością istniała, czego dowodzi zamieszczona nieco dalej fotografia grupowa mikołowskiej Straży Honorowej, pochodząca z końca lat trzydziestych XX wieku.

Poniżej zaprezentowany został fragment owej fotografii, ukazujący zbliżenie na figurę SJ. Udekorowano ją kwiatami i ustawiono w honorowym miejscu – w centrum pierwszego rzędu, między dwoma kapłanami (po lewej ks. proboszcz Wilk, po prawej wikariusz, ks. L. Hudy), w otoczeniu dzieci.

Na pierwszy rzut oka, figura ta do złudzenia przypomina figurę SJ zakupioną w 1948 roku i poświęconą w roku następnym. Jednak pewne szczegóły zdradzają, że w rzeczywistości mamy tutaj do czynienia z dwiema zupełnie różnymi rzeźbami. Wskazuje na to zarówno układ rąk (szczególnie prawej ręki), jak i rozmiary (figura obecna jest znacznie większa, wykonana w naturalnych rozmiarach).

Brak najmniejszej nawet wzmianki o zakupieniu figury może oznaczać, że istniała ona przed utworzeniem Straży Honorowej.



Fragment fotografii z końca lat trzydziestych XX wieku, ukazującej Straż Honorową w Mikołowie. W środku znajduje się udekorowana kwiatami figura Serca Jezusowego.

## Pierwszy sztandar Arcybractwa

Decyzja o ufundowaniu sztandaru Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie (zwanego w tym czasie chorągwią) zapadła podczas zebrania w dniu 6 III 1938 roku. W protokole zapisano:

*„Po przemówieniu ks. Dyrektor uchwalono zamówić Horągiew w sztuce kościelnej w Katowicach. Wybrano zatem trzy delegatki do Katowic, p.p. Wolna, Bromboszczowa i Gdyniowa”.*

**Tanio, jaknajtaniej – oto hasło doby dzisiejszej!**

**Chcesz zatem nabyć Sztandar, Chorągiew lub  
Proporcek, powinneś się zwrócić do jedynego  
Zakładu Ręcznych Artystycznych Haftów t. j.**

**„Sztuka Kościelna“**

**Katowice,**

**ulica Francuska nr. 9. (narożnik ul. Mariackiej),**

**który wcielił w życie zasadę „Wielki obrót – mały zysk”  
przy pierwsz. dostawie, jakości materiałów i dodatków.**

**Sto Związków i Towarzystw zapodamy jako referencje,  
od których otrzymaliśmy podziękowania i uznania za  
artystyczne wykonanie. Wysyłamy bezpłatnie rysunki,  
szkice i próby materiałów.**

**Po cenach fabrycznych sprzedajemy materiały jed-  
wabne krajowe i zagraniczne, jak: rypsy, adamaszki,  
brokaty, lemy, frenzle złote, galony, chwasty oraz  
wszelkie okucia mosiężne poszlacane i posrebrzane.  
Naprawa i czyszczenie starych szat liturgicznych i sztandarów.**

Reklama  
firmy „Sztuka  
Kościelna” w  
Katowicach.  
Repr. „Gość  
Niedzielnny”  
nr 41 z dnia  
14 X 1934 r.

Zakup sztandaru brackiego sfinansowano ze składek i ofiar członków mikołowskiego Arcybractwa, zaprzyjaźnionych stowarzyszeń religijnych i kulturalnych, mieszkańców miasta, a także co poniektórych bractw z sąsiednich miejscowości.

Poświęcenie sztandaru odbyło się 5 VI 1938 roku. Był to pierwszy dzień Zielonych Świątek; na drugi dzień zaplanowano już poświęcenie prezbiterium Katedry w Katowicach.

Na uroczystość zaproszono do Mikołowa arcybractwa z Piotrowic, Panewnik i Lipin, a także szereg mniej lub bardziej znanych postaci z ówczesnym burmistrzem Janem Kojem na czele.

W skład pocztu sztandarowego, wyłonionego dnia 1 V 1938 roku, weszły panie Parczykowa, Gdyniowa, Mendrakowa, Skrabakowa, Golesna i Wojtynkowa (wg protokołu).



Sztandar Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie – fragment fotografii grupowej z końca lat trzydziestych XX wieku (całą fotografię zamieszczono nieco dalej). Na sztandarze podobizny Jezusa oraz św. Małgorzaty Marii Alacoque. Fot. ze zbiorów śp. Anny Reinert.

Podczas zebrania z 29 V wybrano drugi „oddział sztandarowych”, który tworzyły panie: Skupnikowa, Kalusowa i Skrabakowa. Nie jest do końca jasne, czy istniały one równocześnie, czy też może ten drugi poczet miał zastąpić poczet wcześniejszy (na tę drugą opcję wskazywałaby chyba obecność p. Skrabakowej w obu pocztach).

Przewidziano następujący program uroczystości:

**9.45** – zbiórka wszystkich związków i zaproszonych gości przy starym kościółku;

**10.15** – Wymarsz do kościoła parafialnego św. Wojciecha;

**10.30** – Uroczysta suma oraz poświęcenie sztandaru, a po Mszy św. krótka akademія i wpisy do *Księgi Pamiątkowej*.

Przybyłych na uroczystość gości witała Amalia Lisowa, natomiast ugoszczeniem delegacji Straży Honorowej z Lipin (ks. Wilk był w Lipinach proboszczem w latach 1914-1923) zajęły się panie: Kubistowa, Goszycowa i Zajka.

We wspomnianej już uprzednio *Księdze Pamiątkowej*, założonej w 1938 roku właśnie z okazji poświęcenia sztandaru, zachowały się oryginalne wpisy, których dokonano podczas tej uroczystości.

Na pierwszych trzech stronach znajdują się odręczne podpisy fundatorów sztandaru, występujących zarówno w imieniu własnym, jak i z ramienia rozmaitych stowarzyszeń: Straży Honorowej z Lipin, Katolickiego Stowarzyszenia Mężczyzn, Towarzystwa Śpiewaczego „Harmonia”, Stowarzyszenia Matek Chrześcijańskich, Towarzystwa Polek oraz Trzeciego Zakonu Św. Franciszka. W tym ostatnim przypadku na uwagę zasługuje fakt, że odnajdujemy tu zarówno wpis członków polskich („*Trzeci Zakon św. Franciszka, Brt. przeł. Puszer Teodor*”, s. 3), jak i niemieckich („*III. Orden des hl. Franziskus, Hedwig Berger, Frl. Elisabeth Jurczyk*”, s. 1).

Absolutna większość podpisów jest czytelna, a złożyli je kolejno: Ks. dr Karol Wilk; Jan Koj burmistrz i żona; Dr Hałacz; Julia Wilkówna; Szczygłowa; Loskowa; Stefania Lejowa; Helena Hermanowa; Jan Ligoń; Danuta Hałaczowa; Ks. Leon Hudy; Ks. Kroszon (?); Hedwig Berger; Elisabeth Jurczyk; Gertruda Hadzian [...]; Maria Bergowa; Anna Kiel; Anastazja Kalus; Paulina Lassakowa; Maria Skupnik; Jadwiga Brandysówna; Maria Kołodziej; Anna Kokotowa; Klara Botor (?); Anna Hapetowa; Franciszka Jestrzębska; Anna Rozsypoł; Paulina Paduch; Franciszka Krupa; Jan Gremza; Anna Szczyrbowa; Maria Kolar-



czykowa; Ema Glencowa; B. Biniasowa; G. Bojdołowa; Anna Wolny; Klachaczowa; Anna Machilowa; Jan Parczyk; Karolina Roczniak; Maria Szczyrba; Teresa Holewa [...]; Anastazja i Krystyna Golik; Anna Moroniowa; Julia Skrabakowa; Konstancya Kałuża; Helena oraz Maria Sikorzanki; Konstancya Mendrak; Piegżowa; Anna Ciałoń; Franciszka Piszczek; Teodor Puszer; Jadwiga Suchoń; Maria Burkowa.

Zaledwie trzy nazwiska są trudne do rozszyfrowania.

Na następnych czterech stronach zamieszczono wykaz wszystkich ofiarodawców wraz z przekazaną przez każdego z nich kwotą, a także końcowe podsumowanie z pełnym bilansem wpływów i wydatków.

Od chwili jego poświęcenia, sztandar Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie uczestniczył we wszystkich procesjach i uroczystościach, zaś pierwsza poważniejsza okazja do zademonstrowania sztandaru nadarzyła się już w niedzielę, 2 VII 1938 roku, w trakcie procesji parafialnej do Piekar. Uświetniał on także pogrzeby członków Straży Honorowej; w protokole z 2 IV 1939 roku czytamy:

*„Zmarły nam w ostatnim czasie dwie siostry, mianowicie śp. Maria Żymelka i śp. siostra Julia Wilkówna. „Cześć ich pamięci!” polecając ich dusze dalszym pobożnym modlitwom o wieczny odpoczynek. Równocześnie apelowała przewodnicząca siostra Wolna do zebranych ażeby w przyszłości w razie śmierci członka lub członkini, niezwłocznie i to jak najprędzej dali znać o zgonie danego członka lub członkini – zarządowi, który obowiązkowo musi wiedzieć o zgonie swych członków i zarazem postara się o gremialny udział w pogrzebie z Chorażwią”.*

O dalszych losach sztandaru dowiadujemy się już z powojennego, spisane go w 1948 roku sprawozdania, zamieszczonego także w omawianej uprzednio *Księdze Pamiątkowej*:

*„Chorażew która była poświęcona w r. 1938 została przez nasze członkinie przechowana przez całą okupację lecz w czasie działań wojennych w 1945 zupełnie zniszczona przez wojska wkraczające”.*

Zapewne przez ostrożność (były to wszak czasy stalinowskie), ówczesna sekretarka Arcybractwa, Helena Herman, nie zdecydowała się napisać wprost, że chodziło o wojska radzieckie „bohatersko wyzwalające” Mikołów 27 I 1945 roku.

W dniu 6 VI 1948 roku reaktywowane po wojennej przerwie Arcybractwo otrzymało nowy sztandar; poświęcenia – podobnie jak 10 lat wcześniej – dokonał ks. proboszcz Karol Wilk.

Ks. Dr. K. Włoch

Prob.

Jan Koj, burmistrz

Inżynier.

Dr. Hasan

Filipa Wilkowska

Lejko

Łożowa

Hefania Lejawa

Helena Hermanowa

Włoch

Jan Koj, burmistrz

Jan Koj, burmistrz

Jan Koj, burmistrz

M. Boden des hl. Franciskus

Hedwig Börgen

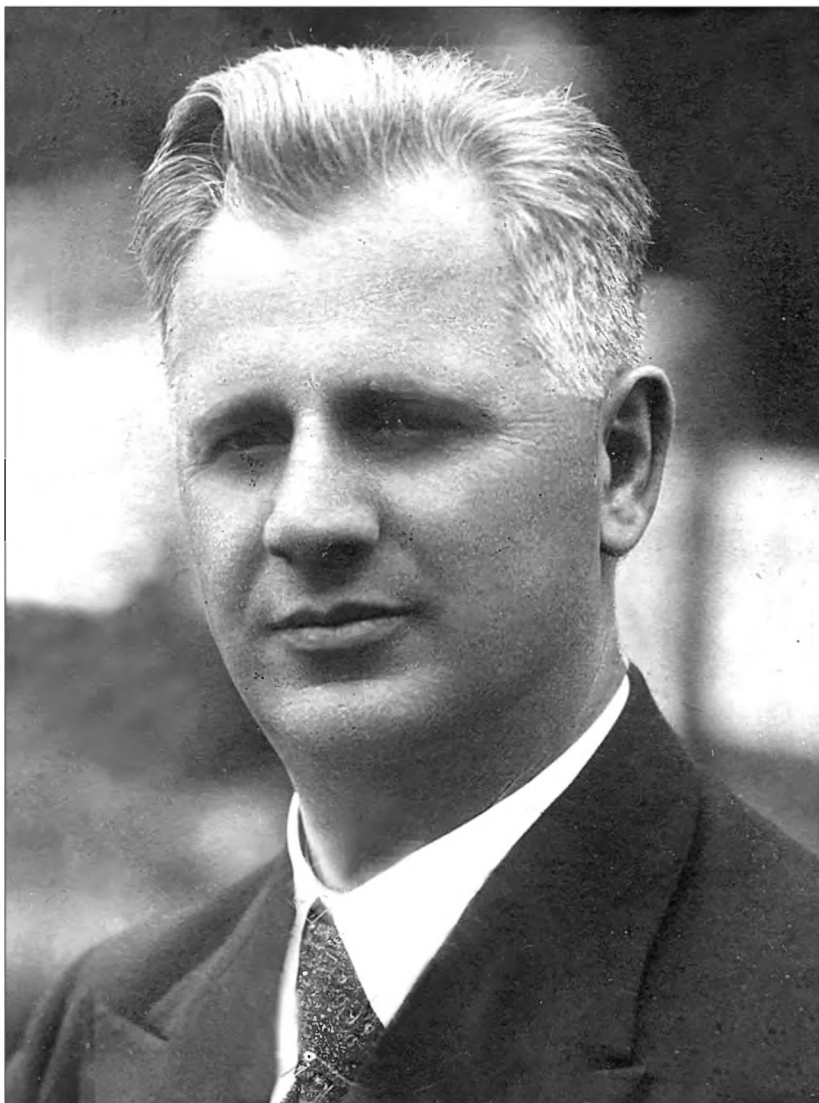
Fr. Elisabeth Frenck

Gertruda Hadrian

S. S. S. Harmonia S. S. S.

Jan Koj, burmistrz

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 5 VI 1938 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.



Jan Koj, burmistrz Mikołowa 1922-1939,  
gość honorowy na uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa S.H. w dniu 5 VI 1938 roku.

Bergsonowa Mieczysław  
Stiel Anna  
Hokus Anastasia  
Za Straż Honorową z Lipin H.  
Skupnik Marja Lassowska Paulina 1. sekretarka 20. 10.  
Krasnopolska Jadwiga  
Golodetsky Margaryta  
Kukotowa Anna  
Botomski Ilmar  
Hajetowa Anna.  
Star. Matek Chmielewski  
Jastrzębska Franciszka p. n. H. Chm.  
Star. Kowalski  
Piotuch Paulina  
Krupowa Franciszka  
Grewca Jan Katal. Str. H.  
Anna Gayrowa.  
Maria Holowczkowna  
Glencowa Anna  
Biniakowa P.  
J. Bajdak  
Anna Wokny

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 5 VI 1938 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

Klaskanowa E.  
Mochowski Stanisław  
Pawlyk Józef Tow. Pałk Pawlykiewicz.  
Pawlik Józef  
Pawlik Maria  
Pawlik Teresa  
Pawlik Stanisław  
Golik Anastazja  
Golik Krysztyna  
Moronowa Anna  
Machowski Józef  
Machowski Konstantyn  
Jankowski Helena, Maria  
Machowski Konstantyn  
Piegnowa  
Ciećko Anna  
Pisarczyk Franciszka  
Pisarczyk Antoni Franciszka  
Pisarczyk Teodor  
Lubon Józef  
Lubon Anna

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 5 VI 1938 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

*Dolny spis Ofiarodawców Arcybractwa:*

1. Katomice	5,00 zł.	28. Wolna Franciszka	2.00 zł.
2. Holski Andrzej	20,00 "	29. Gnieman Fr.	0,50 "
3. Mendrak Marta	10,00 "	30. Karasim Barbara	1.00 "
4. Polik Anna	2,00 "	31. Banot Paulina	2.00 "
5. Mrzek	2.00 "	32. Janota Franciszek	2.00 "
6. Suchy Karolus	1.00 "	33. Krupa Paulina	1.00 "
7. Wrona Maria	1.00 "	34. Piury Walska	2.00 "
8. Mendrys Paulina	3.00 "	35. Lisowa Anna	5.00 "
9. Lrapa Józefa	5.00 "	36. Gduszyk Agnieszka	5.00 "
10. Marur Franciszka	2.50 "	37. Janke Anna	2.00 "
11. Bujok Iwona	2.00 "	38. Biegnas Bronisława	10.00 "
12. Włoczek Marta	1.00 "	39. Gdyniowa Paulina	6.00 "
13. Szveda Julia	5.00 "	40. Zrzedek Anasztazja	2.00 "
14. Hajka Maria	1.00 "	41. Poloczek Maria	2.00 "
15. Tyduwarski M.	1.00 "	42. Mrowiec Anna	3.00 "
16. Szmeiduch	2.00 "	43. Russek Agnieszka	1.00 "
17. Pannai Karolina	2.00 "	44. Gosic Maria	2.00 "
18. Szawarba Jadwiga	2.00 "	45. Kramerna Franciszka	2.00 "
19. Janek	1.00 "	46. Adamiec Julia	2.00 "
20. Grauniger Fr.	2.00 "	47. Prasol Kotaryna	0,50 "
21. Labies Florentyna	4.00 "	48. Porczykowa Edwina	2.00 "
22. Poduch Paulina	7.00 "	49. Tanczyk Maria	2.00 "
23. Skrabaka Julia	3.00 "	50. Kramka Wiktorja	2.00 "
24. Kalus Anasztazja	2.00 "	51. Adam Florentyna	2.00 "
25. Pzeryba Maria	10.00 "	52. Ragani Maria	2.00 "
26. Lipa Agnieszka	5.00 "	53. Machul Anna	5.00 "
27. Holera Teresa	2.00 "	54. Olchowa Franciszka	2.00 "

Imienny wykaz osób, które wsparły finansowo  
fundację sztandaru Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.  
Wykaz ten zamieszczono w Księdze Pamiątkowej.

55. Kulista Maria	3.00zł.	82. Godziek Marta	1.00zł.
56. Piskor Anna	2.00 "	83. Jadamsz Zuzanna	1.00 "
57. Samogata Marta	2.00 "	84. Buczek Rozalia	2.00 "
58. Wojtuszek Maria	2.00 "	85. Podstawska Franciszka	1.00 "
59. Kaminaska Marta	2.00 "	86. Molecki Katarzyna	1.00 "
60. Brandys Jadwiga	2.00 "	87. Kucerek Karolina	2.00 "
61. Braunhorst Gertruda	2.00 "	88. Dytko Katarzyna	1.00 "
62. Zyska Wiktoria	2.00 "	89. Buczek Jadwiga	3.00 "
63. Gzamba Bronisława	2.00 "	90. Grainger Zofia	2.00 "
64. Banierek Jadwiga	2.00 "	91. Parr Lujza	2.00 "
65. Bujara Marta	10.00 "	92. Piszczek Franciszka	7.00 "
66. Stachauska Florentyna	2.00 "	93. Karmat Franciszka	1.00 "
67. Tabor Maria	2.00 "	94. Rozmus Franciszka	2.00 "
68. Gauda Anna	1.00 "	95. Karpierek Zofia	1.50 "
69. Krupa Franciszka	5.00 "	96. Wilczek Matgorzata	5.00 "
70. Ludy Zofia	4.00 "	97. Bojdoł Paulina	2.00 "
71. Liadani Anna	2.00 "	98. Samogata Katarzyna	2.00 "
72. Smuter Julia	2.00 "	99. Niemiec Jadwiga	1.50 "
73. Pojda Wiktoria	2.00 "	100. Limy Paweł	0.50 "
74. Ratka Gertruda	1.00 "	101. Pustelnik Zofia	2.00 "
75. Urzek Katarzyna	2.00 "	102. Król Magdalena	2.50 "
76. Widera Julia	0.50 "	103. Król Zofia	2.50 "
77. Regulski Jadwiga	1.00 "	104. Ludecki Marianna	2.00 "
78. Smoboda Florentyna	2.00 "	105. Kłochacz Jadwiga	2.00 "
79. Pogorzelska Maria	2.00 "	106. Miller Anna	2.00 "
80. Mucha Julia	2.00 "	107. Kulista Marta	2.00 "
81. Gruchlik Waleria	5.00 "	108. Bucharek Tr.	2.00 "

Imienny wykaz osób, które wsparły finansowo  
fundację sztandaru Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.  
Wykaz ten zamieszczono w Księdze Pamiątkowej.

109.	Przenożnik Maria	2.00zł.
110.	Polesny Anna	2.00 "
111.	Janota Maria	2.00 "
112.	Kołodziej Franciszka	3.00 "
113.	Myszor Florentyna	1.00 "
114.	Zgubiś Maria	1.00 "
115.	Kokina Maria	2.00 "
116.	Giaton Anna	7.00 "
117.	Penkoda Maria	1.00 "
118.	Prawda Małucha	2.00 "
119.	Prawda Aneta	1.00 "
120.	III. Kokan sw. Franciszka	5.00 "
121.	Suchani Jadwiga	10.00 "
122.	Burek Maria	5.00 "
123.	Strikonska Maria	2.00 "
124.	Jasiek Franciszka	2.00 "
125.	Matka Józefa	2.00 "
126.	Pudetto Gertruda	5.00 "
127.	Omuzka	3.00 "
128.	Pająk Maria	1.00 "
129.	Golarczyk Maria	1.00 "
130.	Ornulik Maria	1.00 "
131.	Mikoduszyk Maria	1.00 "
132.	Opołka Maria	2.00 "
133.	Grudlik Józef	5.00 "
134.	Bursiak Anna	2.00 "
135.	Prziszowska Franciszka	3.00 "
		<u>369.30zł.</u>

Imienny wykaz osób, które wsparły finansowo  
fundację sztandaru Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.  
Wykaz ten zamieszczono w Księdze Pamiątkowej.



Ofiary w dniu poświęcenia Chorągwi Brackiej  
od Chłrestnych oraz Straży Honorowej  
z Lpim razem ..... 418.23"

Straż Honorowa Mikołów z kasy ..... 50.00 "

Dobrowolne składki członków i członkini ..... 369.30 "  
razem dochód ..... 837.53 zł

Według ksiąg kasowych myśli rozchód  
wraz zakupem nowej chorągwi ..... 814.35 zł  
Pozostaje .... 23.18 zł.

Rozliczenie wpływów i wydatków związanych z  
ufundowaniem sztandaru Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.  
Wykaz ten zamieszczono w Księdze Pamiątkowej.

## Fotografia Straży Honorowej

W przedwojennych protokołach odnaleźć można kilka wzmianek o wspólnej fotografii członków mikołowskiej Straży Honorowej.

W protokole z 26 VI 1938 roku czytamy, na przykład:

*„[Przewodniczącą] przypomina także że po nieszpórach odbędzie się uroczyste przyjęcie do Arcybr. a po przyjęciu wspólna fotografia”.*

Z kolei w dniu 6 XI 1938 roku zapisano:

*„...Nastąpiły wolne głosy, w których Sekretarz odczytał list z odpowiedzią z Dyrekcji Arcybractwa Straży Honorowej w Krakowie, dotyczącej wysyłki sprawozdania z działalności Straży Honorowej z naszej parafii mikołowskiej oraz wspólnej fotografii, celem umieszczenia jej w czasopiśmie: „Wiadomości o Straży Honorowej Najśw. Serca P. Jezusa”. Z bardzo zadawalniającym i pomyślnym wynikiem”.*

Do numeru pisma „Wiadomości o Straży Honorowej NSPJ”, w którym zamieszczono notatkę o mikołowskim Arcybractwie wraz z fotografią (zob. Protokół z 1 I 1939 r.), nie udało się niestety dotrzeć.

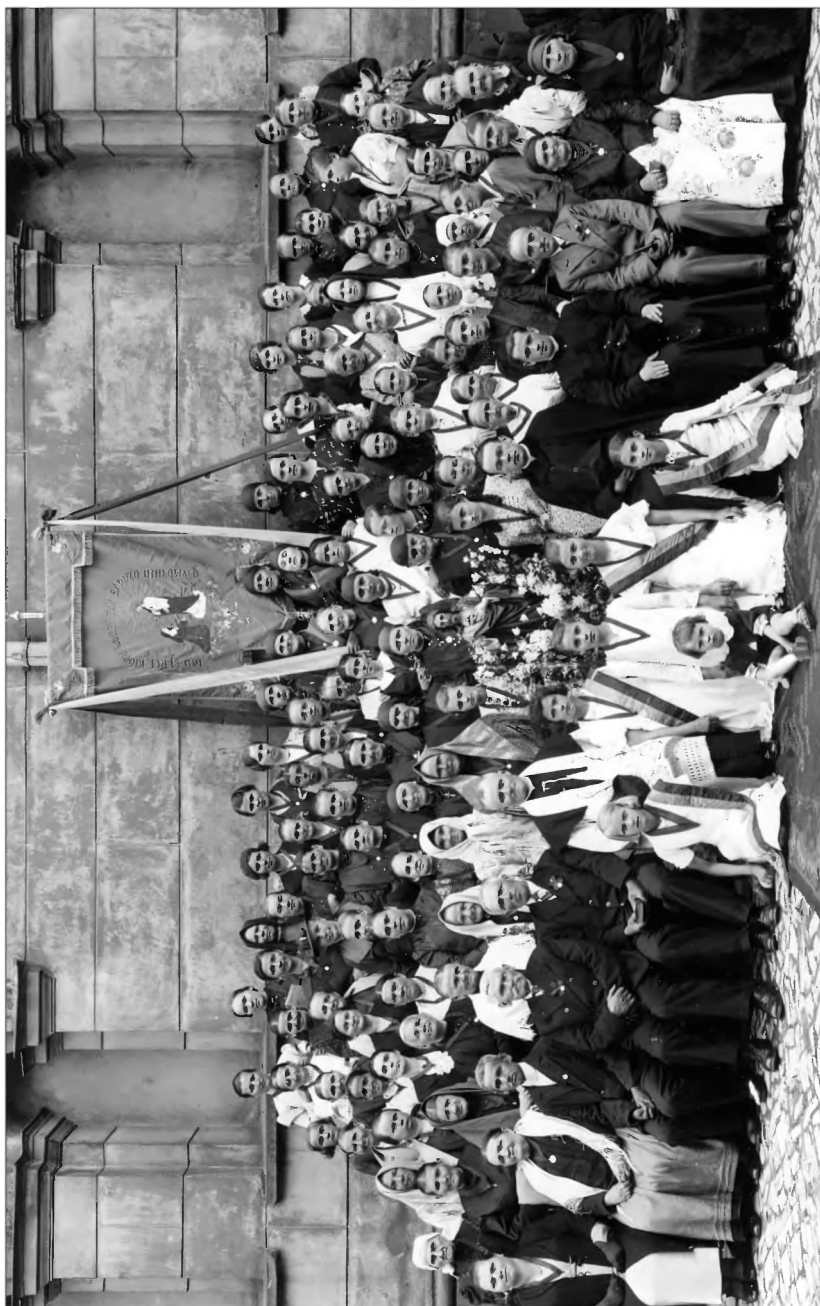
Natomiast w zbiorach nieżyjącej już kamionczanki, Anny Reinert, odnalazła się fotografia grupowa mikołowskiej Straży. Według relacji rodziny właścicielki, wykonano ją niedługo przed wybuchem II wojny światowej, w 1938 lub 1939 roku. Datowanie to jest bez wątpienia prawidłowe – na zdjęciu mamy już przecież pierwszy sztandar Arcybractwa, ufundowany i poświęcony w czerwcu 1938 roku.

Zapewne więc mamy tutaj do czynienia z tą samą fotografią, o której mowa w zacytowanych uprzednio protokołach.

Wykonano ją przy mikołowskim kościele parafialnym św. Wojciecha, którego mur widoczny jest w tle.

Osoby na zdjęciu ustawione są w kilku rzędach, przy czym jedynie pierwszy rząd siedzi – pozostałe pozują na stojąco. Dodatkowo, przed pierwszym rzędem, na niewielkim dywaniku, posadzono sześć dziewczynek. W rzędzie pierwszym widzimy 11 osób (w tym trzech księży, z ks. Wilkiem na czele); w pozostałych rzędach znalazło się łącznie 98 osób. Ogółem, na fotografii uwieczniono 115 osób: 3 kapłanów, 4 mężczyzn świeckich, 6 dziewczynek oraz 102 kobiety w różnym wieku. Są to wierni z całego terenu parafii, nie tylko z samego Mikołowa, ale również z okolicznych wiosek, m.in. z Kamionki i Śmiłowic.

W roku 1939 Straż Honorowa liczyła ogółem 236 członków (w tym 5 mężczyzn), a zatem na zdjęciu znalazła się mniej więcej połowa.



## Nabożeństwa brackie

Od momentu założenia Arcybractwa Straży Honorowej do wybuchu II wojny światowej upłynęły zaledwie cztery lata. W tym tak krótkim okresie ustanowiono w Parafii św. Wojciecha kilka stałych nabożeństw, których inicjatorami byli członkowie Straży Honorowej.

Od samego początku w każdy pierwszy piątek miesiąca odprawiano tutaj nabożeństwa do Serca Jezusowego w intencji Straży Honorowej; były one połączone z kazaniami ks. Karola Wilka oraz błogosławieństwem. Jak zaznaczono w protokole z 6 X 1935 roku, do udziału w tych Mszach zaproszeni byli nie tylko członkowie Straży Honorowej, ale również pozostali parafianie, „*a przede wszystkim mężowie naszej parafii*”.

Kolejnym z nabożeństw była Godzina Święta, czyli godzinna adoracja NSPJ. Na zebraniu w dniu 1 XII 1935 roku postanowiono, że będzie się ona odbywać „w każdy nowy czwartek”, tj. pierwszy czwartek miesiąca<sup>31</sup>, pomiędzy godziną 17.00 a 18.00; zwyczaj ten przetrwał aż do czasów powojennych.

Jak wynika ze sprawozdania, w latach 1938-1939 nabożeństwa Godziny Świętej odbywały się też dodatkowo w każdą pierwszą niedzielę miesiąca po nieszporach; w protokołach nie zamieszczono jednak daty wprowadzenia tego uzupełnienia.

Z kolei w trakcie zebrania w dniu 7 V 1939 roku omawiano sprawę *Nowenny do Serca Jezusowego*, którą miano odprawiać przed uroczystością SJ. W protokole zaznaczono jednak, że „*W sprawie tej okazała się dość ożywiona dyskusja, zabrały głos między innymi siostra Millerowa i siostra Mendrakowa. Pozostało na prozumienie się z Przew. Ks. Dyrektorem oraz z poszczególnymi zarządami związków kościelnych, ażeby i te się do tego nabożeństwa przyłączyły*”.

Ten pierwszy projekt został wkrótce twórczo rozwinięty; dnia 4 VI 1939 roku, dzięki inspiracji członków Straży Honorowej, w parafii mikołowskiej wprowadzono Oktawę do Serca Pana Jezusa. Było to nabożeństwo do SPJ, odprawiane przez osiem kolejnych dni od uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa poczynając.

---

<sup>31</sup> Precyzyjniej mówiąc, Godzina Święta miała się odbywać w każdy czwartek przed pierwszym piątkiem miesiąca. Zastrzeżenie to byłoby istotne w sytuacji, gdy pierwszy dzień miesiąca przypadłby właśnie w piątek; wtedy nabożeństwo Godziny Świętej należało by odprawić w ostatnim dniu miesiąca poprzedniego.



Ołtarz NSPJ w kościele św. Wojciecha,  
przy którym podczas nabożeństw gromadzili się  
członkowie Straży Honorowej.





Ołtarz NSPJ w kościele św. Wojciecha,  
przy którym podczas nabożeństw gromadzili się  
członkowie Straży Honorowej.

Zgłoszony przez członków Straży Honorowej projekt spotkał się z ciepłym przyjęciem, również ze strony proboszcza Wilka.

*„Z głęboką wiarą w wielkie posłannictwo Arcybractwa Straży Honorowej, jako też dążnością do ugruntowania Kultu Najśw. Serca Jezusowego wśród wiernych, powstała myśl wszystkich zebranych, [aby] czerwcową uroczystość Najśw. Serca Jezusowego rozszerzyć i to przez wprowadzenie oktawy, czyli 8-mio dniowe poświęteczne nabożeństwo. Przew. Ks. Dyrektor, sam gorliwy strażnik Najśw. Serca Jezusowego, myśl tę zabranych, nie tylko poparł, ale rozporządził do natychmiastowego wprowadzenia wspomnianego nabożeństwo w bieżącym roku dla wszystkich parafian. Nabożeństwa odbywać się będą wieczorami o godz 19-tej, począwszy w dniu święta Najśw. Serca Jezusowego przez całe osiem dni”.*

Tego samego dnia jeden z członków Straży Honorowej, brat Gruszczyk, podsunął również myśl, aby pierwszopiątkowe nabożeństwa do Serca Jezusowego w intencji Straży Honorowej przesunąć na pierwsze niedziele miesiąca. Jednak ze względu na liczbę spowiedników oraz ustalony już porządek nabożeństw niedzielnych innych bractw, zmiana ta okazała się niemożliwą do wprowadzenia.

W sprawozdaniu z dnia 1 VI 1939 roku zapisano, że w okresie od 1 VI 1938 do 1 VI 1939 roku mikołowska Straż Honorowa brała udział m.in. w 40-godzinny nabożeństwie adoracyjnym przy Bożym Grobie oraz w czterech Wiecznych Adoracjach, mianowicie dwu dziennych i dwu nocnych.

A skoro o nabożeństwach już mowa, jako ciekawostkę warto zacytować fragment protokołu z 5 XI 1936 roku:

*„Pomiędzy innymi zabiera pani [Amalia] Lisowa głos i prosi członkinie, by przy Adoracji wzgl. Godzinie Św. skupiały się koło ołtarza S. P.J., a nie rozchodziły się po całym kościele”.*

### **Ostatnie miesiące przed wybuchem wojny**

W ten ostatni rok przed wojną członkowie Straży Honorowej wkroczyli wspólnie, organizując w dniu 1 I 1939 roku miesięczne zebranie, połączone ze śpiewaniem kolęd, łamaniem się opłatkiem i życzeniami „szczęścia, zdrowia i Błogosławieństwa Bożego”. Nikt nie był jeszcze świadom nadciągającego zagrożenia; zagrożenia zarówno dla samego Arcybractwa, jak i dla poszczególnych jego członków.

Dnia 1 VI 1939 roku sekretarz Karol Pielczyk sporządził pisemne sprawozdanie z działalności Straży Honorowej za okres od 1 VI 1938 do 1 VI 1939 roku. To bardzo ważny dokument, ukazuje nam bowiem sytuację Arcybractwa w ostatnich miesiącach przed wybuchem wojny i zawieszeniem jego działalności na okres okupacji:

*„Sprawozdanie*

*z całorocznej działalności Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie od 1. czerwca 1938 r. do 1. czerwca 1939 r.*

*Tutejsza Straż Honorowa liczy obecnie 236 członków, z tego 5 braci i 231 sióstr. – niestety czynnych członkiń zaledwie połowę i to słownie 109. Zmarło nam przez cały okres 7-miu członkiń, z tego w ostatnim roku 3, mianowicie śp. siostra Pustelnik Zofia, śp. Maria Żymelka oraz śp. Julia Wilkówna.*

*Mszy św. w intencji Straży Honorowej każdy pierwszy piątek miesiąca w liczbie 12-tu, z kazaniami i błogosławieństwem.*

*Kazania wygłosił bez wyjątku nasz Przewielebny Ks. Dyrektor.*

*Również i nabożeństwo Godziny Świętej zostało regularnie odprawiane każdy czwartek przed 1-szym piątkiem od godz 17<sup>00</sup> do godz 18<sup>00</sup> oraz każdą niedzielę nową po niesporach wszystkich razem 24-ech.*

*Zebrzań odbyło się przez cały rok 12-tu również każdą pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 14.<sup>00</sup>-tej, z wyjątkiem dwóch zebrzań w czasie Wielkiego Postu które odbyły się zaraz po sumie. Regularnie wygłaszane bardzo treściwe i pouczające nauki, są zasługą naszego gorliwego Przew. Ks. Dyrektora. Zostały one umieszczone w poszczególnych protokółach.*

*W addoracjach brała Straż Honorowa udział: w 40-to godz. nabożeństwie, przy Bożym Grobie i Wiecznej adoracji, których było w ubiegłym roku cztery – 2 dzienne i 2 nocne. Również brała Straż Honorowa udział ze swoją chorągwią w wszystkich procesjach oraz uroczystych nabożeństwach.*

*Tak w ogólnym zarysie przedstawia się praca Straży Honorowej w parafii naszej w ubiegłym roku. Oby wezwanie: „Niech żyje Jezus” u-rzeczywistiło się w sercach wszystkich parafian mikołowskich”.<sup>00</sup>*

*Wprowadzono tutaj nieistniejący w oryginale podział na paragrafy.*

*Tuż przed wybuchem wojny, dnia 4 VI 1939 roku o godzinie 14.00, odbyło się Walne Zebranie, w którym uczestniczyło 81 członkiń i członków mikołowskiego Arcybractwa.*



### Protokół

z małego zebrania Cierpielna Siostry Bożonowej parafii mikołowski, odbył się w niedzielę dnia 4. sierpnia 1939 r. o godz. 14.00 w salce domu kucharzowego przy udziale 81 członków i gości.

Po przybyciu Prez. P. Dyrektora, za głośno przemawiająca siostra Główna zebrane naszymi katolickimi porównaniem: "Młody bracie pochwalony Jezu Chryste" śpiewając równocześnie Prez. P. Dyrektora, oraz wszystkich zebranych. Wygłoszone odezwanie piosenki: "Z tej brzozy ziemi....". Protokół z ostatniego zebrania został odczytany i bez zmian przyjęty. Z powodu niemożności odbycia nowego zebrania nastąpiło wybranie nowego zarządu, który Prez. P. Dyrektora. Na stopień wstąpił wybrany nowy zarząd,

pod przewodnictwem Prez. P. Dyrektora. Zostało odczytane sprawozdanie z działalności Siostry Bożonowej za ubiegły rok przez sekretarza, oraz sprawozdanie kasowe przez skarbniczkę siostrę Edynę. Zgodnie z postanowieniem Komisji rewizyjnej siostrze podziękowano. Po przybyciu Prez. P. Dyrektora, za głośno przemawiająca siostra Główna zebrane naszymi katolickimi porównaniem: "Młody bracie pochwalony Jezu Chryste" śpiewając równocześnie Prez. P. Dyrektora, oraz wszystkich zebranych. Wygłoszone odezwanie piosenki: "Z tej brzozy ziemi....". Protokół z ostatniego zebrania został odczytany i bez zmian przyjęty. Z powodu niemożności odbycia nowego zebrania nastąpiło wybranie nowego zarządu, który Prez. P. Dyrektora. Na stopień wstąpił wybrany nowy zarząd,

okazał swą serdeczną gotowość. przez przypadek do dalszej oceny pracy ten osiągnął naszego bractwa ma onębkę Eucharystię Bożę. Mała. pudy sprawy Bractwa, a więc z głębią wiarą w nalkę podaniem Angli bractwa Straży Honorowej, jako łączności do ugruntowania kultu Majin. Serca Jernsonego w swiad niemych, powstała myśl wszystkich zebrań, aresztowa nowożytności Majin. Serca Jernsonego wznowić i to przez wprowadzenie okłany, wgl. 8. mo dwone poimie. ferne mabożenstwa. Porow. Ps. Dyrektor. sam gorkiny skroćnik Majin. Serca Jernsonego, myśli te zebrań, nie tylko popadły ale rozporządzt do matychmianstowego wprowadzenia w spomnianego mabożenstwa w brzożym roku dla wszystkich parafan. mabożenstwa odgłowi się będą mrozowaniu o gode 19. tej, porażenie w domu święta

Majin. Serca Jernsonego przez cede osiem dni. zt niemych gtoach zebrań gtoś bractwa Eucharystię podawając myśl, mabożenstwa I-30 wótkowe do Majin. Serca Jernsonego w intencji Straży Honorowej, przedstawić na pierwsze niedzielnie mierząca, miastety już ze względu na gremialną I-30 wótkową sporządki i Komunię św. mrygskich ceciweli Majin. Serca Jernsonego, oraz porządku mabożenstwa w nową niedzielną innych bractwa wie da się już zmienić. dla tym został program wypracowany. Następnie losowanie i zbranie składek. Pierwsza: "Kada zj. Jeca druga ..... oraz katolickim podomnie: Kłuch bracie podawany Jerns Eucharystia, nakazowano zebrać.

Chcieh zgie Jerns!

Próbnyk Sekretar  
Pasożona.

Ps. Dyrektor.  
w. Ps. Herold

Głównym punktem zebrania było przyjęcie rocznych sprawozdań sekretarza (dot. działalności) i skarbniczki (dot. kwestii finansowych), potwierdzonych przez komisję rewizyjną, jak również wybór nowych władz Arcybractwa. Na poszczególne stanowiska powołani zostali:

**Przełożona** – Wiktoria Wolna (ponownie);

**Zastępca przełożonej** – Konstancya Mendrak (ponownie);

**Sekretarz** – Karol Pielczyk (ponownie);

**Zastępca sekretarza** – Gruszczyk;

**Skarbniczka** – Paulina Gdynia (ponownie).

**Komisja Rewizyjna** – Maria Goszyc, Maria Skupnik, p. Królowa;

**Poczet sztandarowy** – p. Gruchlik i Konstancya Mendrak, Paulina Gdynia, Anna Machil i Julia Skrabaka.

W oryginalnym protokole podano jedynie nazwiska; imiona – tam, gdzie było to możliwe – zostały uzupełnione przez autora.

Jak zatem widzimy, skład Zarządu nie uległ zmianie. Jest o tyle zaskakujące, że jeszcze w protokole z 5 III 1939 roku zapisano:

*„Na sam koniec zebrania, prosiła przewodnicząca siostra Wolna o wybór nowej siostry na jej stanowisko. Ponieważ nikt z obecnych na ten tak nagły punkt nie był przygotowany – przepadł on. Natomiast omówiono przygotowania do walnego zebrania, które by się miało odbyć, nie na następne zebranie, ale w miesiącu czerwcu”.*

W dniu 4 VI 1939 roku uchwalono także wprowadzenie w Parafii Oktawy do Serca Pana Jezusa, odprawianej przez kolejnych osiem dni od uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa poczynając.

Ze względu na udział w pielgrzymce parafialnej do Piekar zebranie miesięczne w dniu 2 VII 1939 roku wypadło.

Ostatnie zebranie przed wybuchem wojny odbyło się zatem 6 VIII 1939 roku o 14.00. Zapewne z uwagi na okres wakacyjny, ks. K. Wilk w zebraniu tym nie uczestniczył – zastąpił go ks. Wolny, który wygłosił przemówienie na temat „Obowiązków kobiety w rodzinie”.

Omówiono także kwestię planowanej na koniec miesiąca wycieczki, a spośród trzech propozycji wybrano jednogłośnie Panewniki. Wycieczka – na którą postanowiono udać się pociągiem – miała się odbyć w niedzielę, 27 VIII 1939 roku, w odpust św. Ludwika.

Cztery dni później, 1. września 1939 roku, wybuchła II wojna światowa, a działalność Straży Honorowej zamarła.



Kościół św. Wojciecha na widokówce z okresu okupacji (1943). Ze zbiorów Romualda Targiela.

**Działalność Arcybractwa  
Straży Honorowej w Mikołowie  
w latach 1945-1949**



## Sześćioletnia przerwa w działalności

Po wybuchu II wojny światowej w działalności mikołowskiego Arcybractwa Straży Honorowej nastąpiła przerwa, która trwała dokładnie sześć lat.

O tym, co działo się w tym okresie, informuje fragment sporządzonego 6 VI 1948 roku sprawozdania:

*„Ostatnie zebranie przed wojną odbyło się dnia 6 sierpnia 1939 r. Później przez cały czas wojenny została jawna praca przerywana. Mimo tego każdy członek wiedział co miał czynić i dalej swoje obowiązki sumiennie wypełniał. Pracę wznowiono znowu po długich 6 latach dnia 6 sierpnia 1945 r. odbyło się znowu pierwsze zebranie”.*

Przyczyny przerywania działalności Straży Honorowej na czas wojny nie są do końca jasne. Organizacja miała przecież charakter zdecydowanie religijny, stroniła od polityki, a ks. Karol Wilk pozostał nadal mikołowskim proboszczem i funkcję tę pełnił do końca okupacji. Być może zadecydował tutaj polski charakter Arcybractwa, w którego szeregach – jak wynika z dostępnych obecnie źródeł – Niemców istotnie nie było.

## Reaktywacja Arcybractwa

Jak już wspomniano, w dniu 6 VIII 1945 roku – dokładnie sześć lat po ostatnim zebraniu mikołowskiej Straży Honorowej – jej przedwojenni członkowie spotkali się ponownie. Cel tego spotkania wyjaśniono już w pierwszych zdaniach protokołu:

*„Dnia 6 sierpnia 1945 r. zostało zwołane zebranie Arcybr. Str. Honorowej celem poczynienia pierwszych kroków w odnowieniu działania tegoż.*

*Po sześciu latach zebraliśmy się po raz pierwszy by zadokumentować że jednak mimo ciężkich chwil, jakie przeżywaliśmy nasza Str. H. została nie zapomniana i cześć Najśw. S.J. zawsze była oddana”.*

Program zebrania był następujący:

1. Zagajenie i odśpiewanie pieśni.
2. Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania.
3. Przemówienie ks. Dyrektora.
4. Sprawy bieżące
5. Zakończenie.

W punkcie drugim odczytano protokół z ostatniego zebrania przed wojną, czyli z dnia 6 VIII 1939 roku.

W swym przemówieniu ks. Wilk połączył zgrabnie osobę św. Małgorzaty Marii Alacoque, duchowej patronki Straży Honorowej, z wydarzeniami ostatnich lat. Przedstawił oto zebranym króla Francji, Ludwika XIV, „który prowadził wojna i wtenczas ucierpiał kult S.J., który został znów przez Małg. M. naprawiony” (cytat z protokołu).

Było to aż nazbyt wyraźne nawiązanie do okresu II wojny światowej, podczas której działalność Straży Honorowej nie mogła być kontynuowana. Równocześnie, pobrzmiewa w tym przemówieniu pewna niewypowiedziana wprost nadzieja na rychłe odnowienie nadwyrężonego wojną i okupacją kultu NSPJ, podobnie jak przed wiekami uczyniła to św. Małgorzata Maria Alacoque.

Z kolei w punkcie czwartym wyłoniono tymczasowy Zarząd, który miał stać na czele Arcybractwa do momentu zwołania walnego zebrania. Jego skład był identyczny jak w latach 1935-1938, co w symboliczny sposób podkreślało ciągłość Arcybractwa, pomimo wojennej przerwy w jego działalności.

Wprowadzono wszakże pewną modyfikację w porównaniu z okresem międzywojennym: zebrania miesięczne miały się odtąd odbywać w każdą czwartą, a nie w każdą pierwszą niedzielę miesiąca.

Drugie zebranie miesięczne odbyło się zgodnie z planem – w niedzielę, 23 IX 1945 roku.

Pod nieobecność proboszcza, zastąpił go wtenczas wikary, ks. Pietroszek, który zamiast tradycyjnego przemówienia odczytał zebranym urywki z „*Posłańca Serca Jezusowego*”.

W dalszej części zebrania ustalono, że nabożeństwa Godziny Świętej odbywać się będą dokładnie tak, jak przed wojną – w każdy czwartek przed pierwszym piątkiem miesiąca, pomiędzy 17.00 a 18.00.

Odczytano również nazwiska 35 zmarłych do tego momentu członków Arcybractwa, za które odmówiono modlitwę.

W końcu przełożona Arcybractwa poinformowała, że uroczystość przyjęcia nowych członków, wyznaczona na święto Chrystusa Króla, została odroczona z uwagi na zaplanowane już uroczystości kościelne.

Natomiast ze względu na zbyt małą frekwencję nie dokonano wtenczas wyboru nowych zelatorów.

Zebranie zakończono losowaniem oraz odśpiewaniem pieśni.



Do tego momentu wszystko przebiegało normalnie, jak przed wojną, można zatem było oczekiwać, iż następne zebranie odbędzie się za miesiąc, czyli w październiku 1945 roku. Nie stało się tak, lecz powód miał charakter czysto techniczny – październikowe spotkanie zostało odwołane z uwagi na obchody święta Chrystusa Króla.

Informuje o tym krótka, wpisana do protokolarza notatka ówczesnej sekretarki, Konstantyny Mendrak.

*W niedzielę dnia 28 października  
odbyło się doroczne święto Chrystusa Króla  
z powodu uroczystości kościelnych w której  
cała parafia podczas nieobecności księży  
grymjałowy udział a także również Straż  
Honorowa zebranie miesięczne przypadające  
na tą niedzielę wypadło  
Konstantyna sekretarka*

Nie była to sytuacja wyjątkowa w historii Arcybractwa; przed wojną także zdarzało się, że pojedyncze zebrania były odwoływane, jeśli kolidowały z ważniejszymi świętami i uroczystościami.

Zupełnie wyjątkowym było natomiast to, co nastąpiło później, czyli licznym niezapowiedziana i trwająca dwa i pół roku przerwa w działalności mikołowskiej Straży Honorowej.

O ile zawieszenie działalności w okresie okupacji można wytłumaczyć, o tyle w tym przypadku sytuacja wydaje się mało czytelna: nic, co działo się pomiędzy październikiem 1945 roku a marcem 1948 roku (gdy działalność po raz kolejny wznowiono), nie tłumaczy przecież aż tak długiego braku aktywności mikołowskiej Straży Honorowej. Zauważmy, że w latach 1935-1939 najdłuższa przerwa między jednym a drugim zebraniem miesięcznym wynosiła zaledwie DWA miesiące.

Z pewnością więc nie był to najlepszy prognostyk na przyszłość...



Na tym ostatnim programie wycopany.  
 Pisaną „I Ty” kiedyś nawiązałem „  
 oraz kol. przedstawicieli „Spółki Hydric  
 podwaliny Juso Chryzotus nakierowano zabrać.

Niech się Juso!  
 Wola  
 Przewodnicząca  
 Kuchnia  
 Sekretarza

Trzyszczyński protokół z pierwszego powojennego zebrania  
 Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie, które odbyło się  
 dnia 6 VI 1945 roku i na którym działalność Arcybractwa została  
 oficjalnie wznowiona po sześciolletniej przerwie.

## **Wznowienie działalności w 1948 roku**

Dopiero dnia 7 III 1948 roku odbyło się zapowiedziane w 1945 roku walne zebranie, w trakcie którego dokonano wyboru nowego Zarządu Arcybractwa.

W protokole zapisano, że w początkowej części zebrania nastąpiło odczytanie ostatniego protokołu, pochodzącego z **28 X 1947** roku (!), a dotyczącego obchodów święta Chrystusa Króla. Nie ulega wątpliwości, że chodzi w tym przypadku o zamieszczoną na poprzedniej stronie protokolarza i przedrukowaną powyżej notatkę K. Mendrakowej. Jest to przecież jedyny wpis, jaki znajduje się pomiędzy protokołem z 23 IX 1945 roku a tym z 7 III 1948 roku, a przy tym rzeczywiście dotyczy on uroczystości Chrystusa Króla. Jednak tym, co zaskakuje, jest podana w późniejszym protokole data. W notatce nie podano wprowadzie roku, jednak pochodzi ona na pewno z roku 1945 – wszak odnosi się do wydarzeń zapowiedzianych wyraźnie w poprzedzającym ją protokole z dnia 23 IX 1945 roku. Co więcej, to właśnie w roku 1945 uroczystość Chrystusa Króla przypadała na dzień 28 X; w roku 1946 był to już 27 X, w roku 1947 – 26 X, a w roku 1948 – 31 X.<sup>32</sup>

A zatem datowanie notatki na rok 1947 to błąd sekretarki, Heleny Herman. Był to pierwszy protokół, jaki sporządziła po objęciu funkcji sekretarki, nie znając zaś daty ostatniego zebrania, notatkę K. Mendrakowej odniosła do roku poprzedniego (1947), zamiast do 1945.

W każdym razie, skoro pomiędzy 28 X 1945 roku a 7 III 1948 roku nie sporządzono żadnego protokołu, wypada nam przyjąć, że w owym czasie nie odbyło się żadne zebranie mikołowskiej Straży Honorowej. Aż tak długą przerwę w działalności Straży trudno wytłumaczyć, tym bardziej, że w późniejszych protokołach brak odniesienia do niej.

Jednego możemy być pewni – brak protokołów nie jest wynikiem wyrwania kartek z protokolarza – notatka z dnia 28 X 1945 roku znajduje się na odwrocie tej samej kartki, na której umieszczono protokół z 7 III 1948 roku. A zatem pomiędzy nimi nie było żadnych wpisów.

Głównym punktem walnego zebrania z 7 III 1948 roku było udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi tymczasowemu (co też uczyniono) oraz wybór nowych władz Arcybractwa.

---

<sup>32</sup> Tablica świąt ruchomych na lata 1934-1955 [w:] *Skarbiec modlitw i pieśni...*, praca zbiorowa, Katowice 1934, ss. 6-7.

W skład nowo wyłonionego Zarządu weszli:

**Przewodnicząca** – Maria Kolarczyk;

**Zastępca przewodniczącej** – Konstancya Mendrak;

**Sekretarka** – Helena Herman;

**Skarbnik** – Wiktoria Wolna;

**Komisja rewizyjna** – Paulina Gdynia i Brzozowska (imię nieznane).

Przy okazji wybrano również 10 zelatorek.

Chociaż w protokole z 29 VI 1948 roku nie ma żadnej wzmianki na ten temat, późniejsze informacje wskazują, że w trakcie tego zebrania podjęto decyzję o ograniczeniu liczby zebrań; miały się one odtąd odbywać już nie co miesiąc, lecz co kilka miesięcy. Kolejne zebranie zorganizowano 5 IX 1948 roku, następne 7 XI, a trzecie dopiero w dniu 18 IV 1949 roku. Co więcej, w protokole z 29 V 1949 zapisano wprost:

*„Wysunięty wniosek o zwoływanie zebrań co miesiąc, spowodu braku pomieszczenia nieprzyjęto wobec czego zebrania odbywać będą się nadal co trzy miesiące”.*

Decyzji tej nie wykonano od razu; kolejne dwa zebrania odbyły się jeszcze w odstępnie miesiąca (26 VI i 31 VII) i dopiero zebranie z 31 X 1949 roku zorganizowano dokładnie trzy miesiące po poprzednim.

Jednak przytoczony tutaj fragment protokołu stanowi wskazówkę, że jedną z przyczyn tak niesystematycznej działalności Straży Honorowej w pierwszych latach po wojnie mogły być problemy lokalowe.

Jedną z ostatnich znanych nam dziś inicjatyw mikołowskiej Straży Honorowej było powołanie Komitetu Pomocy Teologom. W protokole z 5 IX 1948 roku czytamy:

*„Założono Komitet pomocy teologom, praca tego komitetu polega na tym aby pomagać uczącym się w seminariach duchownych. Funkcję tę odbiera Mendrakowa”.*

### **Zebranie z dnia 31 X 1949 roku**

W sensie merytorycznym spotkanie członków Arcybractwa, które odbyło się 31 X 1949 roku, nie odznaczyło się niczym szczególnym – nie podjęto wówczas żadnej istotnej decyzji, zaś jego przebieg do złudzenia przypominał dziesiątki wcześniejszych spotkań mikołowskiej Straży Honorowej: zagajenie, odśpiewanie pieśni, odczytanie programu i protokołu, przemówienie ks. Dyrektora...

Wyjątkowym czyni je natomiast fakt, że jest to OSTATNIE zebranie Arcybractwa, o którym posiadamy jakiegokolwiek informacje – protokół z 31 X 1949 roku jest ostatni, choć do końca protokolarza pozostało jeszcze kilka pustych kartek.

Istnieją w zasadzie trzy możliwe wytłumaczenia:

- Po 31 X 1949 roku nie odbyło się już żadne zebranie mikołowskiego Arcybractwa Straży Honorowej.
- Zebrania odbywały się nadal, lecz zaniechano ich protokołowania.
- Zebrania odbywały się nadal, a protokoły sporządzone po 31 X 1949 roku zamieszczono w innym, nieznanym nam dziś protokolarzu.

Opcja druga – choć nie sposób jednoznacznie jej wykluczyć – wydaje się bardzo mało prawdopodobna.

Na korzyść opcji trzeciej przemawiałby fakt, że istnieje pewien materialny ślad późniejszej działalności Straży Honorowej. Chodzi tutaj o krótkie, grzecznościowe pismo z Seminarium Najświętszego Serca Jezusowego Księża Sercanów w Tarnowie, datowane na dzień 8 XI 1950 roku i skierowane „*Na ręce Pani Mendrokowej Konstantyny*”.

W piśmie tym rektor potwierdzał odbiór 60 zł przekazanych na rzecz Seminarium „przez Stowarzyszenie”. Wprawdzie nazwa Arcybractwa nie pada tam ani razu, jednak lokalizacja dokumentu (znajdował się on w protokolarzu Straży Honorowej), osoba p. Konstantyny Mendrak (natenczas wiceprzewodniczącej Straży) oraz rodzaj obdarowanej instytucji (Seminarium **Najświętszego Serca Jezusowego!**) pozwalałyby łączyć ów dokument właśnie ze Strażą Honorową.

Przypomnijmy sobie jednak wydarzenia z 5 IX 1948 roku – w tym dniu odbyło się zebranie Straży Honorowej, w trakcie którego założono Komitet Pomocy Teologom, zaś jego przewodniczącą została właśnie Konstantyna Mendrak. Fakt ten zmienia nieco wydźwięk wspomnianego dokumentu z 1950 roku, bowiem nie poświadcza on *de facto* aktywności samej Straży Honorowej, lecz Komitetu. A choć ten ostatni powstał z inicjatywy Arcybractwa, nie był z nim tożsamy...

Z kolei na korzyść opcji pierwszej – najbardziej prawdopodobnej – przemawia brak jakiegokolwiek dokumentów wykraczających poza rok 1950, jak również relacje starszych parafian, którzy nie przypominają sobie, aby po roku 1950 mikołowskie Arcybractwo Straży Honorowej prowadziło jeszcze jakąkolwiek oficjalną działalność.

SEMINARIUM  
NAJŚW. SERCA JEZUSOWEGO  
KSIĘŻY SERCANÓW  
TARNÓW  
UL. ROGOYSKIEGO 12

Tarnów, dnia 8 XI 1950

N.B.P.J.CH.

Na ręce Pani Mendrokowej Konstantyny

Niniejszym kwituję odbiór 60 zł złożonych  
przez Stowarzyszenie na rzecz naszego Se=  
minarium, równocześnie w imieniu Kleryków  
i swoim składam jaknajserdeczniejsze " Bóg  
zapłać" za szczodry datek i pamięć o nas.  
Nie zapomnimy o tym ale stale będziemy pa=  
miętać o Was polecając was opiece Bożego  
Serca i Matki Niepokalanej

zobowiązany w Sercu Jez.

*R. R. R.*

Pismo przesłane dnia 8 XI 1950 roku  
przez rektora Seminarium NSJ Księży Sercanów w Tarnowie  
na ręce Konstantyny Mendrakowej.

Wobec braku jednoznacznych dowodów, żadnej z przedstawionych wersji nie sposób dziś definitywnie wykluczyć, skazani więc jesteśmy wyłącznie na snucie przypuszczeń.

Możliwe zresztą, że przez kilka miesięcy po 31 X 1949 roku Arcybractwo rzeczywiście działało, lecz nie zwoływano już zebrań (nie byłoby to przecież ewenementem w jego powojennej historii), zaś śmierć ks. Karola Wilka w 1957 roku położyła ostatecznie kres jego istnieniu.

Niezależnie od tych dywagacji, jedna kwestia nie ulega wątpliwości: okres okupacji stanowił w historii mikołowskiej Straży Honorowej wyraźną cezurę. Nie sposób przecież nie zauważyć, że podczas gdy w latach 1935-1939 była to organizacja nadzwyczaj prężna i zrzeszająca spory odsetek mikołowskich parafian, a zebrania członków odbywały się systematycznie i przy stabilnej frekwencji, to powojenny rozdział historii Arcybractwa składa się już głównie z długich i bardzo długich przerw w jego działalności...

Właściwie jedynie w roku 1948 tę powojenną aktywność Arcybractwa można przyrównać do okresu międzywojennego: odbyło się wtedy walne zebranie, wybrano nowe władze, ufundowano również nowy sztandar oraz zakupiono figurę Serca Jezusowego; dwie ostatnie kwestie omówione zostaną nieco dalej.

Wydaje się więc, że niewypowiedziana wprost, lecz nader czytelna nadzieja, jaką w dniu 6 VIII 1945 roku zawarł w swoim przemówieniu ks. Karol Wilk, nie spełniła się – lata wojny i niemieckiej okupacji odciśnęły na mikołowskim Kulcie Serca Jezusowego niezatarte piętno...



Klasyczny w swej formie motyw  
Najświętszego Serca Pana Jezusa,  
umieszczony w godle pieczęci  
Zgromadzenia Księży Sercanów  
w Krakowie-Płaszowie.



## **Przebieg spotkań miesięcznych**

Jak już powiedziano, najbardziej zauważalną cechą spotkań Arcybractwa po wojnie jest nieregularność w ich organizowaniu oraz duża liczba długich przerw w aktywności Straży. Co więcej, nawet w latach 1948-1949, kiedy zebrania odbywały się z relatywnie największą regularnością, nie organizowano ich już co miesiąc (jak przed wojną), lecz w odstępach 1-5 miesięcznych.

Nie lepiej było też z uczestnictwem w tych i tak już sporadycznych zebraniach. Nie dysponujemy wprawdzie informacjami odnośnie frekwencji na kilku pierwszych powojennych zebraniach, jednak w protokole z 29 IX 1945 napisano wprost, że z powodu zbyt niskiej frekwencji nie mogło wtedy dojść do wyboru zelatorek. Zresztą liczba uczestników zebrania z 27 V 1948 roku również nie była imponująca, udział w nim wzięły zaledwie 44 osoby.

Frekwencję w całym okresie powojennym ukazuje poniższa tabela:

<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>	<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>	<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>	<b>Zebranie</b>	<b>Czl.</b>
06.08.1945	b.d.	27.05.1948	44	07.11.1948	52	26.06.1949	80
23.09.1945	b.d.	29.06.1948	144	18.04.1949	~80	31.07.1949	100
07.03.1948	b.d.	05.09.1948	b.d.	29.05.1949	87	31.10.1949	88

Natomiast program poszczególnych spotkań był w zasadzie zbliżony do spotkań sprzed okupacji, choć realizowano go już z nieco mniejszą drobiazgowością.

Nawiasem mówiąc, wczytując się w kolejne protokoły, można zauważyć subtelna zmianę w stopniu ważności poszczególnych punktów porządku zebrania. Otóż przed wojną centralnym i bezsprzecznie najważniejszym punktem programu każdego spotkania było przemówienie ks. Karola Wilka (względnie zastępującej go w danym dniu osoby), a odzwierciedlenie tej wiodącej roli przemówień odnajdujemy w każdym z przedwojennych protokołów. Tymczasem po wojnie, jak się wydaje, uwaga uczestników zebrań nie koncentruje się już na przemówieniach (choć w dalszym ciągu stanowią one element bardzo istotny), lecz na omawianiu spraw bieżących. To przesunięcie akcentów znajduje zresztą natychmiastowy oddźwięk w protokołach, w których sprawy bieżące zajmują po wojnie zdecydowanie więcej miejsca.

Natomiast pozostałe elementy nie uległy większym zmianom.

## **Drugi sztandar Arcybractwa**

W roku największej po wojnie aktywności Straży Honorowej, czyli w roku 1948, doszło do ważnego dla Arcybractwa i całej parafii mikołowskiej wydarzenia, jakim było ufundowanie drugiego sztandaru Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

Jak już wspomniano w poprzednim rozdziale, o losach pierwszego sztandaru – ufundowanego w 1938 roku – możemy się dowiedzieć ze sprawozdania, które w 1948 roku wpisano do *Księgi Pamiątkowej*:

*„Chorągiew, która była poświęcona w r. 1938 została przez nasze członkinie przechowana przez całą okupację lecz w czasie działań wojennych w 1945 zupełnie zniszczona przez wojska wkraczające”.*

Decyzję o ufundowaniu nowego, drugiego już sztandaru podjęto w trakcie walnego zebrania w dniu 7 III 1948 roku, a więc natychmiast po wznowieniu działalności po niespodziewanej, 2,5-letniej przerwie. W protokole zapisano na ten temat:

*„Równocześnie została poruszona sprawa sztandaru. Stary sztandar został podczas działań wojennych zniszczony wobec czego trzeba aby sprawiono zupełnie nowy. Na ten cel zostały zrobione listy ofiarodawców, które zelatorki mają zabrać i pomiędzy czcicielami Serca P.J. zbierać dobrowolne składki”.*

W dniu 23 V 1948 roku postanowiono, że uroczystość poświęcenia nowego sztandaru odbędzie się 6 VI 1948 roku, czyli dokładnie w 10 lat po poświęceniu sztandaru pierwszego (5 VI 1938).

Zachował się oficjalny program tej uroczystości, spisany na maszynie na kartce cienkiego papieru (bibułki) i włożony do *Księgi Pamiątkowej*. Do złudzenia przypomina on wydarzenia sprzed 10 lat.

W uroczystości poświęcenia sztandaru uczestniczył ks. Wilk oraz liczni przedstawiciele lokalnej społeczności, w tym członkowie kilku działających w Mikołowie stowarzyszeń, m.in. Sodalicii Mariańskiej Panien, Sodalicii Mariańskiej Mężów, Arcybractwa Matek, Krucjaty Eucharystycznej, III Zakonu Karmelińskiego i Towarzystwa Śpiewu „Harmonia”. Przybyły też delegacje Straży z Lipin i Piekar Śląskich.

W przeciwieństwie do roku 1938, wśród gości honorowych nie sposób doszukać się – przynajmniej oficjalnie – przedstawicieli mikołowskich władz; nie ma m.in. burmistrza Józefa Niedzieli. Na listę wpisał się za to – prywatnie – były Przewodniczący RM, Jan Ligoń (nr 56).

P r o g r a m

uroczystości poświęcenia sztandaru  
Straży Honorowej i Arcybractwa  
Serca J e z u s o w e g o

w dniu 6 czerwca 1948 r.

godz. 9,00 zbiórka przed starym kościołem

9,40 wyruszyć do kościoła parafialnego  
z orkiestrą i śpiewem:

Niechaj Serce Jezusowe

w kościele: poświęcenie sztandaru

uroczysta Msza św. z kazaniem

po sumie : zbiórka przed kościołem

wybruszyć do sali parafialnej

w s a l e : przywitanie

przemówienie ks. Dyr.

wspólna kawa

deklamacje.

Z a k o Ń c z e n i e

Program uroczystości  
poświęcenia sztandaru Straży Honorowej w Mikołowie  
w dniu 6 VI 1948 roku.

*Działo się  
w Roku Pańskim tysiąc dziewięć-  
set czterdziestym ósmym dnia 6. czerwca  
kiedy był: Najwyższą Głową Kościoła  
Katolickiego Papież Pius XII.*

*Prymasem Polski Ks. Kard. Dr. Hlond,  
Biskupem Diecezji Śl. Ks. Biskup Adamski,  
Proboszczem Parafii Mikołowskiej Ks.  
Dr. Wilk, Wikarem Ks. Koterla*

*W dniu tym poświęcony został  
w kościele parafialnym w Mikołowie  
sztafard Straży Honorowej - Arcybractwa  
Serca Jezusowego parafii Mikołowskiej*

*Niniejsze potwierdzamy  
Z a r z ę c i :*

*sekretarka przewodnicząca  
Honorownie*

*Ks. Dyr. D. H. Wilk*

Preambuła wpisów w Księdze Pamiątkowej  
z dnia 6 VI 1948 roku, dot. poświęcenia drugiego sztafardu  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

# Wpisy - Ojciec - Chrześcijański

Dużo Bogobojności Bożego  
w dniu

Poświęcenia Sztandaru  
składa

Mikołowski  
6. VI 49

S. H. H.

Mikołowski

Januszy

Kupianek A.

Kiperowie

Wł. S. S. S.

Wobec pracy w stowarzyszeniu

zast. Ks. mgr. J. Rydzki

Ks. Rydzki

Mikołowski

Sodaliczka M. Fawien.

Chór Kościelny

Skupienie Maria

Konieczność

Skupienie Maria

Skupienie Maria

H. G. G.

Kancelista M. M.

K. K.

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 6 VI 1948 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

- |                                      |                                   |
|--------------------------------------|-----------------------------------|
| 1 Tom. ipięciu „Harmonia”<br>Mikotów | 24 Gioncki Marta                  |
| 2 Użakowa Marta                      | 25 Polacha Wiktorja               |
| 3 Kalmachowa Edyta                   | 26 Pórn-Rapfowa Marta             |
| 4 Kuczy                              | 27 Podatkowa Agnieszka            |
| 5 Helena Ipełowa                     | 28 Machal Anna                    |
| 6 Karpowska Józefa                   | 29 Golik Anastazja                |
| 7 Emilia Blochowska                  | 30 Wrona Leszek                   |
| 8 Morsko Hela                        | 31 Filip Tofar                    |
| 9 Maryata Klara                      | 32 Francka Kuzia                  |
| 10 Baboryński Gersy                  | 33 Orlak W. Płukin                |
| 11 Museln Maria                      | 34 Kallin Kuzia                   |
| 12 Józef Cokor Naps.                 | 35 M. V. Kuzia                    |
| 13 Józef Kuzia                       | 36 Kogalowa Marta                 |
| 14 Józef Jan                         | 37 Klusik Wiktorja                |
| 15 Olszyna                           | 38 Jania Piskor                   |
| 16 L. i A. Ballerowicz               | 39 Arcybractwo chatek<br>Chikolow |
| 17 C. Zajuszowie                     | La Sonoral                        |
| 18 J. J. J. J.                       | Kamiowa Ch.                       |
| 19 J. J. J. J.                       | 40 Buch Zygfryd                   |
| 20 L. P. L. P. Mikotów               | 41 Chrusowa W.                    |
| 21 Olszyna                           | 42 Murimikowicz                   |
| 22 Machal Kuzia                      |                                   |
| 23 Del Caritas                       |                                   |

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 6 VI 1948 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

- |                            |                      |
|----------------------------|----------------------|
| 43 Mironowa                | 67 Kłernerzy Janina  |
| 44 Kamienie J. B.          | 68 Holowa Teresa     |
| 45 Mitropaw                | 69 Sawostawowa       |
| 46 Kąsny                   | 70 Podlińska Zofia   |
| 47 Piętasz                 | 71 Anna Grywa        |
| 48 Czerwogłowa             | 72 Bogosławowska     |
| 49 Gromkowska              | Bożego               |
| 50 Frydman                 | Życz                 |
| 51 Bogdanowa Zofia         | Janina               |
| 52 Bogdanowa Walent.       |                      |
| 53 Bujarska Maria          |                      |
| 54 Kucyńska Agnieszka      | 73 Odnosi pracę      |
| 55 Kucyńska Zofia          | izy                  |
| 56 Kucyńska                |                      |
| 57 Witkowska Jan           | 74 Paulina Kujawa    |
| 58 Gdynia Julia            | 75 Le. Kujawa Janina |
| 59 Gdynia August.          | Kujawa               |
| 60 Kasperczykowie          | 76 Emilia Kujawa     |
| 61 Krucjata Eucharystyczna | 77 Skrz. z. Kujawa   |
| 62 Główna Kujawa           | 78 Anna Kujawa       |
| 63 Serafinowa Natalia      | 79 Zofia Kujawa      |
| 64 Dzikunowa Wiktorja      | 80 Kujawa Maria      |
| 65 Główna Maria            | 81 Kujawa Maria      |
| 66 Główna Maria            | 82 Zofia Kujawa      |
|                            | 83 Kujawa Maria      |
|                            | 84 Anna Kujawa       |

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 6 VI 1948 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

- |                            |                                   |
|----------------------------|-----------------------------------|
| 85 Kostełka Birkara.       | 96 W dniu poświęcenia             |
| 86 III Zakon Karmelitański | szkoleniu najwzrostniejszą        |
| 87 Straż Honorowa          | życiem szkodliwym                 |
| 88 Pickary Sł.             | Stowarzyszenie                    |
| 89 Maryja Szab.            | 97 Cwotnej pracy w stowarzyszeniu |
| 90 Halka Marija            | życiu                             |
| 91 Kłopoty Berta           | Stowarzyszenie Antoni.            |
| 92 Rozmus Franciszka       | 99 Mansfeld Marta.                |
| 93 Rydlina Maryla          | 99 Muskała Kopia                  |
| 94 Kachacz Grotuda.        | 100 Borenykonoc Głusota           |
| 95 Jmiz Honorowa z Lipin   | 101 Kachacz Kachacz               |

Podpisy złożone w Księdze Pamiątkowej  
w dniu 6 VI 1948 roku, podczas uroczystości poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.



Zamieszczone na poprzednich stronach wpisy znalazły się w *Księdze Pamiątkowej*, którą założono w 1938 roku przy okazji poświęcenia pierwszego sztandaru. Pomiędzy wpisami z 1938 i 1948 roku pozostało kilka pustych stron.

Z kolei w końcowej części *Księgi Pamiątkowej* zamieszczono krótkie sprawozdanie, sporządzone 6 VI 1948 roku przez ówczesną sekretarkę, Helenę Herman, i prezentujące zarys działalności Arcybractwa: od momentu jego założenia do roku 1948.

*„Arcybractwo nasze zostało założone przez Wielebnego Ks. proboszcza Dr. Karola Wilka w maju 1935 roku.*

*Na walnym zebraniu przewodniczącą została pani Wiktoria Wolna, sekretarką Konstancyja Mendrak, a skarbniczką Paulina Gdynia. Był to pierwszy Zarząd tworzącego się Arcybractwa Serca Pana Jezusa.*

*Pierwsze przyjęcie do Arcybractwa odbyło się w dniu 30 czerwca 1935 roku.*

*Na zebraniach Wielebny ksiądz Dyrektor tłumaczył nam cel oraz obowiązki, które na nas to Arcybractwo nakłada.*

*Wszystkich zebrań aż do czasu wybuchu wojny było 49. Znowuż po wojnie, od roku 1945, było 5 zebrań, przyjęć – 4, członków – 160.*

*Na zebraniu dnia 1 grudnia 1935 roku uchwalono Godzinę Świętą, od godziny 17.<sup>00</sup> do 18.<sup>00</sup>, w każdy czwartek przed pierwszym piątkiem miesiąca, który to zwyczaj przetrwał aż do dnia dzisiejszego.*

*W roku 1936, 19 czerwca, w uroczystość Serca Pana Jezusa, został poświęcony obraz, który obecnie znajduje się w kościele parafialnym.*

*Na zebraniu w dniu 6 marca 1938 roku uchwalono sprawić chorągiew dla Arcybractwa, której poświęcenie odbyło się 5 czerwca 1938 roku w pierwszy dzień Zielonych Świąt.*

*W roku 1939, w czerwcu, dzięki inicjatywie naszych członków, została wprowadzona w naszej parafii oktawa do Serca Pana Jezusa, czyli nabożeństwo do Serca Pana Jezusa, odbywające się przez 8 dni od uroczystości Serca Pana Jezusa poczynając.*

*Ostatnie zebranie przed wojną odbyło się dnia 6 sierpnia 1939 roku. Później, przez cały czas wojenny, jawna praca została przerwana. Mimo to, każdy członek wiedział, co miał czynić i dalej swoje obowiązki sumiennie wypełniał.*

*Pracę wznowiono po długich 6 latach. Dnia 6 sierpnia 1945 roku odbyło się znowu pierwsze zebranie.*

*Wybrano tymczasowy Zarząd, w skład którego weszła m.in. Wołna Wiktoria, jako przewodnicząca.*

*Natomiast 7 marca 1948 roku odbyło się walne zebranie, na którym przewodniczącą wybrana została jednogłośnie pani Kolarczykowa.*

*Chorągiew, która została poświęcona w roku 1938, była przez nasze członkinie przechowywana przez całą okupację, lecz w czasie działań wojennych w 1945 roku została ona zupełnie zniszczona przez wojska wkraczające. Wobec tego postanowiono ufundować nowy sztandar. Dzięki ofiarności członków, jak i innych czcicieli Serca Pana Jezusa, dziś – po tak krótkim czasie – możemy obchodzić tak podniosłą uroczystość poświęcenia sztandaru oraz przyjęcia do Straży Honorowej Serca Pana Jezusa 60 członków.*

*Mikołów, dnia 6 czerwca 1948 roku”.*

W wersji oryginalnej występują liczne błędy interpunkcyjne i stylistyczne, utrudniające w znacznym stopniu jego prawidłowe zrozumienie. Dla wygody Czytelników, w zamieszczonym tutaj odpisie błędy te skorygowano, rozwinięto też wszystkie skróty oraz wprowadzono czytelny podział na paragrafy. Natomiast na sąsiednich stronach zamieszczona została reprodukcja wersji oryginalnej.

Sprawozdanie to sprawia wrażenie pisanego w pośpiechu – brakuje słów, a styl i ortografia pozostawiają wiele do życzenia.

Układ tekstu wskazuje jednoznacznie, iż przy opisie przeszłości Arcybractwa posłużono się protokolarzem, a wiele fragmentów przepisano zeń w dosłownym brzmieniu.

Wszystko też wskazuje na to, że sprawozdanie powstawało od razu „na czysto”, z pominięciem brudnopisu. Świadczy o tym np. początek sprawozdania, który w oryginale brzmi:

*„Arcybractwo nasze zostało założone przez Wiel. Ks. prob. Dr. Karola Wilka, w maju 1935 roku.*

*Na zebraniu walnym **które się odbyło** została jako przewodnicząca p. Wiktoria Wołna [...]”*

Prawdopodobnie w drugim akapicie Autorka sprawozdania zamierzała podać dokładną datę walnego zebrania, jednak po wpisaniu słów „które się odbyło” zorientowała się, że data dzienna nie została w protokole w ogóle zapisana, a datę miesięczną (maj 1935 roku) podała już przecież w poprzednim zdaniu.

Podobnych błędów jest tutaj zresztą więcej.

## Sprawozdanie Straży Honorowej i Arcybractwa Terca S.P.G.

Arcybractwo nasze zostało restorowane  
przez wiel. ks. prob. Dr. Haroha Wilker, w maju 1935 r.

Na zebraniu walnym które się odbyło została  
jako przewodnicząca p. Wiktoria Wolna, sekretarka  
Konstantyna Mendrak i skarbniczka Paulina  
Gedynia, był to I zarząd tworzący się Arcy-  
bractwa S. P. G.

Pierwsze przyjęcie do Arcybractwa było w dniu  
30 czerwca 1935 r.

Na zebraniach wiel. ks. Dyrektor tłumaczył nam  
cel oraz obowiązki które na nas to Arcybractwo  
nakłada.

Zebrani wszystkich było 48 osób do czasu wybuchu  
wojny. Lwowis po wojnie od r 1945 było zebrani 5.  
Przyjęć było 4, liczba członków wynosiła 160.

Na zebraniu 1 grudnia 1935 r. uchwalono godziny św.  
od godz. 5-6 wieczorem w każdy czwartek przed  
I piątkiem miesiąca, który to sukcesyjnie przetrzy-  
mał się aż do dzisiaj.

Sprawozdanie w Księdze Pamiątkowej  
spisane w dniu 6 VI 1948 roku, przy okazji poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

w roku 1936 19 czerwiec w uroczystości S. P. J.  
został poświęcony obraz który obecnie  
znajduje się w kościele parafialnym.  
Pierwsze zebranie w dniu 6 marca 1938 r.  
uchwalono sporowić chorągiew dla  
Arcybractwa, której to poświęcenie było  
5 czerwiec 1938 r. w I. sin. Wielomłnch Surist  
w roku 1939 w czerwiec obięki masyach  
członków została wprowadzona w naszej  
parafii oktawa do S. P. J. cepli nakłosienstwo  
do S. P. J. puszczony od uroczystości S. P. J.  
przez przeciąg 8 dni. Ostatnie zebranie  
przed wojną odbyło się dnia 6 sierpnia  
1939 r. po której przez cały czas wojenny  
została praca przerwana. mimo  
tego każdy członek wiedział co miał czynić  
i dalej swoje obowiązki sumiennie wypełniał.  
Pracę wznowiono znów po długich 6 latach  
dnia 6 sierpnia 1945 r. odbyło się znów  
pierwsze zebranie. Wybrano tymczasowy  
zespół w który wchodził jako przewodniczącą  
Wiktoria.  
Na dzień 4 marca 1948 r. odbyło się walne  
zebranie na którym jako przewodniczącą  
została jednomyślnie wybrana p. Kolarczykówna.

Sprawozdanie w Księdze Pamiątkowej  
spisane w dniu 6 VI 1948 roku, przy okazji poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

chorągiew która była poświęcona  
w r. 1938 została przez nowe członkinie  
przechowana przez cały okupację oraz  
w czasie działań wojennych w 1945 zupełnie  
zniszczona przez wroga wkraczające.  
Postanowiono wobec tego ufundować nowy  
standard. Dzięki ofiarności członków  
jak i innych rodziców S. P. Z. w tak  
krótkim czasie możemy obchodzić wchodzą-  
cym dniu tak podniosłą uroczystość  
poświęcenia standardu jak i równocześnie  
przyjęcia 60 członków do Straży Honorowej S. P. Z.

Mikołów, dnia 6 czerwca 1948 r.

Przewodnicząca

Ps. Dyrektor

Sekretarka

Hermana Helmer

Sprawozdanie w Księdze Pamiątkowej  
spisane w dniu 6 VI 1948 roku, przy okazji poświęcenia sztandaru  
Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie.

## Figura Serca Jezusowego

W dniu 29 VI 1948 roku, na pierwszym zebraniu miesięcznym po poświęceniu nowego sztandaru Arcybractwa, podjęto decyzję o zakupieniu figury Serca Jezusowego.

Była to rzeźba przedstawiająca postać Jezusa, wykonana z drewna w skali 1:1, z wyeksponowanym i stylizowanym Sercem.

Początkowo, uroczystość poświęcenia figury zaplanowano na 17 X 1948 roku i miała ona być połączona z przyjęciem do Arcybractwa nowych członków. Plan ten nie został jednak zrealizowany; w protokole z dnia 7 XI 1948 roku zapisano:

*„W sprawach bieżących omówiono poświęcenie figury Serca Pana Jezusa która została zakupiona. Poświęcenie połączone z przyjęciem odbędzie się w miesiącu czerwcu 1949 r.”*

Z przytoczonego fragmentu wynika, że w listopadzie 1948 roku figura była już zakupiona, a więc odłożenie jej poświęcenia na czerwiec roku następnego może budzić pewne zdziwienie. Najwyraźniej członkom Straży Honorowej bardzo zależało na połączeniu tej uroczystości z przyjęciem do Arcybractwa nowych członków, a najbardziej uroczyste przyjęcia organizowano zwykle w okolicach Święta NSPJ, czyli w czerwcu lub pod koniec maja (jest to święto ruchome).

Dalsze decyzje odnośnie figury zapadły w dniu 18 IV 1949 roku:

*„Następnie przystąpiono do ustalenia terminu poświęcenia figury Serca Pana Jezusa. Po dłuższej dyskusji postanowiono figurę umieścić w krypcie pod oratorium (ciemnica), a termin poświęcenia został wybrany na dzień przyjęcia nowych członków to jest 17. czerwca bieżącego roku”.*

Sformułowania, których tutaj użyto (krypta, ciemnica, oratorium) brzmią nieco tajemniczo; w istocie chodzi o to miejsce w nowym kościele św. Wojciecha, w którym w okresie Wielkiej Nocy ustawia się replikę Grobu Pańskiego.

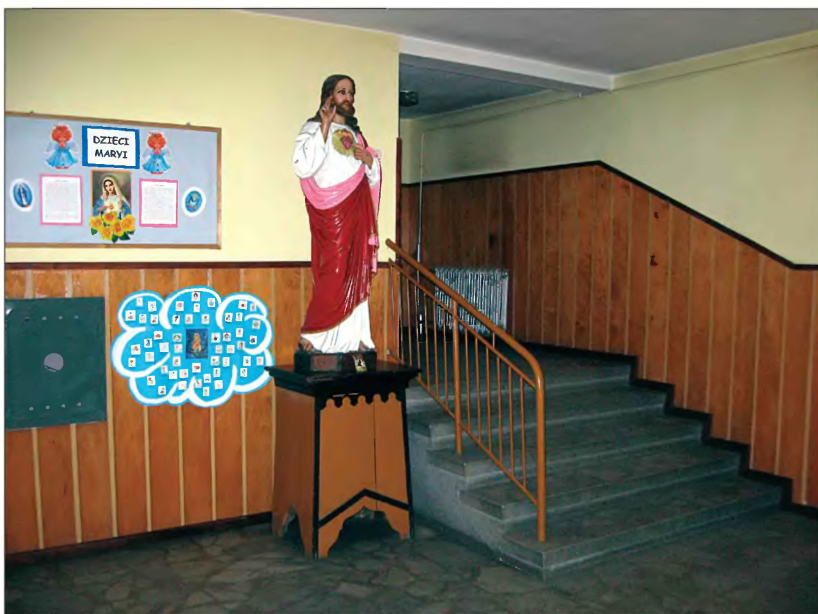
Jednak z nieznanых obecnie powodów ta druga data także nie okazała się ostateczną – podczas zebrania w dniu 29 V 1949 roku ustalono, że uroczystość poświęcenia figury SJ – połączona z przyjęciem nowych członków – odbędzie się 26 VI 1949 roku. Tak też się stało.

Obecnie umieszczona na podwyższeniu figura znajduje się w hallu Salek Katechetycznych przy ul. Okrzei, naprzeciwko starego kościoła św. Wojciecha i MB Śnieżnej.





Figura Serca Jezusowego, zakupiona przez Straż Honorową w 1948 roku, znajduje się obecnie w głównym hallu nowych salek katechetycznych przy ul. Okrzei.





**Odpisy protokołów  
Straży Honorowej w Mikołowie  
1935-1939 / 1945-1949**

W odpisach protokołów zachowano pisownię i interpunkcję zgodną z oryginałem. Jedynym wyjątkiem są braki znaków diakrytycznych w literach ć, ń, ó, ś, ź, ż, a także ą i ę, wynikające z charakteru pisma, względnie z niedokładności protokolanta; w odpisie braki te uzupełniono.

Za pomocą asteriska (\*) oznaczono wyrazy, mogące wywołać u Czytelnika wrażenie, że zapis jest rezultatem pomyłki popełnionej w trakcie przepisywania. Z reguły jednak oznaczenia tego nie stosowano w stosunku do form archaicznych, niezgodnych wprawdzie z obowiązującymi obecnie zasadami ortografii, lecz stosowanych powszechnie w okresie międzywojennym.

W oryginale akapity stosowane są sporadycznie. W odpisach każdy z tekstów podzielony został na paragrafy, wyszczególniono również numerowane listy i wykazy.

### **Protokół z zebrań Arcybractwa Straży Honorowej w maju 1935 r**

Z inicjatywy Wielb. ks. Proboszcza Dr. Karola Wilka zostało założone w maju Arcybractwo Straży Honorowej Serca Pana Jezusa, dotychczas nieistniejące w parafii Mikołowskiej.

W tym celu zwołał Wiel. ks Dyr. trzy zebrania informacyjne na których omawiano pierwsze kroki tego Arcybractwa. Po pierwszym nabożeństwie niedzielnem ks. Dyr. zagaił zebranie katolickiem pozdrowieniem N.b.p.J.Ch. i przywitał zebranych członków, poczem przystąpiono do wyboru Zarządu.

Wyборы odbyły się jawnie i dały taki rezultat. Jako przełożona Straży wyszła z wyborów p. Wiktorja Wolna, sekretarka p. Konstantyna Mendrak a skarbniczka p. Paulina Gdynia.

Trzecie zebranie z rządu zwołano w celu omówienia sprawy przyjęcia. Jako dzień przyjęcia został obrany dzień uroczystości S.J. aly\* z powodu zajęć członków w tym dniu przełożono przyjęcie na następną niedzielę t.j. 30 czerwca.

W dalszym ciągu Wiel. ks Dyr. mówił o obowiązkach Arcybractwa i pouczał członków jak powinni odprawić swoją Godzinę Straży względnie o losach. Dalej oblaśnił\* ks. Dyr. że hasłem\* Straży Honorowej jest: Niech żyje Jezus.

Zakończono zebranie katolickiem pozdrowieniem: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.

Przełożona (–) Wiktorja Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 7 lipca 1935 r.**

W Niedzielę 7 lipca po Adoracji i Nieszporach wszyscy członkowie zebrali się w salce przy probostwie. Wiel. ks. Dyrektor zagaił zebranie pozdr. N. b.p.J.Chr. i wszystkich obecnych pięknie przywitał.

Następnie rozpoczął ks. Dyr. przemówienie wiążąc\* go z ewangelją niedzielną. Jakkolwiek Apostołowie skupiali się koło P.J. tak też i St. H. ma się skupiać koło S.J. Podkreślił że A.S.H. jest już rozwinięte na całym niemal świecie nawet i Ameryce, to też za przykładem S. lud garnie się w pierwsze piątki do Stołu Pańskiego. Dalej zachęcał ks. Dyr. ażeby rodziny zaprowadziły tak zwaną Intronizację czeli\* poświęcenie się S.J.

Po przemówieniu ks. Dyr. omówiono różne sprawy, i dziewczynka Kryśia Golikówna wygłosiła pouczający wierszyk do S.J.

Później rozdano członkom losy aby się ćwiczyli w wypisanej na nim cnoście. Na tym zakończono zebranie.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 1 września 1935 r.**

W Niedzielę 1 września po nieszpórach i adoracji udali się wszyscy członkowie do salki celem odbycia swojego zebrania miesięcznego. Zebranie prowadzono w następującym porządku.

- 1) Zagajenie.
- 2) Powitanie członków.
- 3) Odśpiewanie pieśni.
- 4) Odczytanie protokołu.
- 5) Przemówienie ks Dyr.
- 6) Omówienie spraw.
- 7) Rozdanie losów i zebranie składek.

Przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem N.b.p.J.Chr. a na wstępie odśpiewano pieśń *Hejże Straży Hon.*

Następnym punktem zebrania było przemówienie ks Dyr. Wielb. ks. Dyr. mówił o zniekształconej Twarzy P.J. i gorącymi słowami zachęcił wszystkich członków do prywatnego nabożeństwa Twarzy i Ran P.J.

Po przemówieniu ks. Dyr. zabrała głos przełożona celem omówienia różnych spraw Arcybrackich. Dwie dziewczynki wygłosiły imponujące wierszyki o S.J.

Aby w każdy nowy piątek mieć udział w mszy św. zebrano składki miesięczne. Następnie wymieniono losy, poczem na zakończenie\* odśpiewano pieśń *Pójdź o Honorowa Straży.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 6 października 1935 r.**

W niedzielę dnia 6 października po nieszpórach i adoracji wszyscy członkowie udali się do salki na swoje miesięczne zebranie.

Zebrawie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Odśpiewanie pieśni.
3. Odczytanie Protokołu.
4. Przemówienie ks. Dyr.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Rozdanie losów i zebranie składek mies.

Po przybyciu ks. Dyr. przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: Niech będzie pochwalony J. Chr. a na wstępie odśpiewano pieśń „*Z tej biednej ziemi*”. Po odśpiewaniu pieśni Wielb. ks. Dyr. przywitał zebranych członków, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks. Dyr. prosząc go o przemówienie, co też ks. Dyr. uczynił.

Nawiązując swoje przemówienie z uroczystością Małgorzaty Marji, która przypada 17. października zaznacza ks. Dyr. że wybrał P.J. swą służebnicą Małgorzatę Marją\* Alacoque z Zakonu Nawiedzenia Najśw. M.P. z powodu świętobliwości\* życia zasługującą\* na ten zaszczyt, aby to nabożeństwo do Jego Najświętszego Serca zaprowadziła i rozkrzewiła.

Pan Jezus dając tę wielką Obietnicę M.M. apeluje ks Dyr. by nie tylko członkowie Straży brali udział w nabożeństwach w nowe piątki, lecz cała parafja a przede\* wszystkim\* mężowie naszej parafji.\*

Po przemówieniu zostały rozstrzygnięte różne sprawy. Także dziewczynka wygłosiła ładny wierszyk.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki poczem zakończono zebranie pieśnią „*Pod twój płaszcz się uciekamy*”.

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 3 listopada 1935 r.**

W niedzielę dnia 3. listopada odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 73 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. członków i odśpiewanie pieśni.
3. Odczytanie protokołu.
4. Przemówienie ks. Dyr.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.

Po przybyciu ks. Dyr. przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus”. Na wstępie odśpiewano pieśń „*Serce twe Jezu*”. Pod odśpiewaniu pieśni Wielb. ks. Dyr przywitał zebranych członków, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks. Dyr. W swoim przemówieniu ks Dyr. zachęcał członków do wzmacniania ruchu Eucharystycznego. Można to uczynić w tym\* sposób że członkowie zachęcać będą innych do przyjmowania Sakr. Ołtarza w pierwsze piątki i przez to wzmocni się liczba przystępujących do komunji\* św. Równocześnie podkreśla dobre przygotowanie się do komunji\* i dziękczynienia po niej a do tego dołączyć hemn\* „*Wielbij duszo moja Pana*”. Z okazji imienin Wielb. ks Dyr. dwie dziewczynki wygłosiły deklamacje połączone z powinszowaniami.

W omówieniu spraw brackich uchwalono dzień przyjęcia. W dniu 10 listopada przyją\* Wielb. ks. Dyr. 33 nowych członków do Straży Honorowej.

Po omówieniu spraw wymieniono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią „*Dokąd się mam uciekać*”.

Niech żyje Jezus.

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 1 grudnia 1935 r.**

W niedzielę dnia 1 grudnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 110 członkiń. Zebranie odbyło się w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. członków i odśpiewanie pieśni.
3. Odczytanie protokołu.
4. Przemówienie ks. Dyrektora.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebr. składek.
7. Zakończenie.

Po przybyciu ks. Dyr. przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem Niech będzie pochwalony J. Chr. i na wstępie odśpiewano pieśń: *Witaj nam witaj*. Po odśpiewaniu pieśni przełożona przywitała członków poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoje przemówienie z pierwszą niedzielą Adwentu prosi ks. Dyr. o cierpliwą i wytrwałą pobożność w tym nowym roku kościelnym.

W punkcie omówienie spraw brackich uchwalili członkowie, by godzinę świętą odprawić każdy nowy czwartek od godziny 5-6. wieczorem. Adorację natomiast zostawić w tym samym porządku to jest w niedzielę po nieszporach. Po omówieniu spraw pewna mała członkinia\* wygłosiła wierszyk, poczem nastąpiła wymiana losów i zbieranie składek miesięcznych. Pieśnią „*Pobłogosław Jezu drogi*” zakończono zebranie.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 5 stycznia 1936 r.**

W niedzielę dnia 5 stycznia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 102 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

- |  |                                  |
|--|----------------------------------|
| 1. Zagajenie.                          | 5. Omówienie spraw brackich.     |
| 2. Pow. członków i odśpiewanie pieśni. | 6. Losowanie i zebranie składek. |
| 3. Odczytanie protokołu.               | 7. Zakończynie.*                 |
| 4. Przemówienie ks. Dyrektora.         |                                  |

Po przybyciu ks. Dyr. przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem Niech będzie p. J. Chr. i na wstępie odśpiewano pieśń: „*Bóg się rodzi*”. Po odśpiewaniu pieśni przełożona powitała ks. Dyrektora oraz zebranych członków, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

W przemówieniu swoim ks. Dyr. przyrównując\* nasze Arcybractwo Straży Honorowej do Dzieciątka Jezus nie już w pieluszkach, lecz chodzącą\* do szkoły, życząc jej w tym nowem\* roku pomyślnego rozwoju i prosząc o uniwersalną pracę.

Po przemów. ks Dyr. dwie dziewczynki wygłosiły wierszyki noworoczne życząc ks Dyr. wszystkiego\* dobrego.

W punkcie omówienie spraw zastanawiając się nad stanym\* kasy, prosząc członkiń\* o lepszom\* ofiarność.

Po omówieniu spraw wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Śliczna Panienska Jezusa zrodziła*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 2. lutego 1936 r.**

W niedzielę dnia 2. lutego odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń, i odśpiew. pieśni.
3. Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania.
4. Przemówienie ks. Dyrektora.
5. Omówienie spraw br.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebr. pozdrowieniem: N.b. p.J.Ch. i na wstępie odpś. pieśń: „*Brzmij cichej godziny*”. Po odśpiewaniu pieśni przełożona przywitała ks. Dyrektora oraz zebranych członków, poczem sekretarka odczytała protokół, który została przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos wielb. ks. Dyrektor.

Nawiązując swoje przemówienie z uroczystością Oczyszczn. N.M.P. mówi ks. Dyrektor o znaczeniu tegoż święta, że jest ono jakoby Aktem upokorzenia i wynagrodzenia.\* Gorącymi słowami Wielb. ks. Dyrektor zachęcał wszystkie\* członkinie do cierpliwego znoszenia wszystkich krzyżów jakie Pan Bóg na nas zsyła, stawiając za przykład Teresę z Konnersreut i Dyma Galgani.

Po przemówieniu ks. Dyrektora wygłosiła dziewczynka wierszyk.

W omówieniu spraw brackich zostały załatwione różne sprawy.

Następnie wymieniono\* losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Z tej biednej ziemi.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej dnia 1 marca 1936 r.**

W niedzielę dnia 1 marca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 90 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń i odśpiewania\* pieśni.



3. Odczytanie protokołu.
4. Przemówienie ks. Dyrektora.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończy.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: N.b.p.J.Chr. i na wstępie odśpiewano pieśń: *W krzyżu cierpienie*. Po odśp. pieśni przełożona przywitała ks Dyrektora oraz zebranych członkiń, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos wielb. ks. Dyr.

W przemówieniu swoim przedstawia nam ks D. P.J. jako męża boleści z jego najśw. 5 ranami i zachęca członków do szczygólnego\* nabożeństwa 5 ran P.J. Także zachęcał ks Dyrektor, aby członkowie wraz z rodzinami gremjalnie\* brali udział w misji św.

Po przemówieniu ks Dyr. wygłosiła mała członkinia\* wierszyk.

W omówieniu spraw brackich zostały załatwione różne sprawy. Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Przystąpcie bliżej grzesznicy*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej dnia 5. kwietnia 1936 r.**

W niedzielę dnia 5. kwietnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 90 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń i odśpiewanie pieśni.
3. Odczytanie protokołu.
4. Przemówienie ks. Dyrektora.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem N.b.p.J.Chr. i na wstępie odśpiewano pieśń: „*Jezus mój ukrzyżowany*”. Po odśpiewaniu pieśni przełożona przywitała ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie oddała głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

W przemówieniu swoim przedstawia nam ks. Dyr. P.J. jako Przyjaciela Straży Honorowej. To też\* ks. Dyrektor apeluje do członkiń by brały gremjalny\* udział w godzinie św. i Adoracji miesięcznej, za co nam Zbawiciel wynagrodzi nasze trudy.

Po przemówieniu ks. Dyrektora wygłosiły dwie mały\* członkinie wierzyki.

W punkcie omówienie spraw brackich prosi przełożona członkinie o ofiarność na oszklenie obrazu wzgl. Zegaru\* Straży Honorowej którą\* kwotę\* wynosić będzie koło 200 zł.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 3 maja 1936 r.**

W niedzielę dnia 3 maja odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 80 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks Dyrektora oraz zebranych członkiń i odśpiewanie pieśni.
3. Odczytanie protokołu.
4. Przemówienie ks. Dyrektora.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagała zebranie pozdrowieniem: N.b.p.J.Chr. oraz wita ks. i wszystkich zebranych. Po przywitaniu odśpiewano pieśń: *Już się zbliżył miesiąc maj*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

Jako w tym dniu przypadająca uroczystość Znalezienia św. Krzyża przedstawia nam ks. Dyrektor w przemówieniu swoim krzyż św. jako drogowskaz Straży Honorowej i uprasza o weznawanie\* krzyża św. i prosi o dalszą współpracę.\* Po przemówieniu nastąpiła jedna deklamacja.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: *Serce Twe Jezus*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej  
dnia 7. czerwca 1936 r.**

W niedzielę dnia 7. czerwca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 70 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks Dyrektora.
6. Omówien. spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: Niech będzie pochw. Jezus Chrystus oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych. Po przywitaniu\* odśpiewano pieśń: *Błogi czas nam teraz świeci*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks Dyktorowi.

Ponieważ w tym miesiącu przypada uroczystość poświęcynie\* obrazu wzgl. Zegaru\* Straży Honorowej objaśnia nam ks. Dyr. cel i jego zewnętrzne znaki, i prosi o skromną i cichą pracę, która jest P. Bogu miłą. W punkcie omówienie spraw brackich omówiono również uroczystość poświęcynie\* obrazu, która przypada na niedzielę 21. czerwca, lecz z powodu wzięcia udziału w procesji parafii naszej do Piotrowic poświęcynie\* ustalone zostało w uroczystość S.P.J. to jest 19 czerwca. Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią „*Każda żyjąca dusza*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej  
dnia 5 lipca 1936 r.**

W niedzielę dnia 5 lipca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 105 członkiń.

Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: N.b.p.J.Ch. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych. Następnie odśpiewano pieśń *Twemu Sercu czescz\* skladamy*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddała głos Wielb. ks. Dyktorowi.

W przemówieniu swoim przedstawja\* nam ks. Dyr jak Straż H. rozwija się na całym świecie.

Po przemówieniu załatwiono sprawy brackie, poczem 3 dziewczynki deklamowały wierszyki.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończyło zebranie pieśnią: „*Brzmij cichej godziny*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej dnia 2. sierpnia 1936 r.**

W niedzielę dnia 2. sierpnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 80 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Powitanie członkiń.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Nasamprzód wita przełożona zebranych członkiń i zagaja zebranie pozdr. N.b.p.J.Chr. Następnie odśpiewano pieśń *Królowej Anielskiej śpiewajmy* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Z powodu wakacji Wielb. ks. Dyrektora przemówienie wypadło.

W dalszym ciągu załatwiono sprawy towarzyskie, wymieniono losy i zebrano składki, poczem zakończono zebranie pieśnią „*Kochajmy Pana*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej dnia 6 września 1936 r.**

W niedzielę dnia 6 września odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 110 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie\* spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: N.b.p.J.Chr. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członków i gości. Następnie odśpiewano pieśń *Serce Twe Jezu*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Dalszym punktem zebrania było przemówienie Wielb. ks. Dyrektora. Określa Wielb. ks. Dyrektor wielkie okrucieństwa w Hiszpanii. Mimo to katolicy hiszpańscy bronią się całymi\* siłami by zostać wiernie przy swoim Mistrzu. Wielka zawziętość komunistów nie pozwoliła nawet na to, żeby wielka figura Serca P.J. mogła spokojnie\* stać, dlatego zaczęli strzelać do niej, aż się rozsypała w gruzy. Wielb. ks. Dyrektor zachęcał w gorących słowach do modlitw za prześladowanych katolików.

Co do spraw brackich ustalono zebranie na godzinę 14<sup>36</sup>. Następnie Wielb. ks. Dyrektor prosi o gremjalny\* udział w pielgrzymce do Piekar.

Później wymieniono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Brzmij cichej godzinie*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej  
dnia 4. października 1936 r.**

W niedzielę dnia 4 października odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 70 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *Serdeczna Matko*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Dalszym punktem zebrania było przemówienie Wielb. ks. Dyrektora. W przemówieniu swoim prosi Wielb. ks. D. aby pracować bezinteresownie i tak upodobnić się do Chrystusa.

Po przemówieniu nastąpiła dyklamacja\* pewnej dziewczynki.

W punkcie omówienie spraw brackich zostało\* między innymi\* omówiona uroczystość święta Chrystusa króla, która przypada w ostatnią niedzielę października.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Twemu Sercu cześć składamy*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

Vidi, 3.11. 1936 r.  
(–) Ks. Janota, dziekan

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej  
dnia 5 Listopada\* 1936 r.**

W czwartek dnia 5 listopada odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 50 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. X Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.

4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *Serce Twe Jezu*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie oddała przełożona głos Wielb ks. Dyktorowi.

W przemówieniu swoim określa nam ks Dyrektor dwojakie cierpienia dusz w czyściu\* będących, pierwsze tęsknota za P. Bogiem i męczarnie ognia wewnętrznego dlatego pragnie dusza jedynie P. Boga, to też\* Wielb ks Dyr. prosi, aby członkowie piątkową mszę i komunię św. ofiarowali za dusze a przede wszystkim\* za dusze naszych członków.

Po przemówieniu omówiono sprawy brackie. Po między\* innymi zabiera p Lisowa głos i prosi członkinie, by przy Adoracji wzgl. godzinie św. skupiały się koło ołtarza S.P.J. a nie rozchodziły się po całym kościele.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Bądź pozdr. S.m.P.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej dnia 6. grudnia 1936 r.**

W niedzielę dnia 6 grudnia 1936 r odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 90 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. N. b. p. J. Chr. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członków.

Następnie odśpiewano pieśń *Skądże Jezu miły*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

W przemówieniu opisuje Wielb. ks. D. przebieg o szacie Zb. Podkreśla, iż szata Zbawiciela była utkana przez matkę jego z jednego kawałka, a przy meście Zb. dostaje się do rąk wierzącego żołnierza, i tak nareszcie\* dostaje się w opiekę św. Heleny, skąd do dziś jest wystawiony na publiczny widok w kościele trewirskim.\* To też\* Wielb. ks. Dyrektor prosi, by na pierwszym miejscu Straż Honorowa dbała o szatę łaski poświęcającej.

Po przemówieniu załatwiono sprawy brackie.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią *Miałam Ci ja w sercu*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

#### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej które się odbyło dnia 3 stycznia 1937 r.**

W niedzielę dnia 7 stycznia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 70 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. członkiń.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Wierszyki dziewczynków.\*
7. Losowanie i składki.
8. Zakończynie.\*

Przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem: N.b.p.J.Ch. oraz wita wszystkich członkiń. Następnie odśpiewano pieśń *Ach witajże pożądana*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

W dalszym ciągu omówiono sprawy brackie, poczem nasze mały\* członkinie wygłosiły 2 wierszyki.

Następnie wymieniono losy i zebrano składki, poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Ach ubogi żłobie*”.

Przełożona [brak podpisu]

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka [brak podpisu]



**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej,  
które się odbyło dnia 7 lutego 1937 r.**

W niedzielę dnia 7 lutego odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

I. Zagajenie.

II. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członkiń.

III. Odśpiewanie pieśni.

IV. Odczytanie protokołu.

V. Przemówienie ks. Dyrektora.

VI. Omówienie spraw brackich.

VII. Losowanie i zebranie składek.

VIII. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. N. b. p. J. Chr. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członkiń. Następnie odśpiewano pieśń *O serce Boga mego*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddaje głos Wielb ks. Dyktorowi.

W przemówieniu swoim poucza nas Wielb. ks. D. o dobrym przygotowaniu się do komunii\* św. i dziękczynieniu po niej.

W drugim\* punkcie Wielb. ks Dyrektor prosi aby członkowie często odwiedzali najsw. S. a przede wszystkim\* brali żywy udział w adoracji miesięcznej i godzinie św. która\* odprawia się każdy pierszy\* czwartek w miesiącu o godz. 5. po południu.

W punkcie spraw brackich daje przełożona do wiadomości, że zaległości za obraz zostały wyrównane, za którą ofiarność składa członkiniom serdeczne „Bóg zapłać”. Następnie nasza mała członkinia\* wygłosiła wierszyk.

Także wymieniono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Niechaj S.J.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej,  
które się odbyło dnia 7. III. 1937 r.**

W niedzielę dnia 7. marca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 75 członkiń. Zebranie odbyło się z następującym programem.\*

- I Zagajenie.
- II Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
- III Odśpiewanie pieśni.
- IV Odczytanie protokołu.
- V Przemówienie ks. Dyrektora.
- VI Omówienie spraw brackich.
- VII Losy i składki.
- VIII Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. N. b. p. J. Chr. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń „*Pamiętaj człowiecze na Jezusa*”, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyktorowi.

Nawiązując swoje przemówienie do pieśni: *Ludu mój ludu* określa nam Wielb. ks. Dyktor nieograniczoną miłość S.J. z którego nieustannie bucha ogień miłości, to też\* Wielb. ks. Dyktor pobudza członków wstrzymywać się od grzechów powszednich, aby nie zasmucać to Boskie Serce. Zaprasza także Wielb. ks. Dyktor, aby członkowie wzięli\* gremjalny\* udział w Re-kolekcjach parafialnych, które odbędą się od Palmowej niedziele\* wieczorem do Wielkiejśrody.\* Co do punktu szóstego daje przełożona do wiadomości, że godzina święta przypada na Wielki Czwartek.

Następnie Krysia Golikówna ogłosiła wierszyk p.t. Godzina Straży.

Także wymieniono losy i zebrano miesięczne składki poczem zakończono pieśnią: „*Jezu mój ukrzyżowany*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyktor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej, które się odbyło dnia 4 kwietnia 1937 r.**

W niedzielę dnia 4 kwietnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 90 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku

- I Zagajenie.
- II Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
- III Odśpiewanie pieśni.
- VI\* Omówienie spraw brackich.
- V Odczytanie protokołu.
- VI Przemówienie ks. Dyrektora.

VII Losy i składki.

VIII Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. N. b. p. J. Chr. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zabranych członkiń. Następnie odśpiewano pieśń: „*Nie opuszczaj nas*”, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty\* bez zmian. Następnie oddały\* głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoje przemówienie do niedzielniejszej\* Ewangelji\* św. opisuje nam Wielb. ks. Dyrektor przebieg o Wieczniku, gdzie P.J. ustanowił N.S.O. i otworzył serce swoje dla uczniów i także dla nas wszystkich, to też\* Wielb. ks. D. apeluje do członków by przyjmować P.J. z wielką pokorą.

W dalszym punkcie omówiono sprawy brackie wymieniono losy i zebrano składki miesięczne.

Następnie dwie dziewczynki wygłosiły deklamacje p.T. Aleluja\* i czyste serce, poczem zakończono zebranie pieśnią „*O Serce Jezusa*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 2. maja 1937 r.**

W niedzielę dnia 2. maja odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem N.b.p.J.Ch. oraz wita ks. Dyrektora i wszystkich zebranych członkiń. Następnie odśpiewano pieśń „*Dnia każdego*” poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Następnie przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoje przemówienie do dwóch\* obietnic P.J. uczynione\* św. Małg. M. dla czcicieli n.S. jego mianowicie: Zgoda i pokój będą panowały w

ich rodzinach i rozbite rodziny zjednoczę\*, zwraca się Wielb. ks Dyrektor do członków i apeluje żyć w zgodzie i świecić dobrym przykładem.

W punkcie szóstym omówiono sprawy brackie, rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: „*O niewysłowione*”.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 6 czerwca 1937 r.**

W niedzielę dnia 6 czerwca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 60 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. członkiń.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Przełożona zagaiła zebranie pozdr. N.b.p.J.Ch. oraz wita wszystkich zebranych członkiń. Następnie odśpiewano pieśń *O Serce Jezusa*: poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

W dalszym punkcie omówiono sprawy brackie, w którym\* ustalono przyjęcie na dzień 20 czerwca.

Następnie rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Idźmy tulmy się jak dziatki*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 4 lipca 1937 r.**

W niedzielę dnia 4 lipca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p Wolnej przy udziale 80 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Omówienie spraw brackich.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Przełożona po przybyciu ks. Dyrektora zagaiła zebranie pozdr. N. b. p. J. Chr. oraz wita ks. Dyrekt. i wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *Każda żyjąca dusza*; poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyktorowi. Ponieważ miesiąc lipiec jest poświęcony krwi przynajdroższej poucza nas Wielb. ks. Dyktor o przelaniu krwi P.J. od obrzezania do Ogrójca aż na Kalwarię\* i na Krzyż. Dlatego Straż Honorowa ma sobie w tym miesiącu wziąć\* za zadanie by te krople, które daremnie były przelane ofiarować Bogu o nawrócynie\* grzesników.\*

Co do punktu piątego daje przełożona do wiadomości ze karty składkowe będą na przyszłe zebranie rozdzielone.

Następnie rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Kochajmy Pana*”.

Przełożona (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. St. Honorowej odbytego w dniu 1 sierpnia 1937 r.**

W niedzielę dnia 1 sierpnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 80 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. D.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. Niech będzie pochwalony J. Chrystus oraz wita ks Dyrektora i wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *O Serce Boga mego*, poczem sekre-

tarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyr.

Nawiązując swoją przemowę do litanii S.J. określa nam Wielb. ks. Dyrektor znacząco\* Inwokacji\*: Serce Jezusa źródło wszelkiej pociechy, i zachęca członków szukać radości w chwale Bożej, starać się o wieczne zbawienie i tak w szczerzej modlitwie szukać źródła wszelkiej pociechy.

Po przemówieniu rozdzielono legitymacje, rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: *O Maria moja radość.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 5 września 1937 r.**

W niedzielę dnia 5 września odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85 członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow ks Dyrektora oraz zebranych członkiń.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. D.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. N. b. p. J. Ch. i wita ks. D. oraz wszystkich zebranych członkiń. Następnie odśpiewano pieśń: *Niechaj S.J.* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Następnie Wielb. ks. Dyrektor przemawia o Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym\* w Poznaniu i innych, które służą do rozszerzanie\* czci Chrystusa Króla.

Po przemówieniu rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Tysiąc razy pozdrawiamy Ciebie.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej odbytego w dniu 3 października 1937 r.**

W niedzielę dnia 3 października odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p Wolnej przy udziale 85 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. D. oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. N.b.p.J.Chr. wita ks. D. i wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *Zawitaj matko różańca św.* poczem sekretarka odczytała protokół który został przyjęty bez zmian. Przełożona oddaje głos Wielb. ks. D.

Nawiązując swoje przemówienie do I.S.J. określa Wielb ks Dyrektor zazwyczaj\* Inwokacji: Serce J. źródło życia i świętości. Jak pierwszy\* chrześcijanie łączyli się w katakumbach z P.J. i tak rodziło się życie nadprzyrodzone, tak też Straż Honorowa ma się skupiać koło S.J.

Po przemówieniu rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie miesięczne pieśnią *Dokąd się mam uciekać.*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej odbytego w dniu 7 listopada 1937 r.**

W niedzielę dnia 7 listopada odbyło się zebranie Arcybractwa Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 80 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow ks. D. oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks D.
6. Losowanie i zebranie składek.
7. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. D. przełożona zagała zebranie pozdrowieniem N.b.p.J. Chr. wita ks. D. oraz zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *Jezu miłości twej*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoje przemówienie w dalszym ciągu do L. S. J. objaśnia Wielb. ks. Dyrektor znaczenie\* Inwokacji Serce Jezusa zelżywościami\* nasyczone z. s. n. Lud nie chciał uznać Zbawiciela za swego łącząc Panu Jezusowi w męce jego, za to my mamy cierpieć wszystko milcząc i dziękować Bogu za krzyż i przykrości. Zaznacza Wielb. ks. D. Litanię odprowadzać z wyrozumieniem i wymawiać potężniej.

Po przemówieniu rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebranie pieśnią: *Nazareński śliczny kwiecie*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 5 grudnia 1937 r.**

W niedzielę dnia 5 grudnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85 członków. Zebranie prowadzono jak następuje:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Sprawy brackie.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora zagała przełożona zebranie pozdr. N. b. p. J. Ch. wita ks. Dyrektora oraz zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń: *O Serce Boga mego* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Przełożona oddaje głos Wielb. ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoje przemówienie w dalszym ciągu d\* Litani S.J. objaśnia Wielb. ks. Dyrektor znaczenie\* Inwokacji\*: Serce J. domie\* Boży i bramo niebios z.s.n. Wielb. ks. Dyrektor porówna\* S.J. do domu bożego i jest jak by\* niebym\* na ziemi, dlatego ma Straż Honorowa kochać to boskie serce, łączyć się jak najściślej\* z nim i także te swoje godziny i adoracje spędzać jak najlepiej przed tabernakulum i tak przeto zapewnić sobie zbawienie wieczne.



Dziękując za przemówienie, przystępuje przewodnicząca do punktu szóstego, i prosi członków o niszczynie\* zaległości w roku starym.

Następnie rozdzielono losy i zebrano składki miesięczne, poczem zakończono zebranie pieśnią: *Witaj święta i poczęta*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 2. stycznia 1938 r.**

W niedzielę dnia 2, stycznia odbyło się zebranie Arcybractwa Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 60 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku

1. Zagajenie.
2. Pow. członków.
3. Odśpiewanie pieśni.
4. Odczytanie protokołu.
5. Losowanie i zebranie składek.
6. Zakończynie.\*

Przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem N.b.p.J.Chr. i wita wszystkich członków. Następnie odśpiewano pieśń: *Gdy się Chrystus rodzi* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

W dalszym punkcie omówiono sprawy brackie wymieniono losy, i zebrano składki miesięczne poczem zakończono zebr. pieśnią: *Ach witajże pożądana*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona [brak podpisu]

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 6. lutego 1938 r.**

W niedzielę dnia 6. lutego odbyło się zebranie Arcybractwa Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85 członków. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

1. Zagajenie.
2. Pow. ks. Dyrektora oraz zebranych członków.
3. Odśpiewanie pieśni.

4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie ks. Dyrektora.
6. Omówienie spraw brackich.
7. Losowanie i zebranie składek.
8. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrekt. przełożona zagaiła zebranie pozdr. N.b.p.J.Chr. wita ks. D. oraz zebranych członkiń. Następnie odśpiewano pieśń: *O Serce Boga mego*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Przełożona oddaje głos Wilb. ks Dyrektorowi.

W przemówieniu swoim Wielb. ks. Dyrektor porusza zabawy karnawałowe prosząc członkiń być umiarkowanym w zabawach i zachować powagę tak jak przystoi członkom Straży Honorowej.

Dziękując za przemówienie przystępuje przewodnicząca do rozdzielnia\* losów a skarbniczka do zebrania składek, poczem zakończono zebranie pieśnią: *Serdeczna matko*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z zebrania Arcybr. Straży Honorowej z dnia 6go marca 1938. r.**

W niedzielę dnia 6.go marca odbyło się zebranie Straży Honorowej w domu związkowem\* przy udziale 76.ciu członkiń. Program zebrania był następujący:

- 1.) Zagajenie.
- 2.) Powitanie ks. Dyrektora oraz zebrany\* członkinie.
- 3.) Odśpiewanie pieśni.
- 4.) Odczytanie protokołu.
- 5.) Przemówienie ks. Dyrek.
- 6.) Omówienie w sprawie\* zakupu Horągwi.
- 7.) Losowanie.
- 8.) Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrek. przełożona p. Wolna zagaiła zebranie pozdr. N. będzie p. J. Chr. wita wielbnego ks. Dyrekt. oraz zebrany\* członkinie. Następnie odśpiewano pieśń (*Witaj Matko uwielbiona*). W punkcie 3cim w zastępstwie sekretarki odczytano protokół, który został przyjęty bez zmian.

Dalej przełożona udziela głosu ks. Dyrek. Wielb. ks. Dyrek. przemawiał do nas o cierpieniach P. Jezusa w czasie wielkiego postu. Znając dobrze mękę Pańską wiemy jak cierpliwie P. Jezus wszystko znośił.

Jak odczuł bóle, bo przyjął na się postać ludzką. Dlatego też nieraz P. Jezus wkłada takie same\* cierpienia na ludzi. Ks. Dyrekt. przytoczył nam przykład Teresy Neuman, która w obecnych czasach idzie śladami Chrystusa. Tak P. Jezus nigdy nie włoży zadługo\* cierpień. Ale wszystkie cierpienia wymagają cierpliwości. Uczmy się i my jako Straż Honorowa tej wielkiej\* cnoty cierpliwości a otrzymamy za to nagrodę wieczną.

Po przemówieniu ks. Dyrekt. uchwalono zamówić Horągiew w sztuce kościelnej w Katowicach. Wybrano zatym\* trzy delegatki do Katowic. p.p. Wolna. Bromboszczowa. i Gdyniowa.

Na ostatku rozdano losy i odśpiewano pieśń. *Przystąpcie bliżej grzesznicy.* Zebranie zakończono chasłym.\*

Niech żyje Jezus.

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Przełożona (–) Wiktoria Wolna  
Sekretarka [brak podpisu]

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 3. kwietnia 1938 r.**

W niedzielę dnia 3 kwietnia odbyło się zebranie Straży Honorowej przy udziale 70ciu członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

- I. Zagajenie.
- II. Powitanie ks Dyrektora oraz zebr. członkiń.
- III. Odśpiewanie pieśni.
- IV. Odczytanie protokołu.
- V. Przemówienie ks. Dyrektora.
- VI. Odczytanie umowy od zakupu Horągwi.\*
- VII. Losowanie.
- VIII. Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem N.b.p.J.Ch. wita ks. Dyrekt. oraz zebrane członkinie. Następnie odśpiewano pieśń: *Rozpłyńcie się me źrenice* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. Przełożona udziala\* głosu Wielb. ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoją przemowę do św. M.B. bolesnyj\* określa Wielb. ks. Dyrektor boleści M.B. od proroctwa starca Symeona aż do chwili pogrzebu Jezusa, włączając pierwsze trzy boleści do młodych lat Jezusowych, a najrzewniej opisuje żegnanie P.J. z matką najświętszą, tak też kościół katolicki wczuł się w te boleści M.B. ustanowił tę uroczystość w piątek przed Palmową Niedzielą, dlatego Wielb. ks Dyrektor zaprasza członkinie na tę uroczystość połączoną ze mszą św. i kazaniem.

Dziękując za przemówienie przystępuje przełożona do odczytania umowy od zamówionej Horągwi.\* Wielb. ks. Dyrektor proponuje, by zaproszono na poświęcenie Horągwi\* które się odbędzie 5. czerwca pierwsze święto Zielonych świąt sąsiednie\* bractwa Piotrowice Panewniki i Lipiny. Także prosi przewodniczącą by członkinie były stałemi\* Abonentami Gościa Niedzielnego.

Następnie rozdzielono losy poczem zakończono zebranie pieśnią *Kto jest sługą Matki świętej*.

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 1. maja 1938 r.**

W niedzielę dnia 1. maja odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 85ciu członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

I Zagajenie.

II Pow. ks. Dyrektora oraz zebr. członkiń.

III Odśpiewanie pieśni.

IV Odczytanie protokołu.

V Przemówienie ks. Dyrektora.

VI Wybór sztandarowych.

VII Losowanie.

VIII Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagała zebranie pozdrowieniem N.b.p.J.Chr. wita ks. Dyrektora i zebrane członkinie. Następnie odśpiewano pieśń: *Niechaj S.J.* poczem sekretarka odczytała protokół który został przyjęty z pewną poprawką. Przełożona udziela głosu Wielb ks. Dyrektorowi.

Nawiązując swoje przemówienie do okresu wielkanocnego przedstawia\* nam W. ks. D. radosne spotkanie się P.J. zmartwychwstałego z M swoją najśw. to też\* jej serce było napelnione nadzieją że syn jej rano w niedzielę zmartwychwstanie. Pismo św. nie zaznacza gdzie matka B. wtenczas się znajdowała a to dla wielkiej jej pokory, tak też i członkowie Straży Honorowej mają się ćwiczyć tej wielkiej cnoty i świecić przykładym.\*

Dziękując za przemówienie przystępuje przewodniczącą do wyboru sztandarowych. Zostałe\* wybrane p. Parczykowa Gdyniowa Mendrakowa Skrabakowa Golesna i p. Wojtynkowa. Przyjęcie zostało proponowane na dzień uroczystość\* S.J.

Następnie rozdzielono losy, poczem zakończono zebranie pieśnią *Już ty-raz\* wszyscy wraz.*

Niech żyje Jezus!

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 29. maja 1938 r.**

W niedzielę dnia 29. maja odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 70ciu członkiń. Program zebrania jest jak następuje

- 1 Zagajenie.
- 2 Pow członkiń.
- 3 Odśpiewanie pieśni.
- 4 Odczytanie protokołu.
- 5 Omówienie poświęcenia Horągwi.\*
- 6 Losowanie.
- 7 Zakończynie.\*

Przełożona zagaiła zebranie pozdrowieniem niech b.p.J.Chr. i wita wszystkie\* zebrane członkinie. Następnie odśpiewano pieśń *Brzmij cichej godziny* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

W punkcie piątym przystępuje przełożona do omówienia poświęcynia\* Horągwi.\* Nasamprzód daje do wiadomości że poświęcenie odbędzie się w pierwsze święto Zielonych świąt, a to z powodu poświęcenia Presbiterium\* Katedry w Katowicach, które się odbędzie w drugie święto.

Przełożona odczytuje Program uroczystości poświęcynia\* Horągwi\* jak następuje. Godz. 9<sup>45</sup> Zbiórka wszystkich Związków i zaproszonych Gości przy starym kościele. 10<sup>15</sup> Wymarsz do Kościoła. 10<sup>30</sup> Uroczysta suma i poświęcenie Horągwi.\* Po sumie krótka akademія i wpisanie do księgi pamiątkowej. Do powitania Gości poproszono p. Lisową. Pracą około ugoszczynia\* Straży Honorowej z Lipin zajmą\* się p.p. Kubistowa Goszucowa i p Zajka.

Wybrano drugi oddział\* sztandarowych następujące p Skupnikowa Kalusowa i p. Skrabakowa. trzecia grupa Łaziska-dolne.\*

Następnie rozdzielono losy poczem zakończono zebranie pieśnią: *O Serce Boga mego.*

Niech żyje Jezus!

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej  
odbytego w dniu 26 czerwca 1938 r.**

W niedzielę dnia 26 czerwca odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 96. członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku

I Zagajenie.

II Pow. członkiń.

III Odśpiewanie pieśni.

IV Odczytanie protokołu.

V Odczyt p. przewodniczącej.

VI Omówienie spraw brackich.

VII Losowanie.

VIII Zakończenie.\*

P. przewodnicząca zagaiła zebranie pozdr. N.b.p.J.Chr. i wita wszystkich zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń *Witaj krynico dobra wszelakiego* poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian. W punkcie piątym\* odczytuje p. przewodnicząca krótkie rozmyślanie pod tytułem: Nasz obowiązek modlitwy.

Następnie daje p. przewodn. do wiadomości, że z poręki ks. Chudego odbędzie się Akademia\* eucharystyczna na którą serdecznie zaprasza. Także zawiadamia o procesji do Wielk. Piekar w której Straż Honorowa bierze udział z nową Horągwią\* w dniu 3. lipca. Przypomina\* także że po nieszpochach odbędzie się uroczyste przyjęcie do Arcybr. a po przyjęciu wspólna fotografia.\*

Nastąpiło rozlosowanie poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Tysiąc razy pozdrawiamy ciebie*”.

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej  
odbytego w dniu 7 sierpnia 1938 r.**

W niedzielę dnia 7 sierpnia odbyło się zebranie Arcybr. Straży Honorowej pod przewodnictwem\* przełożonej p. Wolnej przy udziale 96ciu członkiń. Zebranie prowadzono w następującym porządku:

I Zagajenie i powitanie.

II Odczytanie protokołu i odśp. pieśni.

III Przemów. Wielb. ks Dyrektora.

IV Sprawozdanie przew. z pośw. Horągwi.\*

V Losowanie.

VI Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. Dyrektora przełożona zagaiła zebranie pozdr. J.b.p.J.Cr.\* wita W. ks. Dyrektora oraz zebranych członków. Następnie odśpiewano pieśń *Jezu gdy patrzę na to Serce twoje*, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

Przełożona udziela głosu Wielb. ks. Dyrektorowi. W przemówieniu swoim przedstawia nam Wielb. ks. Dyrektor rozwój Straży Honorowej na całej kuli ziemskiej to też\* W. Ks. Dyrektor apeluje do członków szerzyć kult Serca Jezusowego, być pilnym i wypełniać warunki Straży Honorowej.

W dalszym punkcie przełożona odczytuje krótkie sprawozdanie z poświęcenia Horągwi.\* Także daje do wiadomości że w Niedzielę dnia 21 sierpnia odbędzie się uroczystość Misji Wewnętrznej a to o godzinie 10 1/2 uroczysta Msza św. w Intencji rzeszonych\* Związków na której wezmą udział członkowie Straży z Horągwi.\* Także mają wszyscy przystąpić do wspólnej komunii św. Omówiona została także wycieczka do Jankowitza.

Nastąpiło rozlosowanie i zebranie składek miesięcznych, poczem zakończono zebranie pieśnią: *Idźmy tulmy się jak dziatki*.

Niech żyje Jezus!

Sekretarka (–) Florentyna Mendrak

Ks. Dyrektor [brak podpisu]

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Straży Honorowej odbytego w dniu 4go września 1938 r.**

W niedzielę dnia 4go września odbyło się zebranie Straży Honorowej pod przewodnictwem przełożony\* p. Wolny przy udziale\* 71. członkiń. Program był następujący:

- 1) Zagajenie i przywitanie.
- 2) Odśpiewanie pieśni.
- 3) Przemówienie Ks. Dyrektora.
- 4) Sprawa wyjazdu do Jankowitza.
- 5) Wymiana losów.
- 6) Zakończynie.\*

O godz 2giej przełożona Wolna zagaiła\* zebranie Niech b.p.J.Chr. witając Wielb. Ks. Dyrektora oraz wszystkich członków i członkinie, następnie\* odśpiewano pieśń: „*Dnia każdego Boga mego!*”.

Potem przełożona udzieliła głosu Ks. Dyrektorowi. Ks. Dyrektor w swoim przemówieniu podkreśla niby ta smutna jesień która nadchodzi ma swoje znaczenie.

My także po wesołych uroczystościach któreśmy przeżyły wnaszem\* Arcybractwie, wracamy znów do tego szarego życia na drogę pokuty. Słowa wypowiedzany\* przez Ks. Dyrek. dodały nam hartu. Że my członkinie Str. Honorowej będziemy stać na straży na tym posterunku miłości i chcemy naśladować Zbawiciela naszego J. Chr.

Po przemówieniu przełożona oznajmia znów wycieczka\* do Jankowitza na odpust. Który była\* dnia 11. września.

Następnie zmieniono\* losy i płacono składki.

Na zakończenie odśpiewano pieśń „*Niechaj Sercy\* Jezusowy\**”.

Zebrańnię zakończono hasłami\*

Niech ży+ję\* Jezus.

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Sekretarka [brak podpisu]

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 2. października 1938 r.**

W niedzielę dnia 2. października o godz 13<sup>30</sup> odbyło się zebranie miesięczne Arcybractwa Straży Honorowej w obecności Przewiel. Ks. Dyrektora pod przewodnictwem Przełożonej siostry Wolnej przy udziale 65-ciu członków i członkiń. Program był następujący:

I Zagajenie i powitanie.

II Odśpiewanie pieśni i odczyt. Protokołu.

III Przemówienie Przewiel. Ks. Dyrektora.

IV Sprawa Sekretarki.

V Zakończenie.

Przełożona siostra Wolna w obecności Przewiel. Ks. Dyrektora zagaiła punktualnie o godz 13<sup>30</sup> zebranie naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” witając Przew. Ks. Dyrektora oraz wszystkich członków i członkiń. Na samem\* wstępie odśpiewano pieśń: „*Zawitaj Matko Różańca św.*”

Przełożona siostra Wolna udzieliła głosu Przew. Ks. Dyrektorowi który w bardzo treściwych i serdecznych słowach przemówił do zebranych a mianowicie o Różańcu św. – tą\* najaktualniejszą modlitwą w bieżącym miesiącu październiku. Modlić się i jeszcze raz modlić się zaznaczył Przew. Ks. Dyrektor, szczerze i z wielką pobożnością odmawianie Różańca św zbliży nas niezawodnie do Pana Boga naszego a po śmierci do wiecznej szczęśliwości. Za tak treściwą naukę podziękowali wszyscy zebrani Przew. Ks. Dyrektorowi szczerem\*: „Bóg zapłać!”

Odczytany protokół przez siostrę Gdyniową został bez zmian przyjęty.



Nastąpił dalszy punkt i to wybór nowej sekretarki. Ponieważ dotychczasowa sekretarka siostra Mendrakowa nie mogła tego nadal prowadzić z powodu nawału pracy, wybrano na jej miejsce, poza innymi propozycjami jak siostra Bromboszczowa, która znów odmówiła – członka Pielczyka Karola które\* owe sekretarstwo objął, dziękując równocześnie\* wszystkim zebranyom za zaufanie.

Na tem został program wyczerpany, a ponieważ czas naglił o godz 14<sup>00</sup> na Różaniec św. gdzie się też wszyscy zebrani gremialni\* udali, zakończyła Przewodnicząca siostra Wolna zebranie słowami „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!”

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

**Protokół z ostatniego zebrania miesięcznego Arcybractwa Straży  
Honorowej odbytego dnia 6. listopada 1938 r. w salce  
Domu Związkowego obok Probostwa**

W niedzielę dnia 6. listopada 1938 r. punktualnie o godz. 14<sup>00</sup> po przybyciu Przew. Ks. Dyrektora odbyło się zebr. mies. Arcybr. Str. Honorowej pod przewodnictwem siostry Wolnej z udziałem 92. członków i członkiń. Program zebr. był następujący:

I Zagajenie i powitanie.

II Odśpiewanie pieśni.

III Odczytanie protokołu.

IV Przemówienie Przew. Ks. Dyrekt.

V Wolne głosy i wnioski.

VI Zakończenie.

Naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” zagaiła Przewodnicząca siostra Wolna zebranie witając Przewiel. Ks. Dyrektora oraz wszystkich obecnych. Odśpiewano wspólnie pieśń „*Zdro-  
waś Marya! Boga Rodzico!*” Następnie odczytany protokół zostat.\* zebr. został bez zmian przyjęty.

Z kolei wygłosił Przew. Ks. Dyrektor bardzo treściwą naukę o Cierpieniu. A więc Krzyże i Cierpienia, kogożby\* w życiu nie napotkały, jednych mniej, drugich więcej doświadczają Pan Bóg, ażeby nas odrywać od ziemskich doczesności. Znoszenie takowych bez szemrania i poddaniem\* się woli Bożej jest najlepszą cnotą każdego dobrego Katolika.

Serdeczne „Bóg zapłać” z wszystkich ust zebranych wynagrodziło Przew. Ks. Dyrekt. za tak pouczające przemówienie.

Nastąpiły wolne głosy, w których Sekretarz odczytał list z odpowiedzią

z Dyrekcji Arcybractwa Straży Honorowej w Krakowie, dotyczącej wysyłki sprawozdania z działalności Straży Honorowej z naszej parafii mikołowskiej oraz wspólnej fotografii, celem umieszczenia jej w czasopiśmie: „Wiadomości o Straży Honorowej Najśw. Serca P. Jezusa”. Z bardzo zadawalniającym\* i pomyślnym wynikiem.

Ponieważ nikt więcej głosu nie zabrał, nastąpiło rozłosowanie i zebr. skład dek miesięcznych poczem zakończono zebranie pieśnią: „*Twemu Sercu cześć składamy!*”

Niech żyje Jezus!

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

Ks. Dyrektor [*brak podpisu*]

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

### **Protokół z ostatniego zebrania miesięcznego Arcybractwa Straży Honorowej odbytego w dniu 4. grudnia 1938 r.**

W niedzielę dnia 4. grudnia 1938 r. odbyło się zebranie miesięczne Arcybractwa Straży Honorowej z udziałem 71. członków i członkiń. Porządek zebrania był następujący:

I. Zagajenie i powitanie.

II. Śpiew.

III. Odczytanie protokołu.

IV. Sprawy związkowe.

V. Wolne głosy.

VI. Zakończenie.

„Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” temi słowami zagaiła przewodnicząca siostra Wolna zebranie, witając równocześnie wszystkich obecnych.

Następnie odśpiewano pieśń: „*Serce Twe Jezu miłością goreje...*”.

Trzecim punktem było odczytanie protokołu, który został bez zmian przyjęty.

Przewidywane wygłoszenie nauki przez Przewiel. Ks. Dyrektora się nie odbyło\*, i to z powodu\* zajęcia Przew. Ks. Dyrektora.

Nastąpił dalszy punkt sprawy związkowe w których został omawiany abonament Głosu Misji Wewnętrznej z polecenia Wiel. ks. Chudego. Uchwalono jednogłośnie zamówienie 2 egzemplarzy\* Głosu Misji Wewnętrznej z których to można będzie czerpać materiał odczytowy w czasie zebrzań wszystkich członków i członkiń.

W wolnych głosach apelowała przewodnicząca siostra Wolna do zebranych o liczny udział w Godzinie świętej w każdy czwartek przed pierwszym piątkiem każdego miesiąca odprawianej przez Arcybractwo.

Nastąpiło rozlosowanie i zbieranie składek, poczem zakończono zebranie pieśnią: *Cześć Maryi cześć i chwała...*

Niech żyje Jezus!

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

### **Protokół z zebrania miesięcznego Arcybractwa Straży Honorowej odbytego z dnia 1. I. 1939 r.**

W niedzielę dnia 1. stycznia 1939 r. a więc w Nowy Rok odbyło się zebranie miesięczne Arcybractwa Straży Honorowej w salce Domu Związkowego, połączone z kolędą, i z udziałem 69 członków i członkiń.

Po przybyciu Przew. Ks. Dyrektora rozpoczęto kolędę pieśnią: „*Bóg się rodzi, moc truchleje...*” Po odśpiewaniu pieśni i ukończonych modłach udzielił Przew. Ks. Dyrektor wszystkim zebranym Błogosławieństwa Bożego.

Następnie wygłosił nam Przew. Ks. Dyrektor bardzo treściwą i pouczającą naukę, za którą podziękowali wszyscy zebrani szczerem\* i serdecznym: „Bóg zapłać!”

Przystąpiono do tradycyjnego łamania się opłatkiem, życząc sobie wzajemnie szczęścia, zdrowia i Błogosławieństwa Bożego. Następnie wygłosiły dwa młody\* orlątko naszego Bractwa – dwie małe dziewczynki bardzo piękne deklamacje, za które wynagrodzili wszyscy zebrani hucznymi\* oklaskami.

Z kolei został odczytany protokół, z ostatniego zebrania, który został bez zmian przyjęty.

W sprawach związkowych apelowała Przewodnicząca do zebranych, ażeby pozostali wierni abonamentu\* pisemka: „Wiadomości o Straży Honorowej” i o ile możliwości by sobie jeszcze zaabonowali. Oznajmiła również zebranym o pomieszczeniu wspólnej fotografii i również o Sprawozdaniu z działalności bractwa które zostało wszystkim\* odczytano\* przez sekretarza.

Zmarła nam śp. siostra Pustelnik Zofia bardzo gorliwa i ofiarna członkini, postanowiono więc wspólnie odmówiony Różaniec św. podczas Godziny świętej, która się odbyła po uroczystych nieszpórach, ofiarować za duszę zmarłej, równocześnie prosiła Przewodnicząca o gremialny udział w pogrzebie, polecając dalszym modlitwom.

Ponieważ w wolnych głosach już nikt nie zabrał głosu, odśpiewano jeszcze kolędę: „*Dzisiaj Betleem\*, dzisiaj Betleem, wesola nowina!*” Naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” zamknęła Przewodnicząca Wolna zebranie.

Niech żyje Jezus!

Przewodnicząca (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarz (–) Karol Pielczyk

### **Protokół z miesięcznego zebrania Arcybractwa Straży Honorowej,**

które się odbyło w niedzielę dnia 5. lutego 1939 r. o godz. 14<sup>00</sup> w salce Domu Związkowego przy udziale 86-ciu członków i członkiń.

Porządek zebrania był następujący:

- I. Powitanie.
- II. Odśpiewanie pieśni.
- III. Odczytanie protokołu z ostat. zebr.
- IV. Przemówienie ks. Dyrektora.
- V. Sprawy związkowe.
- VI. Wolne głosy.
- VII. Zakończenie.

Po przybyciu Przew. Ks. Dr. zagaiła Przewodnicząca siostra Wolna zebranie naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” witając równocześnie Przew. Ks. Dyrektora oraz wszystkich zebranych. Odśpiewano wspólnie pieśń do Najśw. Serca Jezusowego: „*O Serce Jezusa!*”. Nastąpiło odczytanie protokołu z ostatniego zebrania, który został bez zmiany przyjęty.

Z kolei przemówił Przew. Ks. Dyrektor do zebranych w krótkich ale serdecznych słowach na temat: Najśw. Serce Jezusowe, a Straż Honorowa. Serdeczne „Bóg zapłać” z wszystkich ust zebranych było podziękowaniem Przew. Ks. Dr. za tak treściwe i pouczające Przemówienie.

Przystąpiono do punktu V-tego i to sprawy związkowe(go). Najpierw uchwalono odbywania\* zebrań podczas Wielkiego Postu, z powodu (odbywania) Drogi Krzyżowej o godz. 14<sup>00</sup> tak że następne dwa zebrania odbędą się bezpośrednio po Sumie. Głos Misji Wewnętrznej i to obaj\* egzemplary\* zostały między członków i członkiń puszczone w obieg jako wędrujące pisemko.

W wolnych głosach zabiera nasza skarbniczka siostra Gdyniowa głos, zapytując się o postąpienie obronne w sprawie oszczerstwa złośliwych osób. Również brat Gruszczyk na ten temat przemawiał. Aktualną odpowiedź udzielił Przew. Ks. Dyrektor wszystkim zebrany.

Ponieważ już więcej nikt nie zabrał głosu, odśpiewano pieśń „*Pobłogosław Jezu Drogi!*” i na tem zakończyła Przewodnicząca zebranie naszym pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!”

Przewodnicząca (–) Wiktoria Wolna  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarz (–) Karol Pielczyk

## **Protokół z ostatniego zebrania miesięcznego Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie**

odbytego w niedzielę dnia 5. marca 1939 r w salce Domu Związkowego przy udziale 47 członków i członkiń.

Porządek zebrania był następujący:

I. Zagajenie i powitanie.

II. Śpiew.

III. Odczyt. protokołu.

IV. Przemówienie Przew. Ks. Dyrektora.

V. Sprawy związkowe.

VI. Wolne głosy.

VII. Losowanie i zbieranie składek.

VIII. Zakończenie.

W niedzielę dnia 5. marca 1939 r., zaraz po sumie, i to po przybyciu Przew. Ks. Dyrektora zagaiła przewodnicząca siostra Wolna zebranie naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” witając równocześnie Przew. Ks. Dyrektora oraz wszystkich zebranych.

Punkt II. Wspólny śpiew: „*Ach mój Jezu, jak Ty kłęczysz...!*”

Przechodzono do punktu III-ciego, odczytania protokołu z ostatniego zebrania, który został bez zmian przyjęty.

Nastąpiło przemówienie Przew. Ks. Dyrektora: „Ubóstwo i skromność – a Straż Honorowa!” Hucznymi oklaskami podziękowali zebrani Przew. Ks. Dyrektorowi za tak treściwą i bardzo aktualną naukę na dzisiejsze czasy.

W sprawach związkowych apelowała przewodnicząca do gorliwego czytania i okréznego podawania pomiędzy członkami „Głosu Misji Wewnętrznej”.

Na sam koniec zebrania, prosiła przewodnicząca siostra Wolna o wybór nowej siostry na jej stanowisko. Ponieważ nikt z obecnych na ten tak nagły punkt nie był przygotowany – przepadł on. Natomiast omówiono przygotowania do walnego zebrania, które by się miało odbyć, nie na następne zebranie, ale w miesiącu czerwcu – poświęcony\* Najśw. Sercu Jezusowemu. Poprzedzić będzie mu\* jeszcze zebranie jedno i to całego zarządu.

Na tem został program wyczerpany, odśpiewano pieśń: „*Pójdźmy wszyscy cy oddać Cześć...!*”

Zakończono zebranie katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!”

Niech żyje Jezus!

Przewodnicząca (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Skarbnik\* (–) Karol Pielczyk

**Protokół z ostatniego zebrania miesięcznego Arcybractwa Straży  
Honorowej w Mikołowie, odbytego dnia 2. kwietnia 1939 r  
w salce Domu Związkowego**

W niedzielę dnia 2. kwietnia br., zaraz po sumie odbyło się zebranie miesięczne Arcybractwa\* Straży Honorowej przy udziale 67-miu członków i członkiń. Po przybyciu Przewiel. Ks. Dyrektora zagaiła przewodnicząca siostra Wolna zebranie naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” witając równocześnie Przew. Ks. Dyrektora oraz wszystkich zebranych. Punkt drugi, wspólny śpiew: „*Witaj Matko uwielbiona...!*” Następnie odczytany protokół został bez zmian przyjęty.

Nastąpiło przemówienie Przew. Ks. Dyrektora do zebranych o Ceremoniach w Wielkim Tygodniu a więc: Obrzędy śmierci i pogrzebu naszego Zbawiciela ukochanego aż do grobu, u którego tak wybitne miejsce zajmuje Straż Honorowa. Serdecznym staropolskim katolickim: „Bóg zapłać” podziękowała przewodnicząca w imieniu wszystkich zebranych Przew. Ks. Dyrekt. za tak treściwą naukę.

Nastąpiły sprawy związkowe. Kwiaty na Boży Grób zostaną pokryty\* z kasy, taka padła jednogłośnie uchwała zebranych na zapytanie w tej sprawie Przewodniczącej. Godzina Święta w Wielki Czwartek odbędzie się od godz. 5-6 w tak zwanej „Ciemnicy”. Zmarły nam w ostatnim czasie dwie siostry, mianowicie śp. Maria Żymełka i śp. siostra Julia Wilkówna. „Cześć ich pamięci!” polecając ich dusze dalszym pobożnym modlitwom o wieczny odpoczynek. Równocześnie apelowała przewodnicząca siostra Wolna do zebranych ażeby w przyszłości w razie śmierci członka lub członkini, niezwłocznie i to jak najprędzej dali znać o zgonie danego członka lub członkini – Zarządowi, który obowiązkowo musi wiedzieć o zgonie swych członków i zarazem postara się o gremialny udział w pogrzebie z Chorągwią Bracką.

Nastąpiło losowanie i zbieranie składek. Na sam koniec odśpiewano pieśń: „*Witaj krynico dobra wszelakiego...!*” i katolickim naszym pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” zakończono zebranie.

Niech żyje Jezus!

Ks. Dyrektor *[brak podpisu]*

Przewodnicząca (–) Wiktoria Wolna

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

**Protokół z ostatniego zebrania miesięcznego Arcybractwa  
Straży Honorowej,**

odbytego w niedzielę dnia 7. maja 1939 r. o godz. 14-tej przy udziale 85-ciu członków i członkiń w salce Domu Związkowego.

Punktualnie o godz. 14-tej zagaiła przewodnicząca siostra Wolna zebranie naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” witając równocześnie wszystkich zebranych. Odśpiewano wspólnie pieśń: „*Już się zbliżył miesiąc maj...!*” Odczytany protokół z ostatniego zebrania został bez zmian przyjęty.

Regularnie wygłaszana przez Przew. Ks. Dyrektora nauka, wypadła, z powodu zajęcia Przew. Ks. Dyrektora. Natomiast z polecenia Przew. Ks. Dr. został wszystkim zebranym odczytany przez sekretarza z pisemka „Przegląd Różańcowy” artykuł na temat: „Kult Sera\* Jezusowego – Odrodzeniem Ludzkości” którego treść wysłuchali zebrani z wielkim zadowoleniem.

Nastąpiły sprawy brackie. Apel przewodniczącej o przyjęciu\* do bractwa, ażeby każdy z obecnych chociaż jednego członka wprowadził został przyjęty entuzjastycznie. Również została obmawiana\* odprawianie\* „Nowenny do Serca Jezusowego” i to przed uroczystością Serca Jezusowego. W tej sprawie okazała się dość ożywiona dyskusja, zabrały głos między innymi\* siostra Millerowa, i siostra Mendrakowa. Pozostało na porozumienie się z Przew. Ks. Dyrektorem oraz z poszczególnymi zarządami związków kościelnych, ażeby i te się do (nas)\* tego nabożeństwa przyłączyły. Poza tem odbydzie\* się w czerwcu zebranie walne, prosiła więc przewodnicząca zebranych o jak najliczniejsze przybycie. Pod sam koniec zabrała głos nasza skarbniczka siostra Gdyniowa, prosząc o wybór komisji rewizyjnej, więc wybór został dokonany w osobach;\* sióstr Goszycowa, Królowa i Skupnikowa. Zadaniem będzie ich, stan kasy zrewidowania\* jeszcze przed zebraniem walnym.

Na tem został program wyczerpany. Pieśnią: „*O Serce Jezusa...!*” oraz katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” zakończono zebranie.

Przewodnicząca (–) Wiktoria Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

### **Sprawozdanie z całorocznej działalności Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie od 1. czerwca 1938 r. do 1. czerwca 1939 r.**

Tutejsza Straż Honorowa liczy obecnie 236 członków, z tego 5 braci i 231 sióstr. – niestety czynnych członkiń zaledwie połowę i to słownie 109. Zmarło nam przez cały okres 7-miu członkiń\*, z tego w ostatnim roku 3, mianowicie śp. siostra Pustelnik Zofia, śp. Maria Żymelka oraz śp. Julia Wilkówna.

Mszy św. w intencji Straży Honorowej każdy pierwszy piątek miesiąca w liczbie 12-tu, z kazaniem i błogosławieństwem.\* Kazania wygłosił bez wyjątku nasz Przewielebny Ks. Dyrektor.

Również i nabożeństwo Godziny Świętej zostało regularnie odprawiane każdy czwartek przed 1-szym piątkiem od godz. 17<sup>00</sup> do godz 18<sup>00</sup> oraz każdą niedzielę nową po nieszpórach wszystkich razem 24-ech.

Zebrzań odbyło się przez cały rok 12-tu\* również każdą pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 14.<sup>00</sup>-tej, z wyjątkiem dwóch zebrzań w czasie Wielkiego Postu które odbyły się zaraz po sumie. Regularnie wygłaszane bardzo treściwe i pouczające nauki, są zasługą naszego gorliwego Przew. Ks. Dyrektora. Zostały one umieszczone w poszczególnych protokółach.\*

W addoracjach\* brała Straż Honorowa udział: w 40-to godz. nabożeństwie przy Bożym Grobie i Wiecznej adoracji, których było w ubiegłym roku cztery – 2 dzienne i 2 nocne. Również brała Straż Honorowa udział ze swoją chorągwią w wszystkich procesjach oraz uroczystych nabożeństwach.

Tak w ogólnym zarysie przedstawia się praca Straży Honorowej w parafii naszej w ubiegłym roku. Oby wezwanie: „Niech żyje Jezus” urzeczywistniło się w sercach wszystkich parafian mikołowskich.

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

Ks. Dyrektor [*brak podpisu*]

Przełożona (–) Wiktoria Wolna

### **Protokół z walnego zebrania miesięcznego Arcybractwa Straży Honorowej parafii mikołowskiej**

odbytego w niedzielę dnia 4. czerwca 1939 r o godz. 14.<sup>00</sup> w salce Domu Związkowego przy udziale 81 członków i członkiń.

Po przybyciu Przew. Ks. Dyrektora, zagaiła przewodnicząca siostra Wolna zebranie naszym katolickim pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus” witając równocześnie Przew. Ks. Dyrektora, oraz wszystkich zebranych. Wspólnie odśpiewano pieśń: „*Z tej biednej ziemi...*” Protokół z ostatniego zebrania został odczytany i bez zmian przyjęty.

Z powodu nastąpienia wyborów nowego zarządu odstąpiono z regularnego wygłaszania nauki przez Przew. Ks. Dyrektora. Nastąpił właściwy wybór nowego zarządu, pod przewodnictwem\* Przew. Ks. Dyrektora. Zostało odczytane sprawozdanie z działalności Straży Honorowej za ubiegły rok przez sekretarza, oraz sprawozdanie kasowe przez skarbniczkę siostrą\* Gdyniową. Zgodność potwierdziła komisja rewizyjna swemi podpisami.

Jawny i jednogłośny wybór dał następujące wyniki: Przełożona – siostra Wolna, ponownie. Zastępcą\* przełożonej – siostra Mendrakowa. Stanowisko sekretarza – brat Pielczyk, zaś jego zastępcą – brat Gruszczyk. Skarbniczką – ponownie siostra Gdyniowa. W skład komisji rewizyjnej weszły – siostry: Goszycowa, Skupnikowa i siostra Królowa. Poczet chorągwi – brat Gruchlik, siostra Mendrakowa, Gdyniowa, Machilowa, i siostra Szkrabakowa.



Wyżej wymieniony skład okazał swą szczerą gotowość przez przyjęcie do dalszej owocnej pracy ku rozwojowi naszego Bractwa na większą Chwałę Bożą.

Nastąpiły sprawy Bractwa, a więc z głęboką wiarą w wielkie posłanictwo\* Arcybractwa Straży Honorowej, jako też dążnością do ugruntowania Kultu Najśw. Serca Jezusowego wśród wiernych, powstała myśl wszystkich zebranych, czerwcową uroczystość Najśw. Serca Jezusowego rozszerzyć i to przez wprowadzenie oktawy, czyli 8-mio dniowe poświęteczne nabożeństwa.

Przew. Ks. Dyrektor, sam gorliwy strażnik Najśw. Serca Jezusowego, myśli tę zebranych, nie tylko poparł, ale rozporządził do natychmiastowego wprowadzenia wspomnianego nabożeństwa w bieżącym roku dla wszystkich parafian. Nabożeństwa odbywać się będą wieczorami o godz 19-tej, począwszy\* w dniu święta Najśw. Serca Jezusowego przez całe osiem dni.

W wolnych głosach zabrał głos brat Gruszczyk podsuwając myśl, nabożeństwa I-szo piątkowe do Najśw. Serca Jezusowego w intencji Straży Honorowej, przełożyć na pierwsze niedziele miesiąca, niestety już ze względu na gremialną I-szo piątkową spowiedź i Komunią\* św. wszystkich czcicieli Najśw. Serca Jezusowego, oraz porządku nabożeństw w nową niedzielę innych bractw nie da się już zmieniać.

Na tym został program wyczerpany. Nastąpiło losowanie i zbieranie składek. Pieśnią: „*Każda żyjąca dusza...*” oraz katolickim pozdrowieniem: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus zakończono zebranie.

Niech żyje Jezus!

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

Przełożona [brak podpisu]

Ks. Dyrektor (–) w.z. Ks. Karol Wolny

W niedzielę dnia 2. lipca 1939 r. odbyła się parafialna pielgrzymka do Wielkich Piekar Śl. Nawiedzenia N.M.P. w której brała również Straż Honorowa udział z swoją chorągwią, a zatem zebranie miesięczne przypadające na ten dzień wypadło.

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

**Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej w niedzielę  
dnia 6. sierpnia 1939 r. o godz. 14-tej.**

Porządek zebrania był następujący:

I. Zagajenie i powitanie.

II. Śpiew.

III. Odczyt. protokołu z ostat. zebr.

IV. Przemówienie ks. Dyrektora.

V. Sprawy Bractwa.

VI. Zbieranie składek i losow.

VII. Wolne głosy.

VIII. Zakończenie.

Punktualnie o godz. 14-tej po przybyciu Wiel. ks. Wolnego w zastępstwie ks. Dyrektora, zagaiła Przewodnicząca siostra Wolna zebranie naszym kat. pozdrowieniem: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!” witając Wiel. ks. oraz wszystkich zebranych w liczbie 67-miu członków. Wspólnie odśpiewano pieśń: „*Z tej biednej ziemi...!*” Następny punkt był: „Odczytanie protokołu z ostat. zebr. który był bez zmian przyjęty.

Za Przemówienie które wygłosił Wiel. ks Wolny w zastęp. Przew. Ks. Dyr. na temat: „Obowiązki kobiety w rodzinie!” podziękowała przewodnicząca wraz z zebranymi szczerym kat. i staropolskim: „Bóg zapłać!”

Sprawy Bractwa mieściły w sobie Omówienie wycieczki, rozdzielenie dyplomów, apel przewodniczącej na adorację dzienną oraz zachęta na zakup kalendarza misyjnego. Co do wycieczki na trzy propozycje a mianowicie: „Klasztor ks. ks. Salwatorianów, Panewnik oraz Jaśkowice, został jednogłośnie wybrany Panewnik i to w niedzielę dnia 27. sierpnia b.r. w odpust na Św. Ludwika 25. b.m. odjazd pociągiem.

Nastąpiło zbieranie składek i losowanie. Ponieważ w wolnych głosach już nikt nie zabrał głosu, odśpiewano pieśń: „*Gwiazdo śliczna wspaniała...!*” i kat. pozdrowieniem: Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus! zakończono zebranie. Niech żyje Jezus!

Sekretarz (–) Karol Pielczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Przełożona [brak podpisu]

### **Protokół z pierwszego zebrania Arcybractwa Str. Honorowej z dnia 6. sierpnia 1945 r.**

Dnia 6 sierpnia 1945 r. zostało zwołane zebranie Arcybr. Str. Honorowej celem poczynienia pierwszych kroków w odnowieniu działania tegoż.

Po sześciu latach zebraliśmy się po raz pierwszy by zadokumentować że jednak mimo ciężkich\* chwil, jakie przeżywaliśmy nasza Str. H. została nie zapomniana i cześć Najśw. S.J. zawsze była oddana.

Dalszy porządek zebrania był następujący

- 1 Zagajenie i odśpiewanie pieśni.
- 2 Odczytanie protokołu z ostatniego zebr.
- 3 Przemówienie ks. Dyrektora.
- 4 Sprawy bierzące\*
  - a Ustalenie zebrań / b Wybór zarządu
- 5 Zakończynie.\*

Po przybyciu ks. D. odśpiewano pieśń „*O Sercy\* Jezusa*” poczem członkinia\* p. Gdyniowa odczytała protokół z ostatniego zebrania, które się odbyło 6 sierpnia 1939 r.

Z kolei wygłosił Wielb. ks. D. przemówienie o miłości jaką oddał ludowi swojemu, a także przedstawił nam króla Ludwika XIV który prowadził wojna\* i wtenczas ucierpiał kult S.J. który został znów przez Małg. M. naprawiony.

Przystępujemy do spraw bieżących. Za zgodą członków ustala się zebranie na czwartą niedzielę w miesiącu. Dalej przeprowadza ks. D. wybór tymczasowego zarządu aż do walnego zebrania.

W skład zarządu weszły członkinie  
przewodnicząca Wolna Viktoria\*  
sekretarka Mendrakowa Konstancyjna  
skarbniczka Gdyniowa Paulina

Na tym został program wyczerpany. Pieśnią „*Z tej biednej ziemi ziemi*”<sup>”\*</sup> oraz kat. pozdrowieniem „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus” zakończono zebranie. Niech żyje Jezus!

Przewodnicząca (–) Wiktorja Wolna

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Konstancyjna Mendrak

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybr. Str. Honorowej odbytego w niedzielę 23 września 1945 r.**

Porządek zebrania był następujący:

I Zagajenie i powitanie.

II Odśpiewanie pieśni.

III Odczytanie protokołu.

IV Sprawy związkowe.

V Losowanie.

VI Zbieranie składek.

VII Zakończynie.\*

Po przybyciu Wielb. ks. Pietroszka w zastępstwie ks Dyrektora zagaiła Przewodnicząca zebranie kat. N.b.p.J.Ch. witając Wielb. ks. oraz wszystkich zebranych. Wspólnie odśpiewano pieśń „*Własnością twą*”, poczem sekretarka odczytała protokół, który został przyjęty bez zmian.

W następnym punkcie Wielb ks. Pietroszek odczytuje pouczające urywki z Posłańca S.J. o królestwie Chrystusowym i jak członkowie powinni swoją Godzienę\* odprawić a to cześć, wynagrodzenie i miłość oddać na każdym miejscu S.J. Dziękuje przewodnicząca za nauka\* i przystępuje do spraw bieżących.

Wielb ks. Pietroszek zachęca zebranych do odprawiania Godziny św. a to w czwartek przed pierwszym piątkem\* od 5-6.

Przew. odczytuje zmarłe Członkinie w liczbie 35 poczem uczczono zmarłych przez modl. Prz. podaje do wiadomości o przyjęciu do Arcyb. a to w święto Chrystusa Króla z powodu uroczystości kościelnych zostało odroczone.

Z powodu małej ilości członkiń wybór zelatorek się nie odbył.

Nastąpiło losowanie zebranie składał i pieśnią „*Każda żyjąca dusza*” zakończono zebranie. Niech żyje Jezus!

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka [brak podpisu]

W niedzielę dnia 28 października odbyło się doroczne święto Cchrystusa\* Króla. Z powodu uroczystości kościelnych w której\* cała parafia podczas nie-sporów wzięła grymalny\* udział a także równiesz\* Straż Honorowa zebranie miesięczne przypadające na tą\* niedzielę wypadło.

Sekretarka (–) Konstantyna Mendrak

### **Protokół walnego zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 7. III 1948 r.**

Przewodnicząca zagaiła walne zebranie przywitaniem oraz pozdrowieniem N.B.P.J.Ch. Dalszy ciąg programu przedstawia się następująco:

1) Odśpiewanie pieśni: *Niechaj Serce Jez.*

2) Odczytanie protokołu.

3) Przemówienie ks. Dyrektora.

4) Wybór nowego zarządu.

5) Sprawy organizacyjne.

6) Wolne głosy i wnioski.

7) Losowanie.

8) Zakończenie pieśnią: *Witaj Matko Uwiel.*

Po odśpiewaniu pieśni *Niechaj Serce Jez.* nastąpiło odczytanie protokołu z dnia 28. X 1947 r z św. Chrystusa Króla.

Następnie wiel. ks. Dyrektor piękniemi\* słowy przemówił do zebranych. Zaznaczył aby wzięły sobie za wzór pokory, Serce Zbawiciela, oraz przypomniał, że każdy powinien do czerwca u siebie w domu odnowić lub też przeprowadzić intronizację. Ogólna intronizacja będzie w św. Chrystusa Króla.

Jako następny punkt był wybór nowego zarządu.

Po udzieleniu absolutorium ustępującemu\* zarządowi został wybrany nowy zarząd w skład którego weszła jako przewodnicząca siostra Kolarczyk Maria, zaś wiceprzewodnicząca Mendrak Konstantyna.

Sekretarka Herman Helena, skarbniczka Wolna Wiktorja. W skład komisji Rewizyjnej weszły Gdyniowa i Brzozowska. Wybrano również\* 10 zelarów, równocześnie została poruszona sprawa sztandaru. Stary sztandar został podczas działań wojennych zniszczony wobec czego trzeba aby sprawiono zupełnie nowy. Na ten cel zostały zrobione listy ofiarodawców które to zelarci mają zabrać i pomiędzy czcicielami\* Serca P.J. zbierać dobrowolne składki. Siostra Wolna Wiktorja tłumaczyła hasło Straży Honorowej które brzmi „Niech żyje Jezus!”.

Z powodu wyczerpania programu przeprowadzono jeszcze losowanie biuletów oraz zakończono zebranie przy udziale 41 członków pieśnią *Witaj Matko Umielb*. Niech żyje Jezus!

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Helena Herman

### Protokół z zebrania A.S.P.J. z dnia 27 maja 1948 r.

Dnia 27 maja b.r. odbyło się zebranie Arcybractwa Serca P.J. przy udziale 44 członków. Program zebrania był następujący:

- 1) Odśpiewanie pieśni.
- 2) Zagajenie.
- 3) Odczytanie protokołu.
- 4) Przemówienie Ks. Dyrektora.
- 5) Wolne głosy i wnioski.

Po odśpiewaniu pieśni *Witaj Krynico* Przewodnicząca zagała zebranie witając wszystkich obecnych. Następnie został odczytany protokół który został przyjęty bez zmian.

Przystąpiono do punktu 4 t.j. przemówienie\* k. Dyrektora. W przemówieniu swoim ks. Dyrektor w krótkich słowach przedstawił nam urabianie wewnętrzne członków Straży Honorowej. Jako wzory tego urabiania przedstawił nam św. Marię Magdalenę którą to zalicza się do I stopnia ponieważ zdecydowała się zerwać z grzechem postanowiła nawrócić się. Do II st. zaliczamy św. Jana – jest on wzorem kapłaństwa. III st. to Matka Boska; stoi Ona najbliżej S.P.J. w niej panuje ta heroiczna miłość. Potem zaznaczył kto ślubowanie składa ten musi go dotrzymać mimo wszelkich doświadczeń które go w życiu spotykają.

Omówienie poświęcenia sztandaru było jako następny punkt. Dnia 6 czerwca b.r. odbędzie się uroczyste poświęcenie sztandaru.

Ponieważ w wolnych głosach nikt nie zabrał głosu nastąpiło losowanie i zakończenie zebrania pieśnią *Serce Najśłodsze*.

Niech żyje Jezus!

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Helena Herman

**Protokół z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej  
z dnia 29. czerwca 1948 r.**

Dnia 29 czerwca br. odbyło się zebranie Arcybractwa przy udziale 144 członków.

Po zagajeniu i przywitaniu odśpiewano pieśń „*Kochajmy Pana*” Następnie został odczytany program który przedstawiał się następująco:

Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania.

Przemówienie ks. Dyrektora.

Deklamacja.

Odczyt: „Serce (Najśłodsze) Najświętsze.

Deklamacja.

Sprawy organizacyjne.

Wolne głosy i wnioski.

Zakończenie pieśnią z „*Tej Biednej Ziemi*”.

Odczytany protokół został przyjęty bez zmian.

Ks. Dyrektor w swoim przemówieniu zachęcał do czczenia Krwi Przenajświętszej oraz do rozszerzania nabożeństwa a to w m-cu lipcu ponieważ miesiąc ten jest poświęcony Krwi Przenajświętszej. Nabożeństwo do Krwi Przenajśw. wprowadził Papież Pius IX w w. 19.

Deklamację Przy Sercu Twoim stać chcemy wygłosił członek Mańkowski. Aktualny odczyt Serce Najświętsze w rodziny nasze przeprowadził członek Janasik. Następnie była deklamacja „Godzino Straży” wygłoszona przez członkinię Jarczewską.

Przystąpiono do spraw organizacyjnych. Jako Iszym punktem\* było sprawozdanie skarbniczki z uroczystości poświęcenia sztandaru. Następnie uchwalono zakupić figurę Serca P.J.

Ks. Dyrektor w następnym punkcie rozdał dyplomy pamiątkowe nowoprzyjętym\* członkom. Pielgrzymka do Częstochowy została uchwalona na dzień 4 lipca 1948 r. samochodem.

Po wyczerpaniu programu zakończono pieśnią z *Tej biednej ziemi* oraz hasłem Niech żyje Jezus!

Niech żyje Jezus

Mikołów, dnia 29. czerwca 1948 r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk  
Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk  
Sekretarka (–) Helena Herman

### **Protokół z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 5. IX. 48.**

Po odśpiewaniu pieśni *Skądże ta głęboka rana* nastąpiło Zagajenie i odczytanie programu który przedstawia się następująco:

Odczytanie protokołu.

Przemówienie ks. Dyrektora.

Sprawy organizacyjne.

Wolne głosy i wnioski.

Zakończenie pieśnią *Niechaj Serce Jezusowe*.

Po odczytaniu protokołu przemówił ks. Dyrektor. W swoim przemówieniu naznaczył ks Dyrektor cześć do Serca Jezusowego oraz Męki Pańskiej. Przypominając piękny przykład słów św. Pawła aby wszystkie kobiety nakrywały głowy chustkami co oznaczało pokorę.

Po przemówieniu nastąpiły sprawy organizacyjne.

Założono Komitet pomocy teologom praca tego komitetu polega na tym aby pomagać uczącym się w seminariach duchownych. Funkcję tę odbiera Mendrakowa. Sprawa przyjęcia członków została\* w ten sposób, że przyjęcie odbędzie się 17.10.48. równocześnie poświęcenie\* figury Serca P.J.

W wolnych głosach nikt nie zabrał głosu zakończono zebranie pieśnią *Niechaj Serce Jezusowego*.\*

Niech żyje Jezus.

Mikołów, dnia 5. IX 48 r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Helena Herman

### **Protokół z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 7. XI 48 r.**

Przy udziale 52 członków odbyło się zebranie w sali parafialnej. Przewodnicząca zagaiła zebranie poczem odśpiewano pieśń „*Twemu Sercu cześć składamy*”. Dalszy ciąg programu przedstawia się następująco

Otrzymanie\* protokołu.

Przemówienie ks. Dyrektora.

Sprawy bieżące.

Po otrzymaniu\* programu w zastępstwie sekretarki jedna z członkiń otrzymała\* protokół z ostatniego zebrania który został przyjęty i podpisany. W przemówieniu swoim ks. Dyrektor polecił specjalnie aby w miesiącu listopadzie każdy modlił się o zbawienie własnych dusz. Następnie zaznaczył nam o śmierci nieodżałowanego Prymasa Polski ks. kardynała Augustyna Hłonda.

W sprawach bieżących omówiono poświęcenie figury Serca Pana Jezusa która zostało\* zakupiona. Poświęcenie połączone z przyjęciem odbędzie się w miesiącu czerwcu 1949 r.

Pieśnią *My chcemy Boga* oraz hasłem „Niech żyje Jezus” zakończono zebranie.

Mikołów, dnia 7.11.48

Niech żyje Jezus.

Przewodnicząca [brak podpisu]

Ks. Dyrektor [brak podpisu]

Sekretarka (–) Helena Herman

### **Protokół z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 18. IV. 49 r.**

Po odśpiewaniu pieśni „*Wesoły nam dzień dziś nastał*” nastąpiło zagajenie i odczytanie porządku zebrania.

Program zebrania:

- 1) Odczytanie programu\* z ostatniego zebrania.
- 2) Przemówienie ks. Dyrektora.
- 3) Odczyt o Zmartwychwstaniu.
- 4) Ustalenie spraw związanych z ustawieniem i poświęceniem figury.
- 5) Sprawy związkowe.
- 6) Wolne głosy i wnioski.
- 7) Zakończenie zebrania pieśnią „*Skądże Jezu miły*”.

Po zagajeniu zebrania zabrał głos ks. Dyrektor, który przemówienie swoje poświęcił Matce Boskiej. W wzruszających słowach opisał nam ks. Dyrektor męstwo i bohaterstwo Matki Boskiej, która towarzysząc Panu Jezusowi w jego męce nigdy się nie załamała i nie upadła na duchu. Po śmierci Pana Jezusa Matka Boska czuła się zupełnie osamotnioną\* to też\* po zmartwychwstaniu posłał Pan Jezus do ukochanej Matki swojej anioła aby jej oznajmił że żyje nadal. Wiadomość ta była wielkim szczęściem dla zbolalego Serca Matki Boskiej.

W dalszym toku zebrania został odczytany przez członkinię Brzozowską okolicznościowy wiersz o Zmartwychwstaniu. Następnie przystąpiono do ustalenia terminu poświęcenia figury Serca Pana Jezusa. Po dłuższej dyskusji postanowiono figurę umieścić w krypcie pod oratorium (ciemnica) a termin poświęcenia został wybrany na dzień przyjęcia nowych członków to jest 17. czerwca bieżącego roku.

W wolnych głosach rozszerzono dyskusję nad wybraniem miejsca na ustawienie figury.

Zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni „*Skądże Jezu miły*”.



Na zebraniu było obecnych około 80 członkiń.

Niech żyje Jezus!

Mikołów, dn. 18. kwietnia 1949 r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka [brak podpisu]

### **Protokół z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 29. V. 49. r**

W niedzielę dnia 29. V. 49 r. po nieszpórach odbyło się zebranie naszego Arcybractwa przy udziale 87 członkiń z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i powitanie.
- 2) Odczytanie protokołu\* z ostatniego zebrania.
- 3) Przemówienie ks. Dyrektora.
- 4) Deklamacja lub odczyt.
- 5) Wybór sekretarki.
- 6) Wybór sztandarowych.
- 7) Ustalenie dnia przyjęcia do Straży.
- 8) Wolne głosy.
- 9) Zakończenie.

Pkt. 1. Zebranie zagaiła przewodnicząca p. Kolarczykowa pozdrowieniem Niech żyje Jezus! i odśpiewano pieśń *Dzisiaj pozdrawiamy*, po czym nastąpiło powitanie ks. Dyrektora i członkiń.

Pkt. 2. Następnie odczytano protokół z ostaniego\* zebrania który bez zmiany przyjęto.

Pkt. 3-4. Z kolei zabrał głos ks. Dyrektor który w wzruszających słowach pouczył zebranych o życiu pełnym poświęcenia się Sercu Jezusowemu przypominając wielkie znaczenie czci i adoracji Serca Jezusowego oraz obowiązku pilnego i nabożnego ofiarowania godziny Straży. Po podziękowaniu przez przewodniczącą ks Dyrektorowi za jego gorące słowa nastąpił odczyt przez p Mendrakową pod tytułem: „Bliski triumf Serca Jezusowego”.

Pkt. 5. W dalszym ciągu przystąpiono do wyboru sekretarki. Wybrano jednogłośnie człon. Plutową która urząd przyjęła.\*

Pkt. 6. Przeprowadzono wybór sztandarowych do czerwcowego nabożeństwa a to wszystkie stany, mężowie, matki, młodzież męska i panny.

Pkt. 7. Następnie ustalono przyjęcie do Straży Honorowej na dzień 26. VI. 49 r. w którym również odbędzie się poświęcenie figury Serca Jezusowego.

Pkt. 8. Wysunięty wniosek o zwoływanie zebrań co miesiąc, spowodu\* braku pomieszczenia nieprzyjęto\* wobec czego zebrania odbywać będą się nadal co trzy miesiące.

Pkt. 9. Na tym zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni: „*Z tej biednej ziemi.*”

Niech żyje Jezus!

Mikołów dnia 29. maja 1949 r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka (–) Plutowa

### **Protokół z zebrania Arcybractwa Straży Honorowej oraz Stow. Matek Chrześcijańskich z dnia 26. VI. 49 r.**

Z powodu braku salki zebranie odbyło się wspólnie ze Stow. Matek Chrześcijańskich.

Zebranie zagała przewodnicząca Matek p Kaniowa witając ks Dyrektora i członkinie Stowarzyszeń poczem odśpiewano pieśni: *Serce najśł. Tobie nie-bo cale, i Własnością Twą.*

Po odśpiewaniu pieśni głos zabrał ks Dyr. wspominając o wielkiem\* znaczeniu czci Najśw Serca p Jezusa.

Z kolei nastąpiło wygłoszenie deklamacji, odczytów i wierszy członkiń o-bu Stowarzyszeń.

Po deklamacjach Przew. Straży Honorowej powitała ks Dyrektora nowo przyjęte członkinie w liczbie 80 oraz wszystkie inne. Po tym odczytano protokół z ostatniego zebrania Stow. Straży Honorowej, który został bez zmian przyjęty.

Sprawy Straży Honorowej z powodu braku czasu odłożono do następnego zebrania. Pod koniec poruszono sprawę pielgrzymki do Piekars, poczem oficjalną część dla Straży Honorowej zakończono pieśnią *Matko Piekarska.*

Mikołów dnia 26. czerwca 1949 r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka [brak podpisu]

### **Protokół z zebrania Arcybractwa „Straży Honorowej” z dnia 31. lipca 1949. r.**

Dnia 31. 7. 49. r. odbyło się przy udziale 100 członków, zebranie naszego Arcybractwa. Porządek zebrania był następujący:

- 1) Zagajenie.
- 2) Odśpiewanie pieśni.
- 3) Odczytanie programu zebrania.
- 4) Przemówienie ks. Dyrektora.

- 5) Odczytanie protokołu.\*
- 6) Deklamacja wiersza.
- 7) Rozdanie dyplomów.
- 8) Wolne głosy.
- 9) Zakończenie.

Zebranie zagajone zostało przez przewodniczącą hasłem „Niech żyje Jezus” poczem odśpiewano pieśń „*Jezu gdy patrzę*”. Po przywitaniu ks. Dyrektora i członków odczytany został porządek zebrania.

Z kolei zabrał głos ks. Dyrektor, który w pięknych słowach zachęcał nas do szczerzej i ofiarnej współpracy ze Zbawicielem do ofiarowania Mu wszelkich naszych cierpień oraz pokuty za grzechy w celu wynagrodzenia za wszelkie popełnione zniewagi.

Po przemówieniu ks. Dyrektora nastąpiło odczytanie protokołu\* z ostatniego zebrania oraz deklamacja wiersza pt. „Zaciągnięcie się do Straży Honorowej”. Na zakończenie odśpiewano pieśń ..... oraz Antyfonę.

„Niech żyje Jezus”.

Mikołów, dnia 31. lipca 1949. r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor (–) Karol Wilk

Sekretarka [brak podpisu]

### **Protokół z ostatniego zebrania Arcybractwa Straży Honorowej z dnia 31. 10. 1949 r.**

W niedzielę dnia 31. października 1949 r. o godz. 16<sup>00</sup> odbyło się zebranie Arcybractwa Straży Honorowej w obecności Przewiel. Ks. Dyrektora pod przewodnictwem przełożonej Kolarczykowej przy udziale 88-miu członków. Program zebrania był następujący:

1. Zagajenie i powitanie.
2. Odśpiewanie pieśni *Chrystus Królem*.
3. Odczytanie programu.
4. Odczytanie protokołu.
5. Przemówienie Ks. Dyrektora.
6. Odśpiewanie antyfony.
7. Utwór muzyczny.
8. Odczyt.
9. Wolne głosy.
10. Zakończenie.

Zebranie zagaiła przewodnicząca Kolarczykowa hasłem „Niech żyje Jezus”\* poczem odśpiewano pieśń „*Chrystus Królem*”... Po przywitaniu Ks. Dyrektora i członków, odczytany został program zebrania.

Następnie odczytany protokół z ostatniego zebrania bez zmian przyjęto i podpisano.

Z kolei wygłosił Przew. Ks. Dyrektor bardzo treściwą naukę o świętych, jak mamy ćwiczyć naszą wolę.

Po przemówieniu Ks. Dyrektora odśpiewano antyfonę do Serca Jezusowego oraz przez dwóch członków został odegrany utwór muzyczny. Następnie z książki p.t. „Rok Kościelny” został odczytany ustęp o Chrystusie Królu.

W wolnych głosach omawiano sprawę Mszy Św. oraz Komunii wynagradzającej łańcuchowej i ustalono, że Msze św. w nowe piątki w intencji Czcicieli Serca Jezusowego będą odprawiane nadal o godz. 6.00 oraz większa część członków wpisała się do Komunii św. łańcuchowej.

Pieśnią *My chcemy Boga zakończono zebranie.*

„Niech żyje Jezus”.

Mikołów, dnia 31 października 1949 r.

Przewodnicząca (–) Maria Kolarczyk

Ks. Dyrektor *[brak podpisu]*

Sekretarka *[podpis nieczytelny]*

## BIBLIOGRAFIA

### Publikacje i opracowania:

- Bromboszcz B., Szendzielarz R.: *Mikołów w XX wieku*, Mikołów 2002
- Dobrzycki O.Z., Szafraniec S.: *Wielkie wezwanie Serca Jezusa do narodu polskiego*, Warszawa 1998
- Grignion de Montfort L.: *Traktat o prawdziwym nabożeństwie do Najświętszej Maryi Panny*, Warszawa 1996
- Hanter E.: *Historia kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa*, Łomża 1998
- Jabłonka G.: *Męczeńska śmierć Sióstr Salwatorianek: Stanisławy Falkus i Leopoldy Ludwig w Mikołowie w 1945 roku*, Wrocław 1999
- Jojo A.A.: *Kamionka. Monografia historyczna*, Mikołów 2006
- Jojo A.A.: *Szkice z Dziejów Parafii Ewangelickiej w Mikołowie*, Mikołów 2003
- Kantyka J., Targ A.: *Mikołów. Zarys rozwoju miasta*, Katowice 1972
- McBrien Richard P.: *Leksykon papież. Pontyfikaty od Piotra Apostoła do Jana Pawła II*, Warszawa 2003
- Musiół L.: *Bieruń. Miasto kościół i parafia*, Bieruń 1999
- Prus K.: *Z przeszłości Mikołowa i jego okolicy*, Katowice-Mikołów 1932; reprint 1992, 1997
- Sainte Marguerite Marie. *Sa vie écrite par elle-même*, Paris 1947
- Słownik Biograficzny Ziemi Pszczyńskiej*, praca zbiorowa, Pszczyna 1995
- Spyra B.: *Archiwum Ksiąg Pszczyńskich. Przewodnik po zespołach 1287-1945*, Warszawa 1973
- Sworzeń M., Dudek A.: *Mikołowski Słownik Biograficzny*, Mikołów 1998
- Szendzielarz R.: *Z dziejów Bractwa Strzeleckiego w Mikołowie*, Mikołów 2005
- Szramek E.: *Ks. Aleksander Skowroński*, Katowice 1936
- Taistra H.: *Meine Heimatstadt Nikolai*, Nürnberg 1969
- Towarzystwo Śpiewu „Harmonia” założone 2.5. 1908 r.*, Mikołów 1908
- Żywy Świąt Pańskich na wszystkie dni roku*, wyd. VI, Mikołów 1910

### Literatura pomocnicza:

- Encyklopedia Popularna PWN*, wyd. XXIV, Warszawa 1994
- Encyklopedia PWN w trzech tomach*, t. 1-3, Warszawa 1999
- Galas A., Galas A.: *Dzieje Śląska w datach*, Wrocław 2001
- Kronika ludzkości*, wyd. I, Warszawa 1993
- Kronika XX wieku*, wyd. I, Warszawa 1991
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, wyd. II, Poznań-Warszawa 1971
- Skarbiec modlitw i pieśni...*, Katowice 1934

### **Ważniejsze artykuły:**

Jojko A.A.: *O Andrzejku Pampuchu, ostatnim mikołowskim prebendarzu i Bractwie Różańcowym...* [w:] „GM” nr 8/185, VIII 2006, ss. 22-23

### **Materiały archiwalne:**

*Księga Pamiątkowa Arcybractwa Straży Honorowej 1938-1948* (BPŚW)  
*Protokoły Arcybractwa Straży Honorowej 1935-1949* (BPŚW)

### **Ważniejsze źródła internetowe:**

*Dzieje Straży Honorowej* [w:] [www.wojciech-kartuzy.pelplin.opoka.org.pl](http://www.wojciech-kartuzy.pelplin.opoka.org.pl).  
*Kult Najświętszego Serca Pana Jezusa* [w:] *Internetowa Liturgia Godzin*,  
[www.duchprawdy.com](http://www.duchprawdy.com).

*Najświętsze Serce Pana Jezusa...* [w:] [ww.piotrskarga.pl](http://ww.piotrskarga.pl)  
*Objawienie Najświętszego Serca Jezusowego skierowane do całej ludzkości*  
przez św. Małgorzatę Alacoque [w:] <http://mtrojnar.rzeszow.opoka.org.pl>.  
*Straż Honorowa NSPJ* [w:] [www.sercejezusa.kom.pl/straz.php](http://www.sercejezusa.kom.pl/straz.php)

### **Fotografie współczesne**

wykonane zostały przez autora w latach 2007-2008.

### **Ilustracje archiwalne**

ze zbiorów: Stefanii Janosz, Jana Jojko, Anny Reinert, Romualda Targiela, Ryszarda Szendzielarza, Miejskiej Placówki Muzealnej w Mikołowie, a także ze zbiorów autora oraz źródeł internetowych.

### **Kopie dokumentów:**

*Księga Pamiątkowa Arcybractwa Straży Honorowej 1938-1948* (BPŚW)  
*Protokoły Arcybractwa Straży Honorowej 1935-1949* (BPŚW)

### **Przedruki z publikacji:**

„Gość Niedzielny” nr 41 z dnia 14 X 1934 r.  
Prus K.: *Z przeszłości Mikołowa i jego okolicy*, Katowice-Mikołów 1932;  
reprint 1992, 1997  
E. Szramek, *Ks. Aleksander Skowroński*, Katowice 1936  
*Żywoty Świętych Pańskich na wszystkie dni roku*, wyd. VI, Mikołów 1910

## INDEKS NAZWISK

Niniejszy indeks nazwisk odnosi się zarówno do zasadniczej części opracowania (strony 1-138), jak i do części dokumentacyjnej (strony 139-190); nie dotyczy on natomiast Bibliografii.

Indeks obejmuje nazwiska zamieszczone w tekście głównym, w cytatach, przypisach oraz na reprodukowanych dokumentach. Pominęto tu jedynie:

- osoby występujące w roli patrona ulicy, kościoła lub organizacji;
- postaci biblijne, w tym Jezusa Chrystusa oraz Matkę Boską.

- Adam Florentyna 96  
Adamiec Julia 96  
Adamski Stanisław, bp 76, 126  
Alacoque Małgorzata Maria, św. 25, 26, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 49, 53, 82, 89, 114, 116, 143, 157, 181  
Antoni z Padwy, św. 74, 76  
Apollo Tadeusz 129  
Augustyn 129
- Babczyński Jerzy 128  
Balcer A. 128  
Balcer E. 128  
Banot Paulina 96  
Bellestrem Franciszek, hr. 74  
Bellestrem Mikołaj 74  
Benedykt XV, papież 36  
Berg Maria 90, 94  
Berger Hedwig 90, 92  
Bernard Maria, s. 49  
Bielecka Kalista (?) 130  
Binias Bronisława 91, 94, 96  
Bitschnau 31  
Błaszczuk 128  
Bojdoł Gertruda 91, 94, 129  
Bojdoł Otylia 129  
Bojdoł Paulina 97  
Bojdoł Walentyna 129  
Bończyk Jadwiga 97  
Botor Klara 90, 94  
Brandys Jadwiga 90, 94, 97  
Breitkopf Marta 128  
Bromboszcz Bogusław 17, 64, 68  
Bromboszcz Gertruda 64, 88, 97, 128, 165, 171  
Bromboszcz Teofil, bp 71, 72  
Bromboszcz Wincenty 64  
Brzozowska 119, 183, 186  
Buch Zygfryd 128  
Buczek Jadwiga 97  
Buczek Rozalia 97  
Budniok Anna 98  
Bujara Marta 97, 129  
Bujok Joanna 96  
Burek Maria 91, 95, 98, 129
- Ciałoń Anna 91, 95, 97, 98  
Cipa Agnieszka 96  
Colombiere, bł. Claude de la 35, 43  
Czech Helena 128
- Domogala Katarzyna 97  
Domogala Marta 97  
Drapa Józefa 96  
Drzazga Jan 129  
Duda Karol (?) 128  
Dudek Adam 76  
Dudzik Monika 97  
Dworski Paweł, ks. 15  
Dytko Katarzyna 97  
Dziekan Wiktoria 129
- Eudes Jan, św. 27, 33, 53
- Falkus Stanisława, s. 76  
Filip Zofia 128  
Franciszek z Asyżu, św. 53

- Frydecka 129
- Galgani Dimo 146
- Galecki Antoni, bp 53
- Gamoń Karolina 96
- Gasz Łucja 97
- Gdynia August. 129
- Gdynia Julia 129
- Gdynia Paulina 64, 65, 88, 96, 107, 109, 116, 119, 131, 133, 141, 165, 166, 170, 174, 177, 178, 181, 183
- Gertruda z Helfty, św. 30, 31
- Glabaźnia (?) Jan 128
- Glenc Ema 91, 94, 129
- Glenszczyk Agnieszka 96
- Godziek Marta 97
- Golesny Anna 88, 98, 166
- Golik Anastazja 91, 95, 128
- Golik (Solik?) Anna 96
- Golik Krystyna 71, 91, 95, 141, 156
- Gorzołkowa 129
- Gorzołkówna 127
- Goszyć (Gosic) Maria 90, 96, 107, 109, 167, 177, 178
- Graniger Fr. 96
- Graniger Zofia 97
- Gremza Jan 90, 94
- Grignon de Montfort Ludwik, św. 27, 109, 180
- Gruchlik 107, 109, 178
- Gruchlik Józef 98
- Gruchlik Walenty 97
- Grüman Fr. 96
- Gruszczyk 105, 107, 108, 109, 174, 178, 179
- Grzbiela W. 127
- Grzomba Bronisława 97
- Guzman Dominik, św. 29
- Hadzian Gertruda 90, 92
- Halski Andrzej 96
- Hałacz Danuta 90, 92
- Hałacz Emanuel 90, 92
- Hałka Maria 130
- Hanter Ewa 27
- Hanus 128
- Hapeta Anna 90, 94
- Harazim Barbara 96
- Herman Helena 62, 63, 90, 91, 92, 118, 119, 126, 130, 131, 135, 183, 184, 185, 186
- Hlond August, kard. 126, 185
- Holewa Teresa 91, 95, 96, 129
- Hudy Leon, ks. 87, 90, 92, 168, 172
- Huj Paulina 129
- Jabłeka Maks. 128
- Jabłonka Grzegorz, ks. 76
- Jadamus Zuzanna 97
- Jan Paweł II, papież 68
- Jan z Eudes, św. – zob. Eudes...
- Janasik 127, 129, 184
- Janik Alfons, ks. 76
- Janko Anna 96
- Janosz Stefania (z d. Tabor) 78
- Janota Franciszek 96
- Janota Jan, ks. 75, 81, 152
- Janota Maria 98
- Jarczeńska 184
- Jarek 96
- Jasiek Franciszka 98
- Jastrzębska Franciszka 90, 94
- Jojko Adrian A. 1, 2, 6, 10, 21, 79
- Jojko Jan 38, 39, 40, 48
- Jurczyk Elisabeth 90, 92
- Kagoń Maria 96
- Kalina Maria 98
- Kalus Anastazja 90, 94, 96, 128, 167
- Kaluża Konstantyna 91, 95
- Kamińska Marta 97
- Kancelista Marta 127
- Kania B. 129
- Kania J. 129
- Kania Wiktor 128
- Kaniowa M. 128, 188
- Kantyka Jan 15, 59
- Karkoszka Walenty, ks. 9
- Karwat Franciszka 97
- Karwat Klara 129



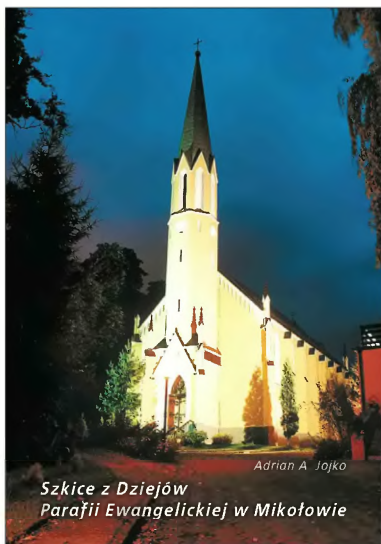
- Kasperczyk 129  
 Kasperczyk Zofia 97  
 Kasprowska Gerda 128  
 Kiel Anna 90, 94  
 Kiper 127  
 Klachacz Gertruda 130  
 Klachacz Jadwiga 91, 95, 97  
 Klemens XIII, papież 43  
 Klinowski (?) 129  
 Kluziak Wiktoria 128  
 Knosła Józef, ks. 71  
 Koj Jan 63, 75, 88, 90, 92, 93  
 Kokot Anna 90, 94  
 Kolarczyk Maria 63, 90, 91, 94, 98, 119, 126, 132, 134, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 189, 190  
 Kołodziej Franciszka 98  
 Kołodziej Maria 90, 94  
 Kopańska Berta 130  
 Kopp G., kard. 73  
 Kost Maria 129  
 Kotarski Luise 20  
 Koterla, ks. 126, 127  
 Kramza Wiktor 96, 128  
 Kroszon (?), ks. 90, 92  
 Król Magdalena 97  
 Król Zofia 97  
 Królowa 107, 109, 177, 178  
 Krupa Agnieszka 129  
 Krupa Franciszka 90, 94, 97  
 Krupa Paulina 96  
 Krzikawska Maria 98  
 Krzizowska Franciszka 98  
 Ksawerna Franciszka 96  
 Kubina Teodor, ks. 15  
 Kubista Maria 90, 97, 167  
 Kubista Marta 97  
 Kucharczyk Fr. 97  
 Kupiec Franciszek (Franciszka?) 128  
 Kurczok Karolina 97  
 Lassakowa Paulina 90, 94  
 Leja Stefania 90, 92  
 Leon XIII, papież 43, 51, 55  
 Leszczyńska Maria, królowa 43  
 Ligoń Jan 90, 92, 124, 129  
 Lis Amalia 90, 96, 105, 153, 167  
 Lobies Florentyna 96  
 Lokay Wiktor 15  
 Loskowa 90, 92  
 Ludwig Leopolda, s. 76  
 Ludwik XIV, król 41, 42, 114, 116, 181  
 Machil Anna 91, 95, 96, 107, 109, 128, 178  
 Machulec Alojzy 128  
 Machura Anton 15  
 Małgorzata z Kortony, św. 30  
 Mansfeld Marta 130  
 Mańkowski 127, 184  
 Marciniakowa 128  
 Maria od Najświętszego Serca, s. – zob. Bernard...  
 Masny Katarzyna 130  
 Matla Józefa 98  
 Mazur Franciszka 96  
 Mechtylda św. 29, 30, 31  
 Melecki Katarzyna 97  
 Mendrak Konstantyna 62, 64, 65, 72, 73, 81, 88, 91, 95, 102, 107, 109, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 131, 133, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 171, 177, 178, 181, 182, 185, 187  
 Mendrak Marta 96  
 Mendrys Paulina 96  
 Miarka Karol jun. 15, 29, 31  
 Miarka Karol sen. 15  
 Michacz Paweł, ks. 18  
 Michna Franciszka 96  
 Mikołaszczyk Maria 98  
 Miler (Miller) Anna 97, 102, 177  
 Mitęgowa 129  
 Morgała Józef 128  
 Morgała Klara 128  
 Moron Anna 91, 95  
 Mrowiec Anna 96  
 Mrozek 96

- Mucha Julia 97  
Muras Tomasz (?) 129  
Musioł Ludwik 74, 75, 76  
Muskala Zofia 130  
Muszer Maria 128  
Muzyka 98  
Myszor Florentyna 98
- Neuman Teresa 165  
Niedziela Józef 124  
Niemiec Jadwiga 97
- Opółka Maria 98  
Orszulik Maria 98
- Paduch Paulina 90, 94, 96  
Pająk Maria 98  
Pampuch Andrzej, ks. 10, 12, 14  
Parczyk Elżbieta 96, 130  
Parczyk Jan 91, 95  
Parczykowa 88, 166  
Pelczar Józef S., ks. 46  
Penkała Maria 98  
Piechula 127  
Piegza 129  
Piegzowa 91, 95, 129  
Pielczyk Karol 62, 64, 73, 83, 106, 107, 108, 109, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180  
Pienta Michał 2  
Pietroszek, ks. 114, 181, 182  
Pilarska Wiktoria 128  
Pilchowska Emilia 128  
Piórecki Marta 128  
Piszczek Franciszka 91, 95, 97  
Pius IX, papież 36, 43, 51, 52, 184  
Pius X, papież 46, 51, 56, 68, 69  
Pius XI, papież 43, 53  
Pius XII, papież 36, 126  
Plutowa 62, 128, 187, 188  
Podstawka Franciszka 97  
Pogorzelska Maria 97  
Pojda Wiktoria 97  
Poloczek Maria 96  
Prasoł Katarzyna 96
- Prawda Aniela 98  
Prawda Monika 98  
Prokop 31  
Prus Konstanty 9, 10, 15, 17, 59  
Przewoźnik Marta 98  
Pudelko Gertruda 98, 128  
Pukocz Anna 97  
Pustelnik Zofia 97, 106, 173, 177  
Puszer Teodor 90, 91, 95
- Ratka Gertruda 97  
Ratti Achilles – zob. Pius XI  
Regulski (Rogulski?) Jadwiga 97  
Reinert Anna 89, 100  
Rocznik Karolina 91, 95  
Rostabiński Fabian S., ks. 9, 11  
Rostulska Barbara 130  
Rozmus Franciszka 97, 130  
Rozsypół Anna 90, 94  
Ruda Maria 129  
Russek Agnieszka 96  
Rydłina Maryla 130  
Ryszka J., ks. 127
- Sadlińska Zofia 129  
Salezy Franciszek, św. 5, 31, 51, 53  
Sdralek M. 74  
Serafin Natalia 129  
Sierosławska Róża 129  
Sikora (Sikorzanka) Helena 91, 95  
Sikora (Sikorzanka) Maria 91, 95  
Siury Paweł 97  
Siury Waleska 96  
Skarga Piotr, ks. 31  
Skiba Wilhelm 128  
Skowroński Aleksander, ks. 68, 70, 75, 76, 79, 80, 81  
Skórczyńska Ewa 2  
Skrabaka Julia 88, 90, 91, 95, 96, 107, 109, 166, 167, 178  
Skrzypczyk Maria 127  
Skupnik Maria 90, 94, 107, 109, 127, 129, 167, 177, 178  
Słupianek Antoni 127, 130  
Smolnik Emilia 129

- Sodomann 75  
 Solik (Golik?) Anna 96  
 Spyra Anna 129  
 Spyra Bronisława 9  
 Stachańska Florentyna 97  
 Stalmach Edyta 128  
 Strzoda Otylia 129  
 Suchoń Jadwiga 91, 95, 98  
 Suchy Karolina 96  
 Suchy Zofia 97  
 Swoboda Florentyna 97  
 Sworzeń Marian 76  
 Szczęsna Klara Ludwika, s. 46  
 Szczygłowa 90, 92  
 Szczyrba Anna 90, 94  
 Szczyrba Maria 91, 95, 96  
 Szendzielarz Ryszard 15, 16, 17, 18, 68, 69, 78  
 Szmajduch 96  
 Szramek Emil, ks. 68, 70  
 Szuster Julia 97  
 Szwaczba (Szwadźba) Jadwiga 96  
 Szweda Julia 96  
  
 Tabor Maria 97  
 Taistra Hans 15, 59  
 Tańczyk Maria 96  
 Targ Alojzy 15, 59  
 Targiel Romuald 110  
 Teresa z Konnersreult 146  
 Testelin Henri 42  
 Tycner Michał 75  
 Tydniarski M. 96  
  
 Uszok Katarzyna 97  
 Uszok Marta 128  
  
 Widera Julia 97  
 Wilk Apolonia (z d. Franiel) 73  
 Wilk Emanuel 73  
 Wilk Karol, ks. 5, 60, 63, 64, 65, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 90, 91, 92, 100, 102, 105, 109, 113, 114, 117, 122, 123, 124, 126, 127, 131, 132, 133, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 170, 171, 173, 174, 175, 177, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 187, 188, 189  
 Wilkówna Julia 90, 91, 92, 106, 176, 177  
 Włoczek Małgorzata 97  
 Włoczek Marta 96  
 Wojtuszek Maria 97  
 Wojtynkowa 88, 166  
 Wolna Franciszka 96  
 Wolna Łucja 127  
 Wolna Wiktoria 64, 65, 72, 81, 88, 91, 107, 109, 116, 117, 119, 131, 132, 133, 134, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 183  
 Wolny Anna 91, 94, 129  
 Wolny Karol, ks. 83, 108, 109, 179, 180  
 Wrona Maria 96  
  
 Zajka (Żajka?) Maria 90, 96, 167  
 Zajusz Adolf (?) 129  
 Zajusz E. 128  
 Zamła Anna 97  
 Zgubiś Maria 98  
 Zrostek Anastazja 96  
  
 Żajka (Zajka?) Maria 90, 96, 167  
 Żogała Marta 128  
 Żydek Maria 129  
 Żymelka Maria 91, 106, 176, 177  
 Żyska Waleska 97

## SPIS TREŚCI

OD AUTORA.....	5
Stowarzyszenia religijne i wyznaniowe w Mikołowie przed II wojną światową.....	7
Historyczny zarys rozwoju Kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa.....	23
Działalność Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie w latach 1935-1939.....	57
Działalność Arcybractwa Straży Honorowej w Mikołowie w latach 1945-1949.....	111
Odpisy protokołów Straży Honorowej w Mikołowie 1935-1939 / 1945-1949.....	139
BIBLIOGRAFIA.....	191
INDEKS NAZWISK.....	193



Adrian A. Jojko

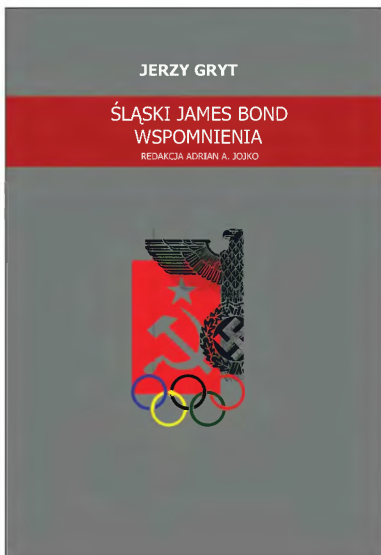
***Szkice z Dziejów Parafii Ewangelickiej w Mikołowie.***

Mikołów 2003, ISBN 83-919112-1-7

Format: 168 x 235 mm. Stron: 176.

To pierwsze opracowanie dziejów Parafii ewangelickiej (luterkańskiej) w Mikołowie – jednej z najstarszych i najważniejszych wspólnot luterkańskich na Ziemi Pszczyńskiej. Obejmuje zarówno historię parafii z czasów Reformacji (1580-1628/1654), jak i dzisiejszej Parafii św. Jana, ustanowionej ponownie w 1854 roku. Książka ta sporządzona została w formie kalendarium, uzupełnionego licznymi ilustracjami, aneksami, a także bardzo rozbudowanymi tekstami uzupełniającymi (np. cytaty z literatury oraz z materiałów archiwalnych, omówienia, życiorysy, zestawienia danych).

## OMÓWIENIE KILKU SPOŚRÓD OPUBLIKOWANYCH DOTĄD KSIĄŻEK ADRIANA A. JOJKO



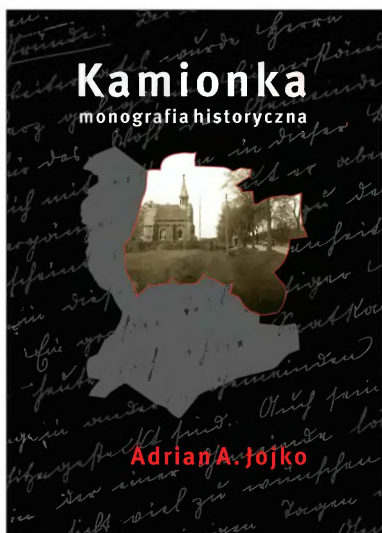
Jerzy Gryt, red. Adrian A. Jojko

***Śląski James Bond. Wspomnienia.***

Katowice 2005, ISBN 83-921366-3-2

Format: 148 x 210 mm. Stron: 274.

Książka ta przedstawia losy Jerzego Gryta, ur. 1921 w Załężu. Podczas II wojny światowej wcielono go do Wehrmachtu i skierowano na front wschodni, gdzie zdezerterował, przystępując do białoruskiej partyzantki. Po odbyciu szkolenia w Moskwie, zrzucony został na tyłach wroga, w rejonie Nowego Sącza; współorganizował na tym terenie sławne zgrupowanie partyzanckie ppłk. Iwana Zołotara. Po wojnie był zapasnikiem, olimpijczykiem (1952), czterokrotnym Mistrzem Polski i wielokrotnym Mistrzem Śląska w tej dyscyplinie. W latach 1952-1962 pracował dla polskiego MSZ jako kurier dyplomatyczny, później kierował Działem Wystaw i Targów „Centrozapu”.



Adrian A. Jojko

***Kamionka. Monografia historyczna.***

Mikołów 2006, ISBN 83-923755-7-2

Format: 165 x 234 mm. Stron: 498 + 6.

Pełna monografia historyczna Kamionki – miejscowości założonej 1724/32 i będącej początkowo przysiółkiem wsi Śmiłowice, a potem samodzielną gminą wiejską (1812-1935) oraz dzielnicą Mikołowa (od 1935). Książka omawia dzieje Kamionki od momentu pojawienia się na tym terenie kilku pierwszych gospodarstw, zaś przytaczająca większość zamieszczonych w monografii materiałów została odkryta dopiero podczas prac nad nią. Chociaż z założenia jest to opracowanie o wymiarze lokalnym, stanowi ono zarazem bardzo szczegółowy zapis rozwoju typowej górnośląskiej wioski: od przysiółka po dzielnicę rezydencjalną.

## OMÓWIENIE KILKU SPOŚRÓD OPUBLIKOWANYCH DOTĄD KSIĄŻEK ADRIANA A. JOJKO



Adrian A. Jojko

***Dzieje „Masońskiej Willi” w Mikołowie.***

Mikołów 2007, ISBN 978-83-921366-7-5

Format: 148 x 210 mm. Stron: 360.

Książka prezentuje losy fabrykanckiej rodziny Zeumerów, ich fabryki chemicznej i rezydencji, do dziś zwanej Willą Zeumera. Do ciekawszych wątków należy tu historia Georga Zeumera (1890-1917). Ten poległy podczas I wojny światowej i pochowany w Mikołowie lotnik, Oberleutnant armii niemieckiej, był do tej pory całkowicie zapomniany. Tymczasem należał on do wąskiego grona pionierów i pierwszych asów niemieckich sił powietrznych, zaś historia zapamiętała go jako najbliższego przyjaciela legendarnego Manfreda von Richthofena, a zarazem człowieka, który uczył późniejszego *Czerwonego Barona* sztuki latania.



*Protokół z sejmiku  
Honorowej w maju 1901*  
*Wielb. ks. Proboszcza Dn. Karola*  
*Z inicjatywy Wilka powstało ratownicze w maju strybractwo*  
*Strazy Honorowej Serca Pana Jezusa, dotychczas*  
*nie istniejące w parafii Mikołowskiej.*



**Adrian A. Jójko**; ur. w Mikołowie (1975), gdzie nadal mieszka. Autor oraz współautor kilku książek o tematyce historycznej. W swoim dorobku ma także kilkadziesiąt artykułów dotyczących historii Mikołowa, Ziemi Pszczyńskiej, a także górnośląskiego ewangelicyzmu; publikował je m.in. na łamach „Gazety Mikołowskiej”, „Luterańska” oraz „Ewangelika”. Stały współpracownik „Gazety Mikołowskiej”.

ISBN 978-83-921366-6-8



9788392136668